

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών *Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)*

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Η Χρηματοδότηση των Κυπριακών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και η
Επίδραση στη Λειτουργία και στην Ανάπτυξή τους.

Αντιγόνη Νεοκλέους

Επιβλέπων Καθηγητής

Ελένη Σοφοκλέους

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Η Χρηματοδότηση των Κυπριακών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και η
Επίδραση στη Λειτουργία και στην Ανάπτυξή τους.

Αντιγόνη Νεοκλέους

Επιβλέπων Καθηγητής

Ελένη Σοφοκλέους

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των
απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών
στη Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
από τη Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης
του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Περίληψη

Στόχος αρχικά της παρούσας διατριβής ήταν να βρούμε ποσοτικά πόσες από τις μικρομεσαίες κυπριακές επιχειρήσεις του δείγματος μας χρειάστηκαν να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση από το 2013 και μετά όπου είχε ξεσπάσει η οικονομική κρίση στη Κύπρο, ποιες από αυτές χρειάστηκαν συγκεκριμένα τραπεζική χρηματοδότηση, ποιες τα έχουν καταφέρει και να συγκρίνουμε τις απαντήσεις αυτές με τον τρόπο που επενδύθηκαν ή θα επενδύονταν τα χρήματα αυτά. Επιπλέον θέλαμε να βρούμε πόσο εύκολο ήταν γι' αυτές να αποκτήσουν τραπεζική χρηματοδότηση και αν η εξασφάλιση επηρέασε θετικά ή αρνητικά την λειτουργία της επιχείρησης και γενικότερα της οικονομίας.

Για την συλλογή δεδομένων και κατ' επέκταση την εξαγωγή συμπερασμάτων, ακολουθήθηκε η περιγραφική μέθοδος έρευνας, με την δημιουργία ενός ερωτηματολογίου που διανεμήθηκε ηλεκτρονικά σε ένα δείγμα μικρομεσαίων επιχειρήσεων της Κύπρου. Το ερωτηματολόγιο στάλθηκε στις επιχειρήσεις συνοδευόμενο από ένα ηλεκτρονικό μήνυμα όπου τους ενημέρωνε σχετικά για την διατριβή αυτή. Μετά από κάποιο διάστημα και αφού είχε σταλεί ξανά υπενθύμιση μέσω του ηλεκτρονικού μηνύματος, υπήρξε τηλεφωνική επικοινωνία μαζί τους. Έπειτα, αφού δόθηκε αρκετός χρόνος, έγινε η συλλογή των στοιχείων, ανάλυσή τους, αλλά και παρουσίαση τους, όπως θα δούμε και αργότερα μέσα από το Κεφάλαιο 5.

Τα αποτελέσματα ήταν ξεκάθαρα σε αυτά που ήθελαν να μας πουν. Οι περισσότερες μικρομεσαίες επιχειρήσεις του δείγματος μας δεν χρειάστηκαν να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση, γεγονός που αρχικά μας εξέπληξε, αφού περιμέναμε τις περισσότερες επιχειρήσεις να είχαν ανάγκη να αυξήσουν την ρευστότητά τους την περίοδο αυτή. Παρ' όλα αυτά, όσες από αυτές προσπάθησαν για κάποιου είδους χρηματοδότηση, προσπάθησαν συγκεκριμένα για τραπεζική χρηματοδότηση, με τις περισσότερες από αυτές να τα έχουν καταφέρει. Ακόμη οδηγηθήκαμε στο συμπέρασμα, ότι η χρονιά 2014, ήταν η πιο δύσκολη χρονιά για εξασφάλιση τραπεζικής χρηματοδότησης, γεγονός που φαίνεται και από αυτά που έχουν δηλώσει οι ίδιες επιχειρήσεις, όσον αφορά το κατά πόσο βρίσκουν την διαδικασία εύκολη ή δύσκολη, αλλά και από το γεγονός

πως όσες από τις επιχειρήσεις δεν τα κατάφεραν ήταν την χρονιά αυτή. Επίσης είδαμε πως οι επιχειρήσεις που κατάφεραν να εξασφαλίσουν τραπεζική χρηματοδότηση επηρεάστηκαν θετικά και βελτίωσαν διάφορους τομείς της επιχείρησής τους, αλλά και της οικονομίας γενικότερα, μέσα από τις επενδύσεις που έκαναν, πράγμα που δεν συνέβαινε με τις επιχειρήσεις που δεν τα έχουν καταφέρει ή τουλάχιστο δεν τα έχουν καταφέρει ακόμα. Μέσα απ' όλο αυτό είδαμε πόσο σημαντικό είναι για μια επιχείρηση να μπορέσει να εξασφαλίσει τραπεζική χρηματοδότηση.

Summary

The initial aim of this thesis was to quantify how many of the small Cypriot companies in our sample needed to get some sort of funding from 2013 onwards when the economic crisis broke out in Cyprus, which of them received particular bank financing, which have coped well with the conditions and which not, and compare these answers with the investment methods of that money.

Furthermore, we wanted to find how easy it was for them to obtain bank financing, if its secure affected positively or negatively the business operation and general economy.

For data collection and thus to draw conclusions, descriptive research method was followed by the creation of a questionnaire distributed electronically to a sample of SMEs in Cyprus. The questionnaire was sent to businesses accompanied by an email which informed them about for this thesis. After some time and a reminder was sent via email, and a phone contact took place.

Then after enough time was given, followed the collection of data, their analysis, and their presentation, as we will see later in the Chapter 5.

The results were clear. Most small businesses in our sample did not need to get some sort of funding, which initially surprised us, since we expected that most businesses have a need to increase their liquidity during this period.

Nevertheless, many of them have tried some kind of financing, and specifically tried for bank financing, and most of them received it. We were led to the conclusion that the year 2014 was the most difficult year for securing bank financing, which appears from what has been declared by the same companies as to whether they find the process easy or difficult, but also by the fact that many of the companies did not cope with the conditions that year.

We also saw how firms managed to secure bank financing positively influenced and improved various aspects of their business, and the economy in general, through the investments made, which was not the case with companies that had not succeeded or at least not yet. Through all this we saw how important it is for a firm to be able to secure bank financing.

Ευχαριστίες

Αρχικά θα ήθελα να δώσω τις θερμές μου ευχαριστίες στην καθηγήτρια και μέντορά μου, την κυρία Ελένη Σοφοκλέους, για την άψογη συνεργασία και επικοινωνία που είχαμε και που χωρίς αυτά δεν θα μπορούσε να ολοκληρωθεί σωστά η διατριβή μου. Από την αρχή ήταν δίπλα μου πρόθυμη να με βοηθήσει σε ότι χρειαζόμουν και να με κατευθύνει σωστά.

Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου και τους φίλους μου που έδειχναν την κατανόηση τους όλο αυτόν τον καιρό, ήταν δίπλα μου και με στήριζαν.

Τέλος, θα ήθελα να πω και ένα μεγάλο ευχαριστώ στον άνθρωπο που από την αρχή ήταν κοντά μου σε όλο αυτό, πρόθυμος να με συμβουλέψει, να με βοηθήσει και να με κατευθύνει σωστά, τον νονό μου Κυριάκο Γεωργίου.

Περιεχόμενα

1.	Εισαγωγή.....	1
2.	Βιβλιογραφική Ανασκόπηση.....	6
2.1	Διεθνής Οικονομική Κρίση – Πως επηρέασε την οικονομία στην Κύπρο, αλλά και τις κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις.....	6
2.2	Τρόποι αναδιοργάνωσης και ανάπτυξης μιας επιχείρησης μέσα σε δύσκολες περιόδους.....	13
2.2.1	Πριν την διαδικασία αναδιάρθρωσης.....	14
2.2.2	Κατά την διαδικασία αναδιάρθρωσης.....	17
2.3	Πως θα υλοποιηθούν οι παραπάνω τρόποι ανάπτυξης μέσω της Χρηματοδότησης.....	19
3.	Ανάπτυξη Ερευνητικών Υποθέσεων.....	26
4.	Μεθοδολογία.....	28
5.	Ανάλυση Αποτελεσμάτων.....	36
5.1	Πρώτο Ερευνητικό Ερώτημα.....	37
5.1.1	Ανάλυση πρώτου ερευνητικού ερωτήματος.....	37
5.1.2	Κύρια συμπεράσματα πρώτου ερευνητικού ερωτήματος.....	50
5.2	Δεύτερο ερευνητικό ερώτημα.....	51
5.2.1	Ανάλυση δεύτερου ερευνητικού ερωτήματος.....	51
5.2.2	Κύρια συμπεράσματα δεύτερου ερευνητικού ερωτήματος.....	63
5.3	Τρίτο ερευνητικό ερώτημα.....	63
5.3.1	Ανάλυση τρίτου ερευνητικού ερωτήματος.....	64
5.3.2	Κύρια συμπεράσματα τρίτου ερευνητικού ερωτήματος.....	69
6.	Επίλογος.....	71
	Βιβλιογραφία.....	73
	Παράρτημα.....	76

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

Από το 2013 και μετά, χρονιά που ξέσπασε η οικονομική κρίση στην Κύπρο, τα κυριότερα προβλήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν οι κυπριακές επιχειρήσεις είναι η αβεβαιότητα, η αστάθεια, αλλά και η μείωση της ρευστότητας στην Κυπριακή Οικονομία. Τα προβλήματα πολλαπλασιάζονται με τις δυσκολίες που έχουν να αντιμετωπίσουν για την εξασφάλιση χρηματοδοτήσεων.

Από την έρευνα μας φάνηκε ότι κάποιες από τις επιχειρήσεις, λόγω της αβεβαιότητας και της αστάθειας που επικρατεί από το 2013 και μετά, φαίνεται να αποφάσισαν να περιορίσουν την ανάπτυξη τους, να μην μπου καν στη διαδικασία να ζητήσουν οποιαδήποτε χρηματοδότηση, έχοντας υπόψη και τις δυσκολίες που φέρει μια τέτοια ενέργεια και απλά αποφάσισαν να προβούν σε ενέργειες για να διαχειριστούν και να βελτιώσουν τις λειτουργίες τους, να αναπροσαρμόσουν τις δραστηριότητες και γενικότερα να προβούν σε όποιες ενέργειες χρειαστεί, για να μπορέσουν να προχωρήσουν, χωρίς την ανάγκη όποιας χρηματοδότησης. Ενέργειες όπως η αλλαγή πολιτικών, υιοθετήθηκαν από επιχειρήσεις με στόχο τη μείωση των χρεωστών και των αποθεμάτων τους, και συνεπώς τη μείωση των αναγκών τους σε κεφάλαιο κίνησης. Ενέργειες όπως η καλύτερη εφαρμογή της τεχνολογίας, η εκπαίδευση του προσωπικού, η βελτίωση των διαδικασιών, η καλύτερη οργάνωση των δραστηριοτήτων και άλλα, υιοθετήθηκαν από πολλές επιχειρήσεις, για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τα νέα δεδομένα, αλλά και για να μειώσουν το κόστος

λειτουργίας τους. Από την έρευνα μας επίσης φάνηκε ότι κάποιες άλλες επιχειρήσεις, πέραν από τις πιο πάνω ενέργειες, προβαίνουν σε ενέργειες για να εξασφαλίσουν χρηματοδοτήσεις, για να χρηματοδοτήσουν τη λειτουργία τους και να αντιμετωπίσουν προβλήματα ρευστότητας ή/και για να χρηματοδοτήσουν τα αναπτυξιακά τους πλάνα.

Σε άλλες χώρες του εξωτερικού, η προσέγγιση στο πρόβλημα της αβεβαιότητας και της αστάθειας που επικρατεί στις επιχειρήσεις και η προσπάθεια επίλυσής του, γίνεται περισσότερο μέσα από την χρήση των διαφόρων ειδών χρηματοδότησης που υπάρχουν και είναι πιο πολύ διαδεδομένα εκεί, όπως είναι η αναζήτηση ιδιωτών επενδυτών (Business Angels), η χρηματοδοτική μίσθωση (Leasing) και τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (Venture Capital).

Μέσα από την διατριβή αυτή, πέραν από τα πιο πάνω, σκοπό έχουμε να δείξουμε αρχικά πόσες μικρομεσαίες κυπριακές επιχειρήσεις χρειάστηκαν να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση και τι είδους χρηματοδότηση, εάν αποτάθηκαν σε κάποιο τραπεζικό ίδρυμα και εάν τα έχουν καταφέρει να εξασφαλίσουν τη χρηματοδότηση αυτή. Συνδυάζοντας τις απαντήσεις στα ερωτήματα σχετικά με την εξασφάλιση χρηματοδότησης, με τις απαντήσεις στα ερωτήματα σχετικά με το που επενδύθηκαν ή που θα επενδύονταν τα χρήματα αυτά, προσπαθήσαμε να προσδιορίσουμε τους λόγους που χρειάστηκαν οι περισσότερες επιχειρήσεις να πάρουν χρηματοδότηση, αλλά και την επίδραση που έχει τόσο στην λειτουργία της ίδιας της επιχείρησης, όσο και στην Κυπριακή Οικονομία γενικότερα.

Οι περιορισμοί που υπήρχαν στην παρούσα διατριβή, είχαν να κάνουν αρχικά με το γεγονός πως ασχοληθήκαμε μόνο με τις κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το δείγμα που καταφέραμε, εν τέλει, να έχουμε ήταν σχετικά μικρό, αλλά θεωρούμε αντιπροσωπευτικό, αφού από τις 247 κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, από διαφορετικούς τομείς της αγοράς, στις οποίες απευθυνθήκαμε, ανταποκρίθηκαν οι 39. Αδιαμφισβήτητα ήταν αρκετά δύσκολο

να συλλεχθούν τα αποτελέσματα, αφού είναι γεγονός πως οι επιχειρήσεις λόγω και του φόρτου εργασίας τους, δεν μπορούσαν εύκολα να ανταποκριθούν σε μας και να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο. Για αυτό το λόγο, προσπαθήσαμε να μειώσουμε τον χρόνο, που χρειαζόταν να συμπληρωθεί, δημιουργώντας το και αποστέλλοντας το ηλεκτρονικά. Χρειάστηκε να κάνουμε υπενθυμίσεις και να επικοινωνήσουμε μαζί τους, έτσι ώστε να μπορέσουν να αφιερώσουν, κάποιες από αυτές, λίγο από τον πολύτιμο χρόνο τους για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Μπορεί η ανταπόκριση που είχαμε από τις επιχειρήσεις να μην ήταν η αναμενόμενη, αλλά θεωρούμε το δείγμα αντιπροσωπευτικό, του ευρύτερου κλίματος στην Κυπριακή Οικονομία.

Η μεθοδολογία μας εστιάστηκε στην περιγραφική έρευνα και στα ερωτηματολόγια που δόθηκαν, αφού αδιαμφισβήτητα οι επιχειρήσεις στις οποίες απευθυνθήκαμε ήταν πολλές και υπό τις περιστάσεις η πλέον κατάλληλη. Αυτή η μέθοδος φαίνεται να είναι αρκετά αποτελεσματική, αφού καταφέραμε να μας δώσει τα αποτελέσματα που ζητήσαμε, συνδυάζοντας τις απαντήσεις σε διάφορα ερωτήματα, αλλά και τα οικονομικά στοιχεία που είχαμε στη διάθεση μας.

Έχοντας κατά νου τα ερευνητικά μας ερωτήματα και τον σκοπό που είχε η παρούσα διατριβή, αρχίσαμε την έρευνα αυτή ετοιμάζοντας ένα ερωτηματολόγιο, το οποίο περιλάμβανε ερωτήματα τα οποία με την σειρά τους και συνδυαστικά θα μας οδηγούσαν στις απαντήσεις που επιζητούσαμε και σε κάποια τελικά συμπεράσματα. Το ερωτηματολόγιο στάλθηκε ηλεκτρονικά μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε 247 μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Κύπρου, για να συμπληρωθεί ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου. Δόθηκε στις επιχειρήσεις ουσιαστικά σχεδόν ένας μήνας για να το απαντήσουν. Στις επιχειρήσεις, από τις οποίες δεν πήραμε καμία απάντηση τον πρώτο μήνα, έγινε υπενθύμιση με ηλεκτρονικό μήνυμα, για να πάρουμε ακόμα λίγες απαντήσεις και στη συνέχεια μιλήσαμε τηλεφωνικά εξηγώντας περαιτέρω τον σκοπό του ερωτηματολογίου, για να πάρουμε στη συνέχεια πρόσθετες απαντήσεις. Στην συνέχεια,

συγκεντρώσαμε το δείγμα μας και τα δεδομένα που είχαμε στην διάθεσή μας, τα οποία και αναλύσαμε για να οδηγηθούμε στα συμπεράσματά μας. Χρησιμοποιήθηκε τόσο το λογισμικό της Word, όσο και της Excel, για την παρουσίαση διαγραμματικά των αποτελεσμάτων, τα οποία και μας βοήθησαν καλύτερα στο να εξάγουμε τα συμπεράσματά μας.

Τα κεφάλαια που πλαισιώνουν την διατριβή αυτή είναι αρχικά το Κεφάλαιο 2, όπου αποτελεί την βιβλιογραφική ανασκόπηση της εργασίας αυτής. Πιο συγκεκριμένα, στο κεφάλαιο αυτό θα δούμε τρεις ενότητες. Στην πρώτη παρουσιάζουμε την διεθνής οικονομική κρίση και πως αυτή είχε το δικό της αντίκτυπο στην κυπριακή οικονομία, αλλά και πως επηρεάστηκαν οι κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Στην δεύτερη ενότητα, αναλύσαμε κάποιους τρόπους αναδιοργάνωσης και ανάπτυξης μιας επιχείρησης, όταν βρίσκεται σε δύσκολες περιόδους. Στην τρίτη ενότητα, αναφέρουμε πως θα υλοποιηθούν οι τρόποι ανάπτυξης που παρουσιάσαμε στην προηγούμενη ενότητα, μέσω της χρηματοδότησης.

Στο Κεφάλαιο 3, παρουσιάζουμε τα τρία ερευνητικά ερωτήματα της διατριβής μας και πως αυτά θα ελεγχθούν.

Στο Κεφάλαιο 4, αναφέρουμε το δείγμα μας, αλλά και την μεθοδολογία που χρησιμοποιήσαμε στην έρευνα αυτή. Επίσης απαριθμούμε όλα τα ερωτήματα που έχουν χρησιμοποιηθεί για να μας οδηγήσουν στα τελικά μας αποτελέσματα, αλλά και τον λόγο που έχει τεθεί το κάθε ερώτημα και τι επιδιώκουμε από αυτό.

Όσον αφορά το Κεφάλαιο 5, εκεί παρουσιάζονται αναλυτικά, όλα τα αποτελέσματα της έρευνάς μας, η ανάλυσή τους και τα τελικά μας συμπεράσματα.

Τέλος, με το Κεφάλαιο 6, κλείνουμε την διατριβή αυτή με τον τελικό μας επίλογο και τα τελικά μας συμπεράσματα.

Κεφάλαιο 2

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

2.1 Διεθνής οικονομική κρίση – Πως επηρέασε την οικονομία στην Κύπρο, αλλά και τις κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις

Προτού ασχοληθούμε με το θέμα της παρούσας διατριβής το οποίο είναι η χρηματοδότηση των μικρομεσαίων κυπριακών επιχειρήσεων και πως αυτή έχει επηρεάσει την λειτουργία, αλλά και την ανάπτυξη τους, καλό είναι να πάμε λίγο πίσω και να δούμε από πού ξεκίνησε όλη αυτή η ανάγκη των επιχειρήσεων για οικονομική ενίσχυση. Τι ήταν αυτό που προκάλεσε την αλυσιδωτή αυτή εξέλιξη και οδήγησε κάποιες από τις κυπριακές, στην προκειμένη περίπτωση μικρομεσαίες επιχειρήσεις, να ζητήσουν κάποιου είδους χρηματοδότηση για ενίσχυση της οικονομικής τους ρευστότητας. Από πού ξεκίνησε η οικονομική κρίση στην Κύπρο, επηρεάζοντας σε μεγάλο βαθμό την εγχώρια αγορά;

Κατά καιρούς σηματοδοτήθηκαν αρκετές επιμέρους οικονομικές κρίσεις σε διάφορες χώρες. Παρ' όλα αυτά, σύμφωνα με τον συγγραφέα Χριστόδουλο Χριστοδούλου, στο βιβλίο του 'Παγκόσμια Οικονομική Κρίση και Κυπριακή Οικονομία', μετά το 'Μεγάλο Κραχ' του 1929 στις ΗΠΑ, μια άλλη μεγάλη παγκόσμια οικονομική κρίση, περί τα μέσα του 2007, έμελε να πλήξει και πάλι

τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, έχοντας και πάλι τον δικό της αντίκτυπο τόσο στην Ευρώπη, όσο και αναπόφευκτα στην κυπριακή οικονομία.

Πιο συγκεκριμένα, προτού ξεσπάσει η κρίση το 2007, μεταξύ των ετών 2001 και 2004, είχαν παρατηρηθεί στην Αμερική, αύξηση των τιμών των ακινήτων, όπως επίσης και αρκετά επισφαλή δάνεια στον τομέα των ακινήτων, τα επονομαζόμενα subprime loans. Χαρακτηριστικό ακόμη της περιόδου αυτής ήταν το γεγονός ότι πωλούνταν τα επισφαλή αυτά δάνεια σε άλλους χρηματοδοτικούς ή χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, χωρίς βέβαια να γνωρίζουν το ρίσκο που έπαιρναν (Χριστοδούλου, 2009).

Κατά το 2005 παρουσιάστηκαν οι πρώτες μειώσεις τιμών των ακινήτων, με αποτέλεσμα οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί που είχαν αγοράσει τα επισφαλή αυτά δάνεια να βρίσκονται σε δύσκολη θέση, αφού η ελπίδα αποπληρωμής των δανείων αυτών ήταν πλέον μηδαμινή.

Δυο χρόνια μετά, το 2007, δεν άργησαν να έρθουν και οι πρώτες πτωχεύσεις εταιριών στην Αμερική, λόγω των δανείων που δεν μπορούσαν να αποπληρωθούν από τους πελάτες τους. Μετέπειτα ακολούθησε μια σειρά από αλυσιδωτές επιπτώσεις στην οικονομία, όπως η πτώση των τιμών των μετοχών, αλλά και των τιμών των ακινήτων. Οι εξελίξεις αυτές άρχισαν να αγγίζουν και άλλες χώρες του εξωτερικού, οι οποίες μέχρι εκείνη την στιγμή, εναπόθεταν και επένδυαν τα χρήματά τους στην Αμερική (Χριστοδούλου, 2009).

Σοβαρό πλήγμα για την Αμερική ήταν και η κατάρρευση του τραπεζικού κολοσσού Lehman Brothers, το 2008, όπου επηρέασε σε μεγάλο βαθμό την αμερικανική οικονομία και προκάλεσε παγκόσμια οικονομική δυσμορφία, έχοντας όπως είναι φυσικό και τον δικό της αντίκτυπο στην Ευρώπη. Σύμφωνα με τον Μούσουλο, το πρόβλημα, που έμελε να επηρεάσει σιγά σιγά την Αμερική,

ήταν το γεγονός πως δίνονταν συνεχώς στεγαστικά δάνεια σε δανειολήπτες που άνηκαν στα χαμηλότερα οικονομικά εισοδήματα, με αρκετά μεγάλο ρυθμό πιστωτικής επέκτασης, χωρίς να ελέγχουν και να αξιολογούν την πιστοληπτική ικανότητα τους. Θεωρούσαν πως ήταν εν μέρει ασφαλής λόγω των ακινήτων και των αξιών που είχαν την παρούσα εκείνη στιγμή.

Την ίδια περίπου τακτική ακολούθησε και η Κύπρος, όπου έπαιρναν δάνεια διάφοροι δανειολήπτες, έχοντας οι τράπεζες σαν εξασφάλιση κάποιου είδους ακίνητο, χωρίς στην ουσία να ελέγχουν και να αξιολογούν την κατάσταση αυτών των δανειοληπτών και κατά πόσο αυτοί θα μπορούσαν μελλοντικά με το εισόδημα που παίρνουν να 'υποστηρίξουν' το δάνειο που έχουν πάρει.

Το πρόβλημα της Αμερικής δεν παρέμενε εκεί, αφού οι τράπεζες, με σκοπό να μπορέσουν να αυξήσουν τα κέρδη τους, δημιουργούσαν διάφορα ομόλογα και αξιόγραφα, όπως και διάφορα επενδυτικά σχέδια, τα οποία πολλοί επενδυτές αγόραζαν, χωρίς να γνωρίζουν στην ουσία τι ακριβώς ήταν αυτά και τι κίνδυνο ενείχαν. Παράλληλα, οι τράπεζες αγόραζαν και πωλούσαν μεταξύ τους τα δάνεια, δημιουργώντας έτσι μια αγορά τιτλοποιημένων δανείων από μη αξιόπιστους δανειολήπτες, ενώ δημιουργούσαν συγχρόνως καινούργια, για μεγιστοποίηση των κερδών τους, με αποτέλεσμα να επικρατεί μια απερίσκεπτη κατάσταση υπερβολικού δανεισμού και πιστωτικής επέκτασης. Τα ομόλογα, τα αξιόγραφα και οι μετοχές έδιναν και έπαιρναν, ενώ μέσα σε όλο αυτό δεν παρέλειψαν και τα λεγόμενα 'Golden Boys', τα οποία εκμεταλλευόμενοι την όλη κατάσταση έβρισκαν τρόπους να αποκτούν επιπλέον κέρδη, αλλά και να εξυπηρετούν τα δικά τους προσωπικά συμφέροντα. Επιπλέον οι τράπεζες χρησιμοποιούσαν και δάνειζαν περισσότερα χρήματα, απ' ότι πραγματικά είχαν σαν κεφάλαιο, προσδοκώμενοι πως θα αποκτούσαν περισσότερα κέρδη. Συγχρόνως, πολλά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δανείζονταν περισσότερα απ' ότι θα έπρεπε σύμφωνα και με τα κεφάλαια που διέθεταν και προχωρούσαν σε επενδύσεις που ενείχαν υψηλό κίνδυνο, προβλέποντας ότι θα είχαν υψηλές αποδόσεις. Αυτό συνέβαινε και στην περίπτωση της Κύπρου, όπου τράπεζες

δανείζονταν και μάλιστα βραχυπρόθεσμα με σκοπό να τα επενδύσουν, χρησιμοποιώντας λίγα από τα δικά τους κεφάλαια, γεγονός που τις έθετε σε μεγάλο ρίσκο και κίνδυνο.

Συνεπώς όλες αυτές οι δραστηριότητες που ίσχυαν την περίοδο εκείνη, οδήγησαν τις τράπεζες που είχαν δανείσει υπέρ του δέοντος σε δανειολήπτες, στο να μειωθούν σημαντικά οι αξίες των κεφαλαίων τους, έχοντας σαν επακόλουθο την μείωση των αποδόσεων των επενδύσεων των Ευρωπαϊκών τραπεζών, όπως επίσης την μείωση των επενδύσεων της Αμερικής στην Ευρώπη. Οι συνθήκες αυτές οδήγησαν μερικές από τις μεγάλες τράπεζες της Αμερικής στην καταστροφή (Μούσουλος, 2014).

Η κρίση δεν άργησε να έρθει τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην Κύπρο. Στην Ελλάδα τα πράγματα χειροτέρεψαν, με αποτέλεσμα οι Οίκοι Αξιολόγησης να αρχίζουν να υποβαθμίζουν την οικονομία της. Στην Κύπρο, αρχικά υπήρχε ένα αίσθημα 'ηρεμίας' και καθησυχασμού, αφού πολλά ξένα κεφάλαια και καταθέσεις δισεκατομμυρίων ευρώ από ξένους επενδυτές εισέρρεαν στις τράπεζες, με αποτέλεσμα να υπάρχουν τεράστια αποθέματα ρευστότητας και να συνεχίζονται αλόγιστα οι υπέρμετροι δανεισμοί σε διάφορους δανειολήπτες, αλλά και στην κυπριακή κυβέρνηση. Σύμφωνα και με το περιοδικό "IN Business", οι τράπεζες μη μπορώντας να πληρώνουν υψηλά επιτόκια, θα έπρεπε να αξιοποιήσουν τις καταθέσεις αυτές που είχαν. Για τον λόγο αυτό, βρήκαν τρόπους να επενδύσουν τα χρήματα αυτά μέσω της προώθησης των στεγαστικών δανείων, τα οποία και δίνονταν πολύ εύκολα. Συγχρόνως ορισμένες κυπριακές τράπεζες άρχισαν να επεκτείνονται και στο εξωτερικό, όπως και στην Ελλάδα. Πολλοί εκείνη την περίοδο ενδιαφέρονταν να αγοράσουν οικίες και εξοχικά, δίνοντας έτσι στους νέους επιχειρηματίες ανάπτυξης γης την ευκαιρία να μπουν στο 'παιχνίδι' αυτό. Η οικονομική αυτή ευρωστία και ο αλόγιστος αυτός δανεισμός από τις τράπεζες, οδήγησε σε αύξηση των ακινήτων στην Κύπρο, αύξηση των μισθών στην οικονομία της Κύπρου, οι τράπεζες συνέχισαν να επενδύουν σε ελληνικά ομόλογα και τα πράγματα γενικότερα

άρχισαν να παίρνουν μεγάλες διαστάσεις, σαν μια φούσκα έτοιμη να εκραγεί κάποια στιγμή. Τα δάνεια που πρόσφεραν οι τράπεζες δεν είχαν περιορισμούς στην πίστωση, ενώ η αγορά συνέχιζε να κινείται με γρήγορους ρυθμούς. Οι διεθνής οίκοι αξιολόγησης προβλέποντας τι θα επακολουθούσε για την οικονομία της Κύπρου, άρχισαν να την υποβαθμίζουν.

Είναι γεγονός, πως η επένδυση των κυπριακών τραπεζών σε ελληνικά ομόλογα, αποτέλεσε ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που είχε να αντιμετωπίσει στη συνέχεια η οικονομία της Κύπρου. Σύμφωνα και με την ιστοσελίδα 'Foreign Affairs – The Hellenic Edition', τα ελληνικά ομόλογα που έφτασαν να έχουν στην κατοχή τους οι κυπριακές τράπεζες, ήταν δυσανάλογα σε μέγεθος από το μέγεθος της οικονομίας της Κύπρου, φτάνοντας σε αξία τα 6 δισεκατομμύρια ευρώ. Ακόμη και τράπεζες κρατών με αρκετά μεγαλύτερο προϋπολογισμό από αυτόν της Κύπρου, όπως παραδείγματος χάρη, οι γερμανικές και γαλλικές τράπεζες, κατείχαν μόλις 22 δισεκατομμύρια και 15 δισεκατομμύρια ευρώ αντίστοιχα. Με λίγα λόγια, είχε επιτραπεί από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), σε εμπορικές τράπεζες των κρατών-μελών της ευρωζώνης να έχουν στην κατοχή τους αλόγιστα επισφαλή κρατικά ομόλογα. Η μεγάλη και κρίσιμη αγορά ελληνικών ομολόγων από τις τράπεζες της Κύπρου έγινε την περίοδο 2009 με 2010. Στα τέλη του 2010, οι κυπριακές τράπεζες, έφτασαν να κατέχουν ελληνικά ομόλογα 2,5 φορές περισσότερα από το ΑΕΠ της χώρας σε βαθμό δυσανάλογο. Έφτασαν στο σημείο όπου το μεγαλύτερο ποσοστό των δανείων των δυο πιο μεγάλων τραπεζών της Κύπρου, δηλαδή της Λαϊκής Τράπεζας και της Τράπεζας Κύπρου, είχαν δοθεί σε ελληνικές επιχειρήσεις ή και οργανισμούς.

Το 2012, δεν άργησε να έρθει και το λεγόμενο 'κούρεμα' στην Ελλάδα, όπου με βάση τον διακανονισμό αυτό οι δανειστές της συμφώνησαν να μειώσουν τα ποσά που όφειλε η Ελλάδα και εν τέλει οι πιστωτές της να χάσουν ένα μεγάλο μέρος των χρημάτων τους που της είχαν δανείσει. Το γεγονός αυτό δημιούργησε μεγάλη ζημιά στις Κυπριακές τράπεζες, συνθλίβοντας την αξία των μετοχών της Λαϊκής Τράπεζας και της Τράπεζας Κύπρου, ενώ η ζημιά ήταν ακόμη μεγαλύτερη

όταν η κυπριακή κυβέρνηση αρνήθηκε να συμμετάσχει στο σχέδιο που υπήρχε για αποζημιώσεις των απωλειών των τραπεζών της Κύπρου. Σύντομα η Κύπρος οδηγήθηκε στην καταστροφή, αφού εκτός από την μείωση στην ρευστότητά της, στο όλο σκηνικό ήρθε να προστεθεί και η έκρηξη που έγινε στη Ναυτική βάση "Ευάγγελος Φλωράκης" στο Μαρί, δίπλα από τις εγκαταστάσεις του μεγαλύτερου ηλεκτροπαραγωγικού σταθμού του Βασιλικού, το οποίο οδήγησε την Κύπρο ακόμη περισσότερο στον οικονομικό όλεθρο. Η συνέχεια προφανείς, αφού αυξήθηκαν οι τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος, με την επιβολή έκτακτης φορολογίας στον ιδιωτικό τομέα, αυξάνοντας έτσι το κόστος παραγωγής των επιχειρήσεων και έχοντας μετέπειτα ως επακόλουθο την αύξηση των τιμών, δηλαδή την ύπαρξη πληθωρισμού, της ανεργία, αλλά και γενικότερα την ύπαρξη οικονομικών δυσκολιών στην κυπριακή οικονομία. Η οικονομία της Κύπρου υποβαθμίστηκε από όλους τους οίκους αξιολόγησης, η κυπριακή κυβέρνηση δεν διέθετε την ρευστότητα που χρειαζόνταν τόσο οι τράπεζες, όσο και γενικότερα οι επιχειρήσεις της Κύπρου, με αποτέλεσμα η οικονομική αυτή κρίση στην Κύπρο να οδηγήσει την κυβέρνηση στην ζήτηση και εξασφάλιση δανείου από την Ρωσία (Μούσουλος, 2014).

Το 2012, η Κύπρος αναγκάστηκε να ζητήσει βοήθεια από τον Ευρωπαϊκό μηχανισμό στήριξης, την Τρόικα. Με τις καθυστερήσεις που προέκυψαν και με τις ενέργειες που έπρεπε να γίνουν προκειμένου να δοθεί το ποσό βοήθειας που χρειαζόταν η κυπριακή κυβέρνηση (μέτρα λιτότητας, φορολογίες, μείωση δαπανών), η Κύπρος κινδύνευε και 'κρεμόταν' από μια κλωστή. Η κατάρρευση παρατείνεται όταν η κυβέρνηση δανείστηκε από τους τρεις κερδοφόρους Ημικρατικούς οργανισμούς, την ΑΗΚ, την ΑΤΗΚ και την Αρχή Λιμένων. Όσον αφορά τις τελικές συμφωνίες που είχαν γίνει με την Τρόικα, αυτές ολοκληρώθηκαν μέσα στο 2013 (Μούσουλος, 2014). Μέσα σε αυτές τις συμφωνίες περιλαμβάνεται και η 'παράδοση' του ποσού των 10 δισεκατομμυρίων ευρώ στην κυπριακή κυβέρνηση, όπως επίσης και επιπλέον ποσό των 5,8 δισεκατομμυρίων ευρώ, μέσω του "κουρέματος" που αποφασίστηκε να γίνει στις καταθέσεις που υπήρχαν στις τράπεζες της Κύπρου. Αυτοί που επιβαρύνονταν περισσότερο με το σχέδιο αυτό, ήταν οι καταθέτες

που είχαν ποσά στις κυπριακές τράπεζες που υπερέβαιναν τις 100.000 ευρώ και οι οποίες θα είχαν μεγαλύτερο ποσοστό κουρέματος, απ' ότι θα είχαν οι καταθέσεις που έφθαναν μέχρι τις 100.000 ευρώ. Παρ' όλα αυτά, η συμφωνία αυτή δεν εγκρίθηκε από το κυπριακό κοινοβούλιο, καταλήγοντας εν τέλει την 25^η Μαρτίου 2013, σε ένα νέο σχέδιο το οποίο και έθεσαν οι υπουργοί οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, όπου σύμφωνα με αυτό οι καταθέσεις που ξεπερνούσαν τις 100.000 θα "κουρεύονταν" κατά 40%.

Σύμφωνα με τον Μούσουλο, μεταξύ των ετών 2013 και 2014, το περισσότερο ποσοστό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και συγκεκριμένα το 86%, έπρεπε να ανταπεξέλθουν στην οικονομική αυτή καταστροφή, να αναδιοργανωθούν και να βρουν διεξόδους και καινούργιες επιχειρηματικές κινήσεις προκειμένου να μπορέσουν να επιβιώσουν και να παραμείνουν σαν 'οντότητα' στην εγχώρια αυτή αγορά της Κύπρου.

Με τις τράπεζες να μην μπορούν να δώσουν κάποιου είδους βοήθειας και χρηματοδότησης στις επιχειρήσεις, αυτές θα έπρεπε από μόνες τους να βρουν τρόπους να κινηθούν εναλλακτικά για να μπορέσουν να επιβιώσουν μέσα σε αυτήν την νοσηρή κατάσταση που επικρατούσε στην οικονομία της Κύπρου.

Ήδη από το 2012, είχαν ξεκινήσει οι προσπάθειες, μέσω των διαφόρων σχεδίων που τέθηκαν, να στηρίξουν και να βοηθήσουν τις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Ευρώπης. Παρ' όλα αυτά, φαίνεται πως η κυβέρνηση της Κύπρου δεν αξιοποίησε όσο θα έπρεπε τα σχέδια αυτά, με αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις αυτές να συνεχίζουν να δέχονται σοβαρό πλήγμα από την οικονομική κρίση που έπληττε ολοένα και περισσότερο την Κύπρο.

Οι Μικρομεσαίες επιχειρήσεις προσπαθούν να αντιμετωπίσουν γενικότερα όλα αυτά τα έξοδα που έχουν σαν επιχείρηση, όπως τους μισθούς, το ηλεκτρικό ρεύμα, τις τηλεπικοινωνίες, τα ενοίκια, τα έξοδα συντήρησης, αλλά και πολλά άλλα, ενώ συγχρόνως έρχονται αντιμέτωποι και με την μείωση του κύκλου εργασιών τους, λόγω της μειωμένης αγοραστικής δύναμης του καταναλωτή την παρούσα αυτή φάση της οικονομικής κρίσης. Συνεπώς η κερδοφορία τους είναι αρκετά μειωμένη, ενώ από την άλλη ο ανταγωνισμός φαίνεται να αυξάνεται, με την εισαγωγή νέων διεθνών προϊόντων στην αγορά της Κύπρου. Λόγω αυτού ένας μεγάλος πόλεμος τιμών αρχίζει, ο πληθωρισμός μειώνεται, αλλά παρ' όλα αυτά τα έξοδα των επιχειρήσεων φαίνεται να παίρνουν την ανιούσα (Μούσουλος, 2014).

Στη φάση αυτή και ακόμη μέχρι και σήμερα, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, χρειάζεται να δράσουν όσο πιο γρήγορα και αποτελεσματικά γίνεται, για να αποφύγουν την πτώχευση και να συνεχίσουν την πορεία τους στην κυπριακή αγορά.

2.2 Τρόποι αναδιοργάνωσης και ανάπτυξης μιας επιχείρησης μέσα σε δύσκολες περιόδους

Πολλές επιχειρήσεις δέχτηκαν ή/και ακόμη δέχονται σοβαρό πλήγμα από τις συνθήκες που επικρατούν στην κυπριακή οικονομία, αλλά και στη οικονομία γενικότερα, που αναμφίβολα έχει τον δικό της αντίκτυπο στην Κύπρο. Πολλές εταιρείες προσπαθούν να ορθοποδήσουν και να διατηρήσουν την θέση τους μέσα στο ανταγωνιστικό αυτό περιβάλλον, που συνεχώς αλλάζει και θέτει νέα δεδομένα και νέες συνθήκες.

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα 'The manager's Resource Handbook', οι αλλαγές που επέρχονται σε μια, μέχρι πρότινος, καλά οργανωμένη εταιρεία, είναι αρκετά δύσκολες και πολύπλοκες. Μέσα σε όλη αυτή την διαδικασία, η επιχείρηση

χρειάζεται να δει τι δουλεύει σωστά, τι δεν λειτουργά όπως θα έπρεπε, αλλά και τι είναι αυτό που θα έπρεπε να λειτουργά καλύτερα μέσα σε αυτήν.

Ένας manager, ο οποίος στοχεύει στην αλλαγή και αναδιοργάνωση της εταιρείας, χρειάζεται να λάβει υπόψη του τις προοπτικές που υπάρχουν και τις ευκαιρίες που του παρουσιάζονται, όπως επίσης να έχει εις γνώση του και τους περιορισμούς που βρίσκονται στο προσκήνιο. Επιπλέον μέσα από όλη αυτή την διαδικασία "ανοικοδόμησης" της εταιρείας, ο πελάτης θα πρέπει να είναι αυτός που θα επηρεαστεί λιγότερο από την μετάβαση αυτή.

Επιπρόσθετα, είναι γεγονός, πως μια εταιρεία δεν αναδιαρθρώνεται συχνά. Η διαδικασία αυτή μπορεί να γίνει μια φορά κάθε λίγα χρόνια, ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν στην οικονομία, αλλά και γενικότερα στην κοινωνία. Για τον λόγο αυτό, πολλοί managers δεν έχουν την ανάλογη εμπειρία και δεξιότητα να χειριστούν μια τέτοια κατάσταση όταν συμβεί, με αποτέλεσμα να ξεκινούν την διαδικασία αυτή στην ουσία ως "αρχάριοι". Ακόμη και αν υπήρξαν managers σε μια εταιρεία, οι οποίοι έτυχαν μιας τέτοιας κατάστασης, όταν η εταιρεία χρειάστηκε ξανά να περάσει από αυτήν την αναπροσαρμογή, το πιθανότερο είναι πως αυτοί θα έχουν ήδη αποχωρήσει.

2.2.1 Πριν Την Διαδικασία Αναδιάρθρωσης

Όπως αναφέρεται και στην ιστοσελίδα "The manager's Resource Handbook", υπάρχουν τα εξής 5 σημεία τα οποία θα πρέπει μια εταιρεία να λάβει υπόψη της προτού ξεκινήσει να αναδιοργανώνεται, προκειμένου να μπορεί στην συνέχεια να αποφύγει κάποιες προκλήσεις:

Επικοινωνία

Προχωρώντας μια επιχείρηση σε διαρθρωτικές αλλαγές, αναμφίβολα προκαλεί σε ολόκληρη την εταιρεία, αλλά και συγκεκριμένα στους εργαζόμενους της ένα αίσθημα ανησυχίας, φόβου και αβεβαιότητας. Σημαντικό είναι οι managers της εταιρείας να προχωρούν σε τακτικές ανακοινώσεις, για τις τυχόν αποφάσεις που μπορεί να παρθούν, όπως επίσης καλό θα ήταν να παραχωρείτο και γραπτώς μια ανακοίνωση που να εξηγά τις αλλαγές που ενδέχεται να γίνουν. Ακόμη σημαντικό είναι να επεξηγηθούν οι λόγοι που θα γίνουν οι αλλαγές αυτές, εκτός από την απλή αναφορά τους. Καθιστώντας σαφές τις ανάγκες και τους στόχους που έχει η εταιρεία, βοηθά τους υπαλλήλους της στο να την στηρίξουν, πράγμα αρκετά σημαντικό για την μετέπειτα επιτυχία των στόχων της.

Μελλοντικός Προγραμματισμός

Πολλές φορές οι managers των εταιρειών, σχεδιάζουν τις αλλαγές που πρόκειται να κάνουν έχοντας κατά νου τα οφέλη που θα αποκομίσουν, ξεχνώντας να κοιτάξουν τις επιπτώσεις που μπορεί να έχουν στο μέλλον οι αλλαγές αυτές. Επομένως είναι σημαντικό, να αξιολογήσουν τις επιπτώσεις που μπορεί να έχουν οι αλλαγές αυτές για την επιχείρηση. Εάν δηλαδή θα επηρεαστούν κάποιες ομάδες, εάν χρειάζεται να γίνουν αλλαγές στην χρηματοοικονομική δομή της εταιρείας, εάν επηρεάζονται οι πελάτες, αλλά και γενικότερα οι άνθρωποι που την περιβάλλουν. Καλύτερο θα ήταν να θέσουν ένα χρονοδιάγραμμα, αλλά και τα μέσα που θα χρειαστούν για να προβούν στις αναδιαρθρώσεις της εταιρείας. Εκτιμώντας τις επιπτώσεις που θα έχει η όλη διαδικασία, βοηθάει στην καλύτερη αποδοτικότητα των αλλαγών.

Επιπρόσθετα, θα ήταν επικοινωνιακό, εάν οι managers μιλήσουν και με άλλους ανθρώπους που μπορεί να εμπλέκονται με τις αλλαγές αυτές και συζητήσουν για τυχόν νέες ιδέες που μπορεί να διαθέτουν και αυτοί, ακόμη και να δημιουργήσουν μια μικρή ομάδα από ανθρώπους που είναι γνώστες των διαδικασιών αυτών ή απλώς διαθέτουν κάποιες επιπρόσθετες ιδέες. Μιλώντας

και με τους υπαλλήλους μπορεί να οδηγηθούν σε νέες ιδέες, συνδυάζοντας τις δικές τους με αυτές των εργαζομένων, βλέποντας ίσως και κάποιες προκλήσεις που τυχόν οι managers να είχαν παραβλέψει.

Δομή για την επιτυχία

Η οργανωτική δομή πρέπει να φέρει την επιτυχία. Ανάλογα με τον σκοπό και τον στόχο που έχει μια εταιρεία και βλέποντας τις αδυναμίες που μπορεί να έχει, είναι σημαντικό να δημιουργήσει και την ανάλογη ομάδα, η οποία θα επικεντρωθεί σε ένα συγκεκριμένο κομμάτι. Παραδείγματος χάρη, εάν οι πελάτες μιας εταιρείας δεν έχουν την ανάλογη σημασία και διαχείριση, μπορεί να δημιουργηθεί μια ομάδα αποκλειστικά για την "φροντίδα" των πελατών. Το ίδιο μπορεί να συμβεί και για κάθε τομέα της εταιρείας.

Follow up

Ανακοινώνοντας δημόσια τις αλλαγές που ενδέχεται η επιχείρηση να κάνει και τις ιδέες που έχει, είναι δύσκολο να δοθεί πίσω μια ανατροφοδότηση από τους εργαζομένους. Πιο σωστό θα ήταν να επικοινωνήσουν οι managers και σε πιο ατομική βάση με τους εργαζόμενους, προκειμένου να μπορέσουν να δουν τι κατανόησαν, τι κατάλαβαν, τι τους ανησυχεί και με τον τρόπο αυτό να πάρουν την καλύτερη στήριξη από αυτούς. Στην ουσία, αυτοί θα είναι οι εκτελεστές των αλλαγών και την ανάπτυξης της επιχείρησης.

Τα πιο πάνω 5 σημεία, αποτελούν κάποια στοιχεία τα οποία εάν ληφθούν υπόψη προτού ξεκινήσει η διαδικασία αναδιοργάνωσης μιας επιχείρησης, θα την βοηθήσει καλύτερα στην συνέχεια.

2.2.2 Κατά Την Διαδικασία Αναδιάρθρωσης

Εντούτοις, κατά την διαδικασία αναδιάρθρωσης μιας επιχείρησης, σύμφωνα και με την ιστοσελίδα της Forbes, υπάρχουν τα εξής 7 σημεία που βοηθούν στην καλύτερη διεκπεραίωση της διαδικασίας αυτής.

Ποιότητα έναντι της ποσότητας

Αυτό ισχύει ανεξαρτήτου μεγέθους εταιρείας ή ανάπτυξης προϊόντος. Παραδείγματος χάρη, μπορεί να υπάρχει μια εξαιρετικά κερδοφόρα ιστοσελίδα που διοικείται από 1 με 2 άτομα, έναντι μιας επιχείρησης που μπορεί να διαθέτει εκατοντάδες εργαζομένους. Ο μεγάλος αριθμός εργαζομένων δεν σημαίνει απαραίτητα και δύναμη. Μια εταιρεία μπορεί να απαρτίζεται από άτομα τα οποία πραγματικά χρειάζεται και που διαθέτουν τις γνώσεις για να μπορέσει να αναπτυχθεί. Στηρίζεται στην ποιότητα, έναντι της ποσότητας.

Λιγότερο οργανωτικοί

Δεν χρειάζονται τόσο τα οργανογράμματα, όσο η εμπειρία που θα φέρει κάθε άτομο προσωπικά στην ομάδα, αλλά και η ομάδα να είναι ευέλικτη, ώστε να μπορεί κάποιος να συμμετάσχει σε ένα project και να μπορεί να εκφράσει την γνώμη του από την αρχή και σε όλη την μετέπειτα ανάπτυξη του.

Ο καθένας μπορεί να φανταστεί τον κόσμο γύρω του

Το κάθε άτομο χρειάζεται, βλέποντας και παρατηρώντας τον κόσμο γύρω του, να μπορεί να σκέφτεται τρόπους ώστε να τον κάνει πιο αποτελεσματικό και ευχάριστο. Το ίδιο θα πρέπει να συμβαίνει και στην περίπτωση μιας εταιρείας και ενός εργαζόμενου σε αυτήν.

Συνεργασία

- ***Με τον κόσμο***

Αρχικά θα πρέπει να ακούμε τι λέει ο κόσμος. Έτσι μπορούμε να τον καταλάβουμε και να τον κατανοήσουμε καλύτερα. Στην συνέχεια, και αφού κατανοήσει και αυτός την θέση που έχουμε εμείς και στην προκειμένη περίπτωση η εταιρεία μας, τότε αρχίζουμε να συνεισφέρουμε και να συνεργαζόμαστε μαζί τους.

- ***Με εξωτερικούς φορείς***

Συνεργασία θα πρέπει να υπάρχει και με άλλους επιχειρηματίες και εξωτερικούς φορείς. Η βοήθεια τους και η συμβολή τους ενδεχομένως να φανούν χρήσιμες, τόσο για την εταιρεία, όσο και κατ' επέκταση για την κοινωνία. Με τον τρόπο αυτό μια επιχείρηση μπορεί να παραμείνει ανταγωνιστική και να διατηρήσει την θέση της στην αγορά.

- ***Με εσωτερικούς φορείς***

Θέτοντας κοινούς στόχους εσωτερικά μέσα σε μια επιχείρηση, μέσω της συνεργασίας, μπορούν μετέπειτα να ζητήσουν την βοήθεια και να συνεργαστούν με άλλους ειδικούς. Ο καθένας μπορεί να πει την γνώμη του και να θέσει μια ιδέα, ακόμη και αν δεν έχει τον τίτλο ενός ειδικού.

Εκστρατείες μάρκετινγκ

Μπορούν να διοργανωθούν διάφορες εκστρατείες μάρκετινγκ, με σκοπό να χτιστούν πελατειακές σχέσεις. Μπορούν να βρεθούν χρήσιμοι και διασκεδαστικοί τρόποι, μέσα από αυτές τις εκστρατείες, όπου μια εταιρεία μπορεί να έρθει κοντά στους ανθρώπους που βρίσκονται έξω από αυτήν και με τον τρόπο αυτό να καταφέρουν να εντάξουν μέσα στην καθημερινότητά τους το προϊόν που προωθεί η κάθε μια.

Μην "τροφοδοτείς" τον εγωισμό

Το να δείχνεις σημαντικός, δεν σε κάνει σημαντικό. Η αξία θα φανεί μέσα από τα ποιοτικά προϊόντα/υπηρεσίες που θα προωθήσεις στην αγορά, δείχνοντας με τον τρόπο αυτό στοιχεία του πάθους σου γι' αυτό που κάνεις και ενδιαφέρον γι' αυτό που κάνεις, αλλά και συνεργασίας με τους πελάτες. Στην συνέχεια, οι πελάτες θα προωθήσουν και αυτοί με την σειρά τους, το προϊόν/υπηρεσία.

Κράτησε την απλότητα

Φτιάξε κάτι απλό και δοκίμασε την ιδέα σου με το κοινό. Αν απαιτήσουν κάτι περισσότερο, τότε δημιούργησε το. Με τον τρόπο αυτό, μια επιχείρηση δεν θα ξοδέψει τα χρήματά της άσκοπα, δημιουργώντας προβλήματα μέσα σε αυτήν, αλλά και στους μετόχους της.

2.3 Πως θα υλοποιηθούν οι παραπάνω τρόποι ανάπτυξης μέσω της Χρηματοδότησης

Για να μπορέσουν οι επιχειρήσεις που "πλήγηκαν" ή που δυσκολεύονται να ορθοποδήσουν, να τα βγάλουν πέρα, έπειτα και από την οικονομική κρίση που πέρασε η Κύπρος και για να μπορέσουν να υλοποιήσουν κάποιους από τους τρόπους ανάπτυξης που υπάρχουν ή/και κάποια εναλλακτικά στρατηγικά σχέδια, αδιαμφισβήτητα χρειάζεται και οικονομική ρευστότητα.

Και όταν αυτή η οικονομική ρευστότητα δεν υπάρχει στην επιχείρηση, ίσως μπορέσουν να την αποκτήσουν εν μέρει από διάφορες πηγές ή/και τρόπους χρηματοδότησης. Μερικές από αυτές είναι και οι ακόλουθες:

Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου (Share Capital Increase)

Η αύξηση του μεγέθους του μετοχικού κεφαλαίου μιας επιχείρησης μπορεί να επιτευχθεί μέσω της έκδοσης νέων μετοχών. Με τον τρόπο αυτό, οι μέτοχοι που ήδη αποτελούν μέρος της επιχείρησης, έχουν την δυνατότητα να εγγραφούν στην έκδοση των νέων μετοχών, δίνοντας ως αντάλλαγμα μετρητά, ενώ από την άλλη μπορούν να γίνουν μέτοχοι στην εταιρεία αγοράζοντας μετοχές και νέοι επενδυτές. Επιπλέον, το κεφάλαιο μιας εταιρείας μπορεί να αυξηθεί και ανταλλάζοντας περιουσιακά στοιχεία, όπως παραδείγματος χάρη κάποιες μετοχές, σε κάποια άλλη εταιρεία.

Πέραν από την αβεβαιότητα και την αστάθεια που επικρατεί από το 2013 και μετά, η οικονομική κρίση στην Κύπρο επηρέασε τις επιχειρήσεις, αλλά και τους μετόχους τους και αυτό σε συνδυασμό με τις σχεδόν ανύπαρκτες τραπεζικές χρηματοδοτήσεις, καθιστούσε αυτή την επιλογή σχεδόν ανέφικτη.

Χρηματοδοτική Μίσθωση (Leasing)

Η χρηματοδοτική μίσθωση αποτελεί μια σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ μιας εταιρείας leasing (εκμισθωτή) και μιας επιχείρησης ή επαγγελματία (μισθωτή). Με την σύμβαση αυτή ο εκμισθωτής παραχωρεί στον μισθωτή για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο και έναντι μιας προκαθορισμένης μίσθωσης, ένα περιουσιακό στοιχείο το οποίο καλύπτει τις ανάγκες και προδιαγραφές που έχει ο ίδιος ο μισθωτής (Λαζαρίδη, 1996).

Το Leasing, χρησιμοποιείται σε πολύ μικρό βαθμό στην Κύπρο. Ακόμη και εκεί που μπορεί να χρησιμοποιήθηκε δεν θα μπορούσε να επηρεάσει αισθητά την κατάσταση.

Πρακτόρευση απαιτήσεων (Factoring)

Όταν μια επιχείρηση μεταβιβάζει τον πιστωτικό λογαριασμό ενός επί πιστώσει πελάτη του, σ' ένα άλλο πρόσωπο το οποίο έχει την δυνατότητα να εισπράξει τις οφειλές του πελάτη αυτού νωρίτερα. Ο πράκτορας μπορεί να είναι ένας χρηματοδοτικός οργανισμός (π.χ. τράπεζα), ο οποίος θα αγοράσει τους λογαριασμούς απαιτήσεων από τις επιχειρήσεις (Λαζαρίδη, 1996).

Λόγω της αβεβαιότητας, της αστάθειας και των προβλημάτων ρευστότητας στην Κυπριακή Οικονομία, οι οργανισμοί αυτοί σταμάτησαν να παραχωρούν νέες χρηματοδοτήσεις, ενώ παράλληλα περιόρισαν και τις ήδη υπάρχουσες.

Κεφάλαια Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Venture Capital)

Αποτελούν τα κεφάλαια που επενδύονται σε μια επιχείρηση προκειμένου να μπορέσει η επιχείρηση αυτή να αναπτύξει μια ιδέα και να υλοποιήσει μια δραστηριότητα. Ο επενδυτής συμφωνεί με την επιχείρηση αυτή ένα μερίδιο του μετοχικού της κεφαλαίου σαν αντάλλαγμα της χρηματοδότησης αυτής, ενώ συγχρόνως συμμετέχει στο ρίσκο και κίνδυνο που ενέχει η επένδυση αυτή.

Λόγω της αβεβαιότητας και της αστάθειας που υπάρχει από το 2013 και μετά, δύσκολα μπορεί να βρεθεί τέτοιου είδους χρηματοδότηση.

Αναζήτηση Ιδιωτών Επενδυτών (Business Angels)

Οι ιδιώτες επενδυτές αποτελούν μεμονωμένα άτομα τα οποία επιθυμούν να επενδύσουν ένα κεφάλαιο (συνήθως μικρό ποσό) σε μια επιχείρηση. Οι επενδυτές αυτοί είναι σε θέση να παρέχουν την δική τους συμβουλή ή γνώση στην επιχείρηση αυτή, αποβλέποντας στα κέρδη που θα έχει μετέπειτα.

Αυτός ο τρόπος χρηματοδότησης, δεν είναι αρκετά διαδεδομένος στην Κύπρο. Συνεπώς, εάν χρησιμοποιήθηκε δεν θα μπορούσε να επηρεάσει αισθητά την κατάσταση.

Επομένως, από το 2013 και μετά, η μόνη πιθανότητα εξασφάλισης χρηματοδότησης από τις επιχειρήσεις, είναι η τραπεζική χρηματοδότηση, υπό τη μορφή δανεισμού, κάτι που θα μας απασχολήσει στην παρούσα διατριβή.

Συγκεκριμένα, η παρούσα διατριβή θα εξετάσει τις πιθανότητες και τις δυνατότητες των κυπριακών επιχειρήσεων να εξασφαλίσουν βραχυπρόθεσμο δανεισμό, υπό τη μορφή τραπεζικού ορίου (παρατραβήγματος), για τη χρηματοδότηση των αναγκών σε κεφάλαιο κίνησης και άλλων βραχυπρόθεσμων αναγκών και μακροπρόθεσμο δανεισμό, υπό τη μορφή μακροπρόθεσμου δανείου, για τη χρηματοδότηση μακροπρόθεσμων επενδύσεων και έργων, περιλαμβανομένου και πάγιου ενεργητικού.

Τα δάνεια κεφαλαίου κίνησης, είναι ουσιαστικά βραχυπρόθεσμα δάνεια, μικρής δηλαδή διάρκειας, με υψηλότερο επιτόκιο απ' ότι τα μακροπρόθεσμα δάνεια, που είναι δάνεια μεγαλύτερης διάρκειας.

Πιο συγκεκριμένα, τα δάνεια κεφαλαίου κίνησης, προσφέρουν την δυνατότητα κάλυψης των αναγκών που έχουν οι επιχειρήσεις ή ακόμη και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, για ρευστότητα, προσφέροντας τα λεγόμενα "ανοιχτά δάνεια". Με τον όρο αυτό εννοούμε πως οι τράπεζες, δίνουν ένα συγκεκριμένο πιστωτικό όριο στον πελάτη-δανειολήπτη, μέχρι το οποίο μπορεί να δανείζεται. Ο πελάτης μπορεί να ξοφλήσει μέρος της οφειλής αυτής, είτε ακόμη και το σύνολο της, ενώ μπορεί και πάλι να δανείζεται μέχρι το όριο που έχει συμφωνηθεί.

Από την άλλη, στα μακροπρόθεσμα δάνεια υπάρχουν δυο κατηγορίες. Τα δάνεια για επαγγελματική στέγη και τα δάνεια για αγορά πάγιου εξοπλισμού. Τα δάνεια για επαγγελματική στέγη, είναι αυτά που χρειάζεται συνήθως ένας δανειολήπτης, ο οποίος θέλει να αγοράσει, να επεκτείνει ή ακόμη και να ανακαινίσει την δική του επαγγελματική στέγη ή ακόμη σκέφτεται να αγοράσει κάποιο άλλο ακίνητο σαν επένδυση. Το δάνειο αυτό έχει μεγάλη διάρκεια αποπληρωμής, αλλά και τις δικές του προδιαγραφές, ανάλογα και με το τραπεζικό ίδρυμα στο οποίο απευθυνόμαστε. Όσον αφορά το δάνειο για αγορά πάγιου εξοπλισμού, αυτό χορηγείται σε ενδιαφερόμενους δανειολήπτες που σκοπεύουν να αγοράσουν ένα είδος πάγιου εξοπλισμού, είτε αυτό είναι έπιπλα, είτε είναι μηχανήματα, είτε κάποιο άλλο είδους πάγιου. Και αυτή η μορφή δανείου, έχει μεγάλη διάρκεια αποπληρωμής και τις δικές του προδιαγραφές, σύμφωνα και πάλι με την τράπεζα στην οποία έχουμε απευθυνθεί για να το αποκτήσουμε.

Τα πιστωτικά ιδρύματα της Κύπρου, σύμφωνα και με τις οδηγίες που παίρνουν από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ακολουθούν κάποιες συγκεκριμένες διαδικασίες και ζητάνε κάποια συγκεκριμένα στοιχεία και βεβαιώσεις, προκειμένου να μπορέσουν να χορηγήσουν πιστωτικές διευκολύνσεις σε κάποιον, ιδιαίτερα μετά και από την κρίση που έχει ξεσπάσει στην οικονομία της Κύπρου.

Μέσα από την ιστοσελίδα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, υπάρχουν καταχωρημένες όλες οι πληροφορίες που χρειάζεται κάποιος ο οποίος ενδιαφέρεται να πάρει τραπεζική χρηματοδότηση.

Πιο αναλυτικά, τα ΑΠΙ (Αδειοδοτημένα Πιστωτικά Ιδρύματα), οφείλουν να συλλέξουν όλες τις πληροφορίες και έγγραφα που χρειάζονται προκειμένου να μπορέσουν να αξιολογήσουν τους κινδύνους που έχουν από τον εκάστοτε

δανειολήπτη, την πιστοληπτική του ικανότητα, αλλά και τον σκοπό για τον οποίο χρειάζεται ο δανειολήπτης την χρηματοδότηση αυτή.

Οι βεβαιώσεις και τα έγγραφα που ζητούνται, είναι ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκει ο δανειολήπτης, έτσι όπως καταγράφονται στις οδηγίες που έχουν δοθεί στα ΑΠΙ από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

Συγκεκριμένα, υπάρχουν περιπτώσεις όπου ο δανειολήπτης μπορεί να είναι φυσικό πρόσωπο, είτε να είναι εργοδοτούμενος στον ιδιωτικό ή στον δημόσιο τομέα, είτε να είναι αυτοεργοδοτούμενος ή ελεύθερος επαγγελματίας. Επιπλέον, υπάρχουν περιπτώσεις που ο δανειολήπτης μπορεί να είναι νομικό πρόσωπο, όπου εκεί θα ζητηθούν άλλες βεβαιώσεις και άλλα έγγραφα.

Ακόμη, τα ΑΠΙ, οφείλουν να έχουν στην κατοχή τους στοιχεία, τα οποία θα τους βοηθήσουν να αξιολογήσουν τους δανειολήπτες, αλλά και τους εγγυητές, αλλά και στοιχεία που αφορούν τις περιπτώσεις όπου οι δανειολήπτες απολαμβάνουν ή εγγυούνται άλλες πιστωτικές διευκολύνσεις σε κάποιο άλλο ΑΠΙ.

Συγχρόνως, μαζί με τα πιο πάνω, ζητούνται και έγγραφα ανάλογα με τον τύπο της πιστωτικής διευκόλυνσης, όπως είναι τα προσωπικά δάνεια, λογαριασμούς ιδιωτών με όριο παρατραβήγματος και πιστωτικές κάρτες, τα καταναλωτικά δάνεια, τα στεγαστικά δάνεια, οι πιστωτικές διευκολύνσεις σε νομικά πρόσωπα, όπως επίσης και περισσότερες πληροφορίες για τον ίδιο τον δανειολήπτη που δεν προκύπτουν από τα έγγραφα που μαζεύονται και δίνονται στα ΑΠΙ.

Όλα τα πιο πάνω στοιχεία, ζητούνται την παρούσα φάση από κάθε είδους δανειολήπτη, με σκοπό να μπορούν και τα ίδια τα ΑΠΙ να ελαχιστοποιήσουν τους κινδύνους που προκύπτουν. Με τα έγγραφα αυτά θα μπορέσουν στην

συνέχεια τα ΑΠΙ, να προχωρήσουν στην αξιολόγηση των δανειοληπτών και να οδηγηθούν στην τελική τους απόφαση, για το αν τελικά θα εγκρίνουν την αίτησή τους.

Το ερώτημα που γενάτε, παρατηρώντας αυτά που απαιτούνται την παρούσα στιγμή από τα ΑΠΙ, αλλά και τις διαδικασίες που πρέπει να γίνουν προκειμένου να δοθεί χρηματοδότηση, είναι το κατά πόσο είναι εφικτή η απόκτηση της. Πόσες δηλαδή, μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Κύπρου, κατέφυγαν στην λύση αυτή και ποιες από αυτές κατάφεραν και απέκτησαν τραπεζική χρηματοδότηση; Και τελικά εάν τα κατάφεραν, για πιο σκοπό είχαν χρησιμοποιηθεί; Οι επιχειρήσεις που δεν τα κατάφεραν που θα τα επένδυαν; Η επένδυση αυτή των χρημάτων βοήθησε στην ανάπτυξη της μικρομεσαίας επιχείρησης; Βοήθησε ή θα βοηθούσε κάποιους τομείς της επιχείρησης; Με τις αλλαγές αυτές που έγιναν στις επιχειρήσεις ή που θα γίνονταν στις επιχειρήσεις, έχουν ή θα είχαν αντίκτυπο στην γενικότερη οικονομία της Κύπρου;

Όλα τα πιο πάνω ερωτήματα, αλλά και κάποια ακόμη, είναι που θα κλιθούμε να απαντήσουμε μέσα από το ερωτηματολόγιο που έχουμε ετοιμάσει και διανέμει ηλεκτρονικά σε ένα δείγμα κυπριακών μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Ανάπτυξη Ερευνητικών Υποθέσεων

Μέσα από την διατριβή αυτή σκοπός μας είναι να απαντήσουμε κάποια ερωτήματα, τα οποία μέχρι την στιγμή αυτή δεν έχουν απαντηθεί και τα οποία αφορούν το θέμα της τραπεζικής χρηματοδότησης στην Κύπρο.

Συγκεκριμένα, το πρώτο ερώτημα που θέλουμε να απαντήσουμε είναι το πόσες μικρομεσαίες επιχειρήσεις προσπάθησαν από το 2013 και μετά, που η οικονομική κατάσταση της Κύπρου περνάει κρίση, να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση και κατά πόσο είναι εύκολο να μπορεί να πάρει συγκεκριμένα τραπεζική χρηματοδότηση μια μικρομεσαία επιχείρηση την περίοδο αυτή, βλέποντας και το ποσοστό αυτών που τα έχει καταφέρει.

Ακόμη θέλουμε να διαπιστώσουμε, για όσες μικρομεσαίες επιχειρήσεις κατάφεραν να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση, που επένδυσαν ή που σκοπεύουν να επενδύσουν τα χρήματά τους. Συνεπώς εμβαθύνοντας και αναλύοντας το πώς επενδύονται τα χρήματα αυτά, θα δούμε σε ποιους τομείς τόσο της δική τους επιχείρησης, όσο και γενικότερα της οικονομίας της Κύπρου, βοήθησαν ή θα βοηθούσαν οι επενδύσεις αυτές. Επιπλέον για όσες επιχειρήσεις

δεν κατάφεραν να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση, που σκόπευαν να επενδύσουν τα χρήματά τους, αλλά και τι εναλλακτικές ενέργειες έχουν για ανάπτυξη τους.

Επιπρόσθετα, ένα ακόμη ερώτημα που θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε είναι το πόσο μπορεί να έχει επηρεάσει την λειτουργία, αλλά και την ανάπτυξη μιας επιχείρησης η εξασφάλιση ή μη εξασφάλιση τραπεζικής χρηματοδότησης, όσον αφορά τις πωλήσεις της, την παραγωγή αγαθών/υπηρεσιών της, τον αριθμό των υπαλλήλων της και γενικότερα άλλα στοιχεία της, έτσι ώστε να μπορέσουμε να δούμε ποιους τομείς επηρεάζει η παροχή ή μη τραπεζικής χρηματοδότησης. Για παράδειγμα, προωθεί την ανεργία, τον πληθωρισμό ή και γενικότερα επηρεάζει αρνητικά την οικονομία της Κύπρου;

Τα πιο πάνω ερωτήματα, σκοπός μας είναι να τα απαντήσουμε μέσω ενός ερωτηματολογίου που έχει ετοιμαστεί και έχει σταλεί για να συμπληρωθεί ηλεκτρονικά από ένα δείγμα μικρομεσαίων επιχειρήσεων της Κύπρου. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από διάφορα είδη ερωτημάτων, μερικά από τα οποία είναι πολλαπλής επιλογής, αλλά και ερωτήματα όπου ζητούνται συγκεκριμένα ποσοτικά ή ποιοτικά στοιχεία, ώστε να μπορούμε και εμείς στην συνέχεια να τα επεξεργαστούμε και να βγάλουμε τα δικά μας συμπεράσματα, όσο αφορά τα ερωτήματα που έχουμε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Μεθοδολογία

Προκειμένου να απαντηθούν τα ερωτήματα που υπάρχουν, όσον αφορά την τραπεζική χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Κύπρο και κατά πόσο η απόκτηση της ή μη έχει επηρεάσει την λειτουργία, αλλά και την ανάπτυξη τους, έχει ετοιμαστεί και έχει διανεμηθεί ηλεκτρονικά ένα ερωτηματολόγιο σε ένα δείγμα 247 κυπριακών μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Από αυτές τις επιχειρήσεις, απάντησαν οι 39.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 64 ερωτήματα, μερικά από τα οποία είναι πολλαπλής επιλογής, ανοικτού τύπου, ερωτήσεις διαζευκτικής απάντησης και ερωτήσεις με κλίμακα βαθμολόγησης, τα οποία έχουν τοποθετηθεί αναλόγως στα τρία μέρη του. Τα περισσότερα απ' αυτά δεν είναι υποχρεωτικά, αφού στο τέλος του ερωτηματολογίου, ζητούνται και κάποια οικονομικά δεδομένα, τα οποία και δεν είναι υποχρεωμένες οι επιχειρήσεις να δώσουν.

Πιο συγκεκριμένα, το Μέρος Α περιλαμβάνει 8 ερωτήματα, μέσα από τα οποία θέλουμε να δούμε κάποια στοιχεία της επιχείρησης. Το πρώτο ερώτημα ζητάει την επωνυμία της επιχείρησης, το δεύτερο το ηλεκτρονικό της ταχυδρομείο (email), ενώ το τρίτο και τέταρτο ερώτημα ζητούν το τηλέφωνο επικοινωνίας και την διεύθυνση αντίστοιχα. Τα ερωτήματα αυτά, ζητούνται ενδεικτικά, σε περίπτωση που χρειαστούμε να επικοινωνήσουμε με την εταιρεία που έχει

συμπληρώσει το ερωτηματολόγιο. Επιπλέον, το Μέρος Α, περιλαμβάνει το ερώτημα 5, όπου ζητείται από την επιχείρηση να επιλέξει την νομική μορφή της, είτε αυτή είναι ατομική/εμπορική επωνυμία, είτε είναι συνεταιρισμός, είτε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, είτε οποιαδήποτε άλλη. Με το ερώτημα αυτό θέλουμε να κατηγοριοποιήσουμε τις απαντήσεις με βάση την νομική μορφή της επιχείρησης και να δούμε κατά πόσο συνδέονται οι απαντήσεις και τα συμπεράσματα που θα βγουν με την κάθε μια. Ακόμη το ερώτημα 6, ζητάει από την επιχείρηση να επιλέξει τον κλάδο ή τους κλάδους με τους οποίους ασχολείται, όπως τον κλάδο της γεωργίας-κτηνοτροφίας, το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, την παροχή υπηρεσιών, την βιομηχανία, τις κατασκευές και άλλους και πάλι με σκοπό να συνδεθούν τα συμπεράσματά μας με αυτούς. Στη συνέχεια, τα ερωτήματα 7 και 8, ζητάνε τον αριθμό των εργαζομένων (μόνιμο προσωπικό), με σκοπό να δούμε εάν όντως ανήκει στην κατηγορία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και το μέσο επίπεδο εκπαίδευσης των υπαλλήλων, έτσι ώστε να δούμε εάν οι εταιρεία έχει επενδύσει ή θα είχε επενδύσει την χρηματοδότηση για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, κατά πόσο επένδυσε σε άτομα με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, έτσι που να μπορεί να γίνει ακόμη πιο ανταγωνιστική ή αν έχει επενδύσει σε πιο χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσης υπαλλήλους για να μπορέσει να φτάσει σε ένα καλύτερο επίπεδο.

Ακολούθως το Μέρος Β, αποτελείται από 14 ερωτήματα. Αρχικά, το ερώτημα 9 ζητάει από τον ερωτώμενο να επιλέξει την απάντηση 'ΝΑΙ' ή 'ΟΧΙ', για το κατά πόσο από το 2013 και μετά, δηλαδή τις χρονιές που άρχισε η οικονομική κρίση στην Κύπρο, έχει προσπαθήσει να πάρει κάποιου είδους χρηματοδότηση. Εάν απαντήσει ναι, τότε προχωράει στην επόμενη ερώτηση, εάν όχι τότε τελειώνει το ερωτηματολόγιο.

Το ερώτημα 10 και αφού θα έχει επιλεγεί από την προηγούμενη ερώτηση η απάντηση 'ΝΑΙ', ζητάει να επιλέξει τις απαντήσεις που ισχύουν στο ερώτημα τι είδους χρηματοδότηση προσπάθησε να πάρει. Οι απαντήσεις που του δίνονται ως επιλογή είναι αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου, χρηματοδοτική μίσθωση

(Leasing), πρακτόρευση απαιτήσεων (Factoring), κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (Venture Capital), αναζήτηση ιδιωτών επενδυτών (Business Angels) και κανένα από τα παραπάνω. Μέσα από το ερώτημα αυτό θα μπορέσουμε να δούμε στατιστικά τι είδους χρηματοδότηση προτιμούν και επιλέγουν οι επιχειρήσεις προκειμένου να μπορέσουν να αναπτυχθούν. Όπως διαπιστώνουμε η επιλογή για την τραπεζική χρηματοδότηση δεν υπάρχει μέσα σε αυτήν την ερώτηση, αφού ακολουθείται μετέπειτα ως ερώτημα 11, όπου ρωτάμε εάν προσπάθησαν να πάρουν χρηματοδότηση/δανεισμό από Τραπεζικό Ίδρυμα στην Κύπρο. Η επιλογή αυτή έχει διαχωριστεί από το προηγούμενο ερώτημα, αφού ανάλογα με την απάντηση που θα δοθούν είτε θα συνεχίσουν την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου (εάν απαντήσουν 'ΝΑΙ'), είτε θα τελειώσουν το ερωτηματολόγιο (εάν απαντήσουν 'ΟΧΙ').

Στην συνέχεια, το ερώτημα 12 είναι προαιρετικό, αφού ζητάει να συμπληρώσουν το ποσό σε ευρώ, της τραπεζικής χρηματοδότησης που έχουν ζητήσει. Με το ερώτημα αυτό θα μπορέσουμε να δούμε, πόση οικονομική ανάγκη είχε η συγκεκριμένη επιχείρηση, αλλά και μετέπειτα κατά πόσο η τράπεζα μπόρεσε και κάλυψε αυτήν της την ανάγκη.

Στο ερώτημα 13, θέλουμε να δούμε ποια περίοδο άρχισαν οι προσπάθειες για απόκτηση τραπεζικής χρηματοδότησης, εάν δηλαδή άρχισαν το 2013, 2014, 2015 ή 2016. Έτσι θα μπορέσουμε να βρούμε στην συνέχεια στατιστικά σε ποια από αυτές τις χρονιές ήταν πιο εύκολη η διαδικασία απόκτησης χρηματοδότησης και σε ποιες τελικά έχουν καταφέρει να πάρουν.

Στο ερώτημα 14, θέλουμε να μας απαντήσουν εάν έχουν καταφέρει τελικά να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση, εάν όχι ή εάν βρίσκονται ακόμη σε διαδικασία απόκτησης της. Είναι σημαντικό να δούμε κατά πόσο έχουν καταφέρει ή όχι να πάρουν χρηματοδότηση τόσο στατιστικά, όσο και για τις μετέπειτα ερωτήσεις όπου τους ζητείται να πουν που επένδυσαν ή που θα

επένδυσαν τα χρήματα αυτά, με σκοπό να βρούμε σε ποιους τομείς της οικονομίας υπάρχει εξέλιξη και που παρεμποδίστηκε. Σύμφωνα με την απάντηση που θα δώσουν θα μεταφερθούν και στις επόμενες ερωτήσεις που τους αφορούν.

Τα ερωτήματα 15, 16 και 17, θα τους ζητηθεί να τα απαντήσουν εάν και εφόσον στο ερώτημα 14 απαντήσουν 'ΝΑΙ', ότι δηλαδή έχουν καταφέρει να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση. Συγκεκριμένα το ερώτημα 15, ρωτάει ποια χρονιά έχουν καταφέρει να πάρουν την χρηματοδότηση, θέλοντας να δούμε πόσο χρόνο τους έχει πάρει η διαδικασία αυτή. Στη συνέχεια, στο ερώτημα 16, θέλουμε να δούμε πόσο εύκολο θεωρούν οι ερωτώμενοι πως είναι η διαδικασία απόκτησης της χρηματοδότησης. Οι απαντήσεις που τους δίνονται είναι 'Πάρα πολύ εύκολη', 'Πολύ εύκολη', 'Κάπως εύκολη', 'Όχι πολύ εύκολη' και 'Καθόλου εύκολη'. Μέσα από τις απαντήσεις τους θα οδηγηθούμε σε κάποια στατιστικά στοιχεία, προκειμένου να μάθουμε πόσο εύκολη ή δύσκολη είναι πλέον η διαδικασία απόκτησης χρηματοδότησης ανάλογα και με την χρονιά που έχουν αρχίσει τις προσπάθειες, σύμφωνα με τις επιχειρήσεις που έχουν προβεί σε αυτήν την διαδικασία, έπειτα και από την οικονομική κρίση που έχει περάσει η Κύπρος. Ακόμη το ερώτημα 17, θεωρείται πως είναι εξίσου σημαντικό, αφού τους ζητείται να απαντήσουν πως τους επηρέασε σαν επιχείρηση, η εξασφάλιση τραπεζικής χρηματοδότησης όσον αφορά τις πωλήσεις τους, την παραγωγή/εμπορία αγαθών ή/και παροχή υπηρεσιών, τον αριθμό των υπαλλήλων τους, τις επενδύσεις, την κερδοφορία, αλλά και το μερίδιο αγοράς τους. Οι απαντήσεις που έχουν στην διάθεσή τους είναι 'Αύξηση', 'Μείωση' και 'Καμία Αλλαγή'. Με το ερώτημα αυτό, αλλά έχοντας υπόψη μας και τα προηγούμενα, θα μπορέσουμε να δούμε πως επηρέασε την λειτουργία και την ανάπτυξη τους σαν επιχείρηση η τραπεζική χρηματοδότηση σε κάποιους τομείς, που είναι και ένα από τα ερωτήματα της διατριβής αυτής.

Ακολούθως, τα ερωτήματα 18, 19 και 20, θα απαντηθούν εάν και εφόσον στο ερώτημα 14 για το κατά πόσο έχουν καταφέρει να πάρουν την τραπεζική

χρηματοδότηση, έχουν απαντήσει 'ΟΧΙ'. Πιο αναλυτικά, στο ερώτημα 18, τους ζητείται να πουν και πάλι πόσο εύκολη θεωρούν πως είναι η διαδικασία απόκτησης χρηματοδότησης, έχοντας σαν επιλογή απαντήσεων τις ίδιες όπως και στο ερώτημα 16. Το ερώτημα 18 ζητείται για τον ίδιο λόγο που ζητείτο και το ερώτημα 16. Έπειτα, στο ερώτημα 19, θέλουμε να μας αναφέρουν τους λόγους που δεν κατάφεραν να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση, έχοντας σαν επιλογές αρχικά το γεγονός πως δεν έδωσαν τα απαραίτητα έγγραφα που χρειάζονταν, όπως παραδείγματος χάρη τις οικονομικές καταστάσεις ή και βεβαιώσεις, δεν θεωρήθηκαν από την τράπεζα ως κατάλληλα φερέγγυοι (πιστοληπτική ικανότητα), ότι δεν προσέφεραν τις απαραίτητες εξασφαλίσεις που απαιτείτο από την τράπεζα, όπως εγγυήσεις και υποθήκες, ότι σταμάτησαν να προσφέρονται χρηματοδοτήσεις από την τράπεζα, είτε για κάποιο άλλο λόγο που μπορούν οι ίδιοι να συμπληρώσουν. Το ερώτημα αυτό, θεωρείται αρκετά σημαντικό αφού είναι καλό να γνωρίζουμε τους λόγους που συνήθως μια τράπεζα δεν μπορεί να δώσει μια χρηματοδότηση, αφού έτσι θα μπορούμε μετέπειτα και εμείς να βελτιώσουμε κάποιες ενέργειές μας προκειμένου να μπορεί να μας δοθεί ευκολότερα η χρηματοδότηση. Επιπρόσθετα, στο ερώτημα 20, ζητείται και πάλι στις επιχειρήσεις που δεν έχουν καταφέρει να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση, να πουν πόσο τους επηρέασε η μη εξασφάλιση της, σε κάποιους τομείς της (πωλήσεις, παραγωγή/εμπορία αγαθών ή/και παροχή υπηρεσιών κλπ), για τον λόγο που έχουμε αναφέρει και προηγουμένως στο ερώτημα 17.

Ακολουθώντας, τα ερωτήματα 21 και 22, ζητάνε και πάλι τα ίδια στοιχεία, όπως και στις προηγούμενες ερωτήσεις, πόσο δηλαδή εύκολη θεωρούν πως είναι η διαδικασία απόκτησης τραπεζικής χρηματοδότησης, αλλά και πως τους επηρεάζει την συγκεκριμένη στιγμή σαν επιχείρηση, το γεγονός πως δεν έχουν εξασφαλίσει τραπεζική χρηματοδότηση ακόμη, όσον αφορά κάποιους τομείς (πωλήσεις, παραγωγή/εμπορία αγαθών ή/και παροχή υπηρεσιών κλπ) αντίστοιχα. Τα ερωτήματα αυτά, θα τα απαντήσουν οι επιχειρήσεις που έχουν αναφέρει στο ερώτημα 14 ότι βρίσκονται σε διαδικασία απόκτησης

χρηματοδότησης. Τα ερωτήματα αυτά ζητούνται και πάλι για τους λόγους που έχουμε αναφέρει προηγουμένως.

Προχωρώντας το ερωτηματολόγιο, στο Μέρος Γ, υπάρχουν τρία ερωτήματα. Αρχικά, το ερώτημα 23, ζητάει να επιλέξουν τις απαντήσεις που ισχύουν όσον αφορά το που επενδύθηκαν ή που θα ήθελαν να επενδυθούν (για όσους δεν κατάφεραν να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση ή βρίσκονται ακόμη σε διαδικασία) τα χρήματα της χρηματοδότησης. Η ερώτηση αυτή θεωρείται μια από τις βασικότερες του ερωτηματολογίου, αφού είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζουμε που χρησιμοποιήθηκαν ή θα χρησιμοποιούνταν τα χρήματα αυτά, για πιο σκοπό, προκειμένου να δούμε ποιους τομείς της επιχείρησης έχει βοηθήσει να αναπτυχθούν ή θα βοηθούσε να αναπτυχθούν και να λειτουργούν καλύτερα, έχοντας αναμφίβολα σαν επακόλουθο και την βελτίωση της γενικότερης οικονομίας της Κύπρου. Μεταξύ των απαντήσεων είναι η ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού, η αγορά πάγιου εξοπλισμού, το άνοιγμα νέων καταστημάτων, η πληρωμή διαφόρων πιστωτών – προμηθευτών, η έναρξη ενός νέου project, το άνοιγμα νέων θέσεων εργασίας – πρόσληψη νέου προσωπικού, η διαφήμιση/προώθηση προϊόντων της εταιρείας, η δημιουργία/παραγωγή νέων προϊόντων/υπηρεσιών, η απόκτηση/αναβάθμιση του πληροφοριακού τους συστήματος, όπως επίσης έχουν την επιλογή να συμπληρώσουν και οποιαδήποτε άλλη απάντηση.

Έπειτα, στο ερώτημα 24, τους ζητείται να επιλέξουν μεταξύ της κλίμακας 1 (καθόλου) μέχρι 5 (πάρα πολύ) την απάντηση που θεωρούν πως ισχύει για την περίπτωση τους, για το πόσο πολύ πιστεύουν ότι επηρέασε την ανάπτυξη τους γενικά σαν επιχείρηση, η εξασφάλιση (ή η μη εξασφάλιση) τραπεζικής χρηματοδότησης. Μέσα από την ερώτηση αυτή θέλουμε να γνωρίζουμε τι αντίκτυπο είχε στην γενικότερη ανάπτυξη της επιχείρησης η απόκτηση ή όχι χρηματοδότησης, πόσο δηλαδή σημαντικά είναι γι' αυτούς τα χρήματα αυτά, ειδικότερα στην εποχή που διανύουμε.

Κλείνοντας το Μέρος Γ, στο ερώτημα 25, θέλουμε να δούμε, για τις επιχειρήσεις που δεν κατάφεραν ή που μπορεί να μην καταφέρουν να πάρουν τελικά χρηματοδότηση (εάν βρίσκονται δηλαδή σε διαδικασία), τι εναλλακτικές αναπτυξιακές ενέργειες έχουν. Μεταξύ των επιλογών τους είναι η μείωση αποθεμάτων, η μείωση χρεωστών/αλλαγή πιστωτικής πολιτικής, η καθυστέρηση πληρωμών των πιστωτών, η μείωση του προσωπικού, η μείωση μισθών, η πώληση πάγιου ενεργητικού, η αλλαγή του στρατηγικού τους σχεδιασμού, αλλά και η επιλογή να απαντήσουν οτιδήποτε άλλο δεν συμπεριλαμβάνεται μέσα στις απαντήσεις. Μέσα από το ερώτημα αυτό, θα μπορέσουμε να δούμε πως χειρίζονται ή θα χειρίζοντουσαν οι επιχειρήσεις την δύσκολη αυτή θέση στην οποία καλούνται να βρεθούν και να αντιμετωπίσουν, τους τρόπους που θα το κάνουν αυτό και πως μπορεί πάλι ο τρόπος χειρισμού τους να επηρεάσει τόσο την λειτουργία τους σαν επιχείρηση, όσο και γενικότερα της οικονομίας.

Τελειώνοντας, το ερωτηματολόγιο κλείνει με το Μέρος Δ και τα ερωτήματα 26 μέχρι 63, όπου είναι προαιρετικά και στα οποία ζητούνται κάποια οικονομικά δεδομένα, όπως τον Ισολογισμό του 2013 και 2014 ή 2015, αλλά και τα Αποτελέσματα του 2013 και 2014 ή 2015. Πιο συγκεκριμένα, τα στοιχεία του Ισολογισμού που ζητούμε είναι το πάγιο ενεργητικό, τα αποθέματα, τους χρεώστες, τους πιστωτές, τα μετρητά, το τραπεζικό παρατράβηγμα, τα δάνεια, το μετοχικό κεφάλαιο και τα αποθεματικά. Όσον αφορά τα Αποτελέσματα, τα στοιχεία που ζητούνται είναι οι πωλήσεις, το μεικτό κέρδος, το κόστος μισθολογίου, οι αποσβέσεις, άλλα λειτουργικά έξοδα, οι πληρωτέοι τόκοι, οι εισπρακτέοι τόκοι, άλλα έσοδα/έξοδα και ο αριθμός των υπαλλήλων. Σε περίπτωση που μας δοθούν τα στοιχεία αυτά, θα μας βοηθήσουν αρκετά στο να οδηγηθούμε σε ακριβέστερα συμπεράσματα, αφού θα μπορέσουμε να δούμε σύμφωνα και με τις προηγούμενες τους απαντήσεις, πως ήταν η κατάσταση της επιχείρησης πριν ή/και μετά την απόκτηση τραπεζικής χρηματοδότησης και στην τελική πόσο σημαντική ήταν γι' αυτούς.

Στο τέλος, υπάρχει και το ερώτημα 64, όπου τους ζητείται να σημειώσουν εάν επιθυμούν να πάρουν τα αποτελέσματα της έρευνας.

Κεφάλαιο 5

Ανάλυση Αποτελεσμάτων

Αφού τα ερωτηματολόγια είχαν σταλεί σε ένα τυχαίο δείγμα 247 μικρομεσαίων επιχειρήσεων και έπειτα και από μια φιλική υπενθύμιση που είχε γίνει στις εταιρείες μετά από ένα χρονικό διάστημα, αλλά και μετά από τηλεφωνική επικοινωνία που είχε υπάρξει, πήραμε συνολικά 39 απαντήσεις, όπου μας βοήθησαν να οδηγηθούμε σε κάποια συμπεράσματα.

Αναμφίβολα τα συμπεράσματα είναι πολλά. Εμείς όμως θα αρχίσουμε να αναλύουμε τα ερωτήματα και τις απαντήσεις που έχουν δοθεί, είτε παίρνοντας μια μια ερώτηση κάθε φορά, είτε συνδυάζοντας κάποιες ερωτήσεις, εμβαθύνοντας έτσι περισσότερο και βγάζοντας ακόμα πιο ουσιώδη συμπεράσματα. Μέσα από τον συνδυασμό κάποιων ερωτημάτων, αλλά και γενικότερα με την ανάλυση όλων των απαντήσεων που έχουν δοθεί από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, θα μπορέσουμε να οδηγηθούμε εν τέλει σε συμπεράσματα, όσον αφορά τα τρία ερευνητικά μας ερωτήματα.

5.1 Πρώτο Ερευνητικό Ερώτημα

Αρχή στην ανάλυσή μας θα κάνουμε με το πρώτο ερευνητικό μας ερώτημα. Το ερώτημα αυτό είχε να κάνει με το πόσες από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Κύπρου, προσπάθησαν να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση, από το 2013 και μετά, όπου ξέσπασε η οικονομική κρίση στην Κύπρο. Επιπλέον θέλουμε να δούμε πόσες από αυτές προσπάθησαν να πάρουν χρηματοδότηση από κάποιο τραπεζικό ίδρυμα της Κύπρου, αλλά και κατά πόσο είναι εύκολο να την εξασφαλίσουν, βλέποντας και τα ποσοστά αυτών που τα έχουν καταφέρει.

5.1.1 Ανάλυση Πρώτου Ερευνητικού Ερωτήματος

- *‘Από το 2013 και μετά, έχετε προσπαθήσει να πάρετε κάποιου είδους χρηματοδότηση;’*

Αρχή στην ανάλυση των αποτελεσμάτων θα κάνουμε με το ερώτημα 9 του Μέρους Β, όπου θεωρείται ένα από τα βασικότερα ερωτήματα του ερωτηματολογίου, αφού σύμφωνα με την απάντηση που δόθηκε σε αυτό, κρίθηκε και η μετέπειτα συνέχιση στην συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Πιο συγκεκριμένα, εδώ διαχωρίζουμε τις εταιρείες που προσπάθησαν να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση από το 2013 και μετά, χρονιά όπου είχε παρουσιαστεί στην Κύπρο η οικονομική κρίση, από αυτές που δεν προσπάθησαν.

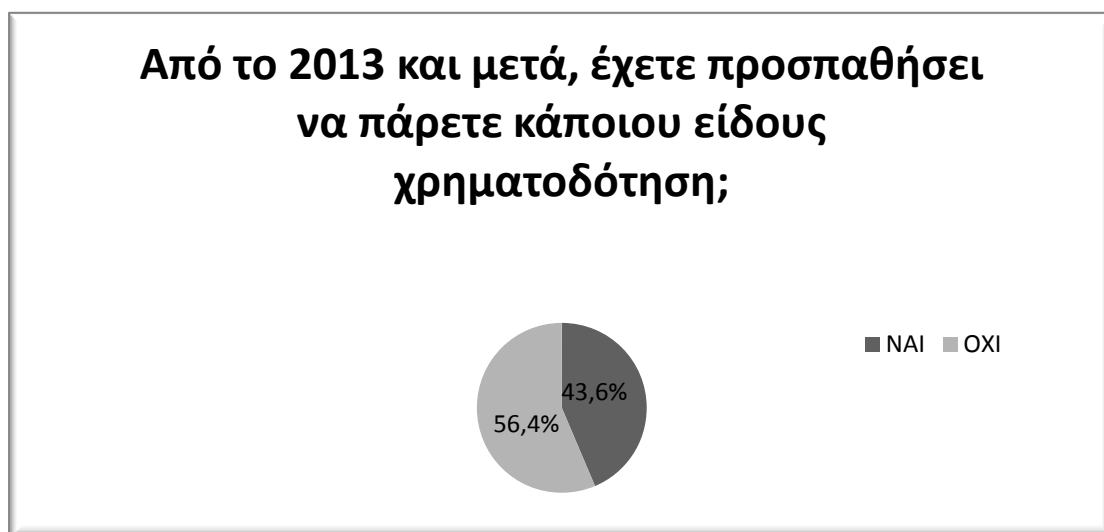
Μέσα από τις απαντήσεις που δόθηκαν, βλέπουμε πως 22 μικρομεσαίες εταιρείες, δηλαδή το 56,4% του δείγματος μας, δεν προσπάθησαν να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση από το 2013 και μετά, ενώ 17 από αυτές, δηλαδή το 43,6% είχαν προσπαθήσει. Όπως παρατηρούμε, οι περισσότερες από αυτές δεν προσπάθησαν να πάρουν κάποιου είδους οικονομική ενίσχυση/βοήθεια, γεγονός που αρχικά μας εκπλήσσει, αφού αυτό που

περιμέναμε βλέποντας και την κατάσταση που επικρατεί από το 2013 και μετά, είναι το γεγονός πως πολλές από τις εταιρείες θα επιζητούσαν ένα είδος χρηματοδότησης προκειμένου να βελτιώσουν την ρευστότητά τους, η οποία πιθανότατα να είχε επηρεαστεί αρνητικά.

Εντούτοις, εάν σκεφτούμε λίγο καλύτερα τις συνθήκες που επικρατούσαν από το 2013 και μετά, μπορούμε να συνειδητοποιήσουμε ίσως τον λόγο που οι περισσότερες μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν προσπάθησαν να αποκτήσουν κάποιου είδους χρηματοδότηση. Πιο αναλυτικά, όπως εξηγούμε και στο Κεφάλαιο 2, στην Ενότητα 2.1, όλη αυτή η κατάσταση της οικονομικής κρίσης είχε ξεκινήσει από τα τραπεζικά ιδρύματα της Κύπρου, προκαλώντας στη συνέχεια αλληπάλληλες ζημιές σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Επομένως, είναι φυσικό πολλές από τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δεν προσπάθησαν να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση, να ήθελαν να αποφύγουν την διαδικασία αυτή, αφού ίσως να πίστεψαν ότι με τέτοιες συνθήκες, όχι μόνο θα ήταν δύσκολο η απόκτηση γενικά μιας χρηματοδότησης, είτε αυτή είναι τραπεζική, είτε κάποιου άλλου είδους χρηματοδότηση, αλλά και χρονοβόρο.

Ακόμη ένας λόγος, που μπορεί να έκανε τις επιχειρήσεις αυτές του δείγματος να μην προσπαθήσουν να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση, είναι πολύ απλά το γεγονός πως πιθανότατα να ήταν ικανοποιημένες από την ρευστότητα τους μέχρι εκείνη την στιγμή, να διέθεταν ένα επαρκές κεφάλαιο κίνησης και γενικώς να ήταν λειτουργικά και αναπτυξιακά καλά. Είναι πιθανό, η ρευστότητα που διέθεταν οι επιχειρήσεις αυτές, να ήταν αρκετή που να μπορεί να αντιμετωπίσει κάποιες αλλαγές που μπορεί να υπήρξαν μέσα στην επιχείρηση, όπως παραδείγματος χάρη, οι χρεώστες τους να μην μπορούσαν να πληρώσουν στην ώρα τους ή οι πιστωτές τους (ειδικότερα οι ξένοι προμηθευτές) να μείωναν τις πιστώσεις τους ή ακόμη και να ζητούσαν προκαταβολές, τα stocks τους να μην πωλούνταν, αφού μειώθηκαν οι πωλήσεις όπως και άλλα πολλά.

Επιπλέον, ίσως εάν στο θέμα της ρευστότητάς τους ήταν ικανοποιημένοι και λειτουργικά ήταν καλά, να μην ήταν ανοιχτοί μπροστά στο ενδεχόμενο για εξωτερικές επενδύσεις, επενδύσεις έξω από την επιχείρηση και για νέα ανοίγματα στην αγορά, όπου εκεί μπορεί και να ήθελαν κάποιου είδους οικονομική ενίσχυση, βλέποντας φυσικά και την κατάσταση που υπήρχε προς τα έξω και η οποία δεν ήταν τόσο ευοίωνη για κάτι τέτοιο. Μπορούμε να πούμε στην ουσία ότι ίσως να προτίμησαν να 'κλειστούν στο καβούκι' τους.

Διάγραμμα 1. Ποσοστά μικρομεσαίων κυπριακών επιχειρήσεων του δείγματος που έχουν προσπαθήσει να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση από το 2013 και μετά.

- **Κλάδος**

Το πιο πάνω ερώτημα, μας παροτρύνει να το αναλύσουμε και να το συνδέσουμε με το ερώτημα 6, του Μέρους Α, όπου ζητάει από τις επιχειρήσεις να επιλέξουν τον κλάδο ή τους κλάδους με τους οποίους ασχολούνται σαν εταιρεία. Συνδέοντας αυτά τα δυο ερωτήματα, θα μπορούσαμε να δούμε συνολικά ποιος κλάδος είναι αυτός που προσπάθησε περισσότερο να πάρει κάποιου είδους χρηματοδότηση και ποιος είναι αυτός που δεν προσπάθησε να πάρει ένα είδος οικονομικής ενίσχυσης. Όμως, για τον λόγο ότι δεν έχουμε ίσο αριθμό απαντήσεων ανά κλάδο δεν μπορούμε να συγκρίνουμε μεταξύ τους τους κλάδους και να δούμε ποιος προσπάθησε περισσότερο να αποκτήσει κάποιου

είδους χρηματοδότηση και ποιος όχι. Επιπλέον οι επιχειρήσεις μπορούσαν να επιλέξουν ότι ασχολούνται με περισσότερο από ένα κλάδο, γι' αυτό και πάλι δεν μπορούμε να συγκρίνουμε μεταξύ τους τους κλάδους. Αυτό που μπορούμε να δούμε με το δείγμα που έχουμε και με τα αποτελέσματα που έχουμε συλλέξει, είναι ανά κλάδο, εάν έχουν δηλώσει ότι προσπάθησαν οι περισσότερες επιχειρήσεις να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση ή όχι, χωρίς να υπάρχει μεταξύ τους μέτρο σύγκρισης.

Πιο συγκεκριμένα, παρατηρώντας και τον Πίνακα 1, στον κλάδο της Γεωργίας – Κτηνοτροφίας, έχοντας απαντήσει 6 μικρομεσαίες επιχειρήσεις ότι ασχολούνται με αυτόν τον κλάδο, βλέπουμε πως οι περισσότερες από αυτές, στο σύνολο τους 4, είχαν κάνει προσπάθεια για κάποιου είδους χρηματοδότηση, ενώ οι υπόλοιπες 2 όχι. Αυτό δεν συμβαίνει όμως στον κλάδο του Χονδρικού και Λιανικού Εμπορίου, όπου 19 εταιρείες απάντησαν ότι ασχολούνται με τον κλάδο αυτό, όμως οι 10 από αυτές δεν έκαναν προσπάθειες για κάποιου είδους χρηματοδότηση, ενώ οι υπόλοιπες 9 ναι. Στον κλάδο της Παροχής Υπηρεσιών, όπου απάντησαν 7 επιχειρήσεις ότι ασχολούνται με αυτόν, βλέπουμε ότι 5 από αυτές δεν προσπάθησαν να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση, ενώ οι 2 έκαναν μια προσπάθεια. Επιπλέον στον κλάδο της Βιομηχανίας, όπως φαίνεται και από τα αποτελέσματα οι 6 από τις 12 εταιρείες, οι οποίες ασχολούνται με τον συγκεκριμένο κλάδο, δεν προσπάθησαν για κάποιου είδους χρηματοδότηση, ενώ οι υπόλοιπες 6 ναι. Αυτό όμως δεν βλέπουμε να συμβαίνει στον κλάδο των Κατασκευών, όπου 2 στις 3 επιχειρήσεις απάντησαν πως έκαναν κάποιου είδους κίνηση για να πάρουν κάποια χρηματοδότηση, ενώ μια από αυτές όχι. Τέλος, στην επιλογή που είχαν μέσα από το ερωτηματολόγιο, να επιλέξουν οποιοδήποτε άλλο κλάδο εκτός από αυτούς που αναφέρονται, παρατηρήσαμε ότι οι 4 επιχειρήσεις από τις 5 που ασχολούνται με άλλο κλάδο, όπως 'επεξεργασία μετάλλων', 'μεταποίηση', 'παροχή θαλάσσιων υπηρεσιών και προϊόντων' και 'τυχερά παιχνίδια' δεν προσπάθησαν να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση, ενώ μια από τις επιχειρήσεις που έχει δηλώσει ότι ασχολείται με τον κλάδο των 'Coffee Shop και περίπτερο' απάντησε πως έχει κάνει προσπάθεια απόκτησης κάποιου είδους χρηματοδότησης.

	Προσπάθησαν για κάποιου είδους χρηματοδότηση από το 2013 και μετά	Δεν προσπάθησαν για κάποιου είδους χρηματοδότηση από το 2013 και μετά
Γεωργία – Κτηνοτροφία	4	2
Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο	9	10
Παροχή Υπηρεσιών	2	5
Βιομηχανία	6	6
Κατασκευές	2	1
Άλλος κλάδος	1	4
ΣΥΝΟΛΟ	24	28

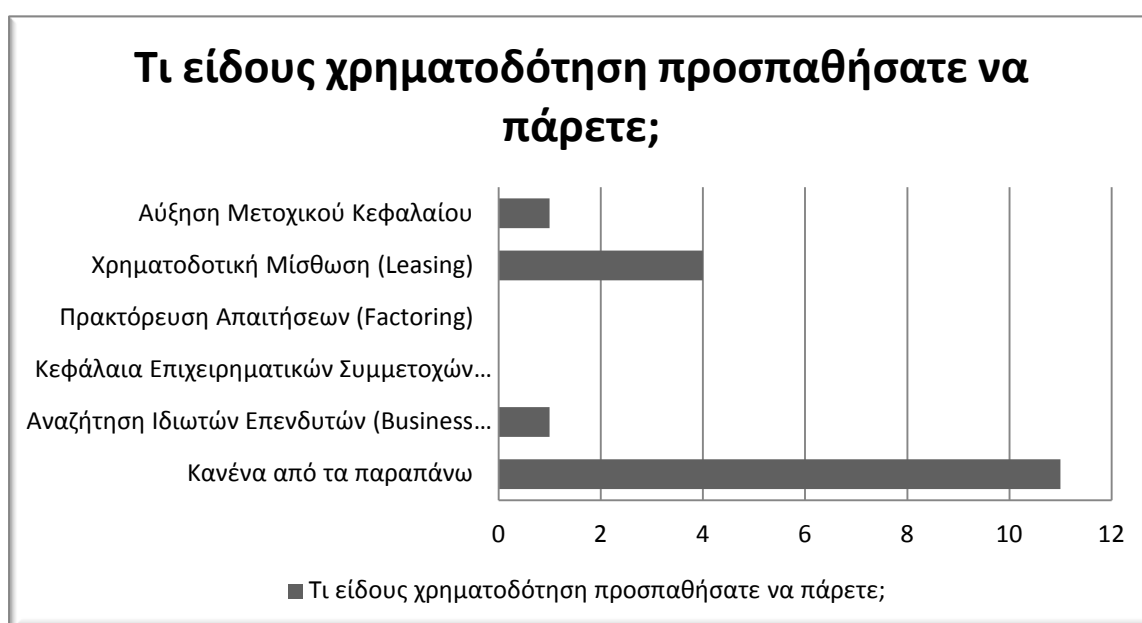
Πίνακας 1. Αριθμός μικρομεσαίων κυπριακών επιχειρήσεων του δείγματος, ανά κατηγορία κλάδου, που είτε προσπάθησαν να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση από το 2013 και μετά, είτε όχι.

- ***‘Τι είδους χρηματοδότηση προσπαθήσατε να πάρετε;’***

Οι επιχειρήσεις που είχαν απαντήσει πως προσπάθησαν να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση, δηλαδή οι 17 από τις 39, συνέχισαν στις επόμενες ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, όπου μια από αυτές ήταν και για το τι είδους χρηματοδότηση προσπάθησαν να πάρουν.

Οι 11 από τις 17 είχαν απαντήσει πως δεν προσπάθησαν να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση, από αυτές που τους δίνονταν σαν επιλογή στο ερώτημα. Μια από αυτές απάντησε πως προσπάθησαν να πάρουν χρηματοδότηση, μέσω της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, 4 από αυτές με χρηματοδοτική μίσθωση, το λεγόμενο Leasing και μια από αυτές μέσω της αναζήτησης ιδιωτών επενδυτών, το λεγόμενο Business Angels.

Όπως παρατηρούμε, μέσα από το ερώτημα αυτό, αυτά τα είδη χρηματοδότησης, όπως η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, η χρηματοδοτική μίσθωση (Leasing), η πρακτόρευση απαιτήσεων (Factoring), τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (Venture Capital) και η αναζήτηση ιδιωτών επενδυτών (Business Angels) δεν είναι τόσο διαδεδομένα στις κυπριακές επιχειρήσεις, αφού μόνο 6 από τις 17 επιχειρήσεις είχαν προσπαθήσει να πάρουν κάποιο από αυτά τα είδη χρηματοδότησης. Πιθανότατα να μην υπάρχει αρκετή ενημέρωση στις επιχειρήσεις για τα είδη χρηματοδότησης που υπάρχουν και που έχουν στην διάθεση τους για να τα αξιοποιήσουν.

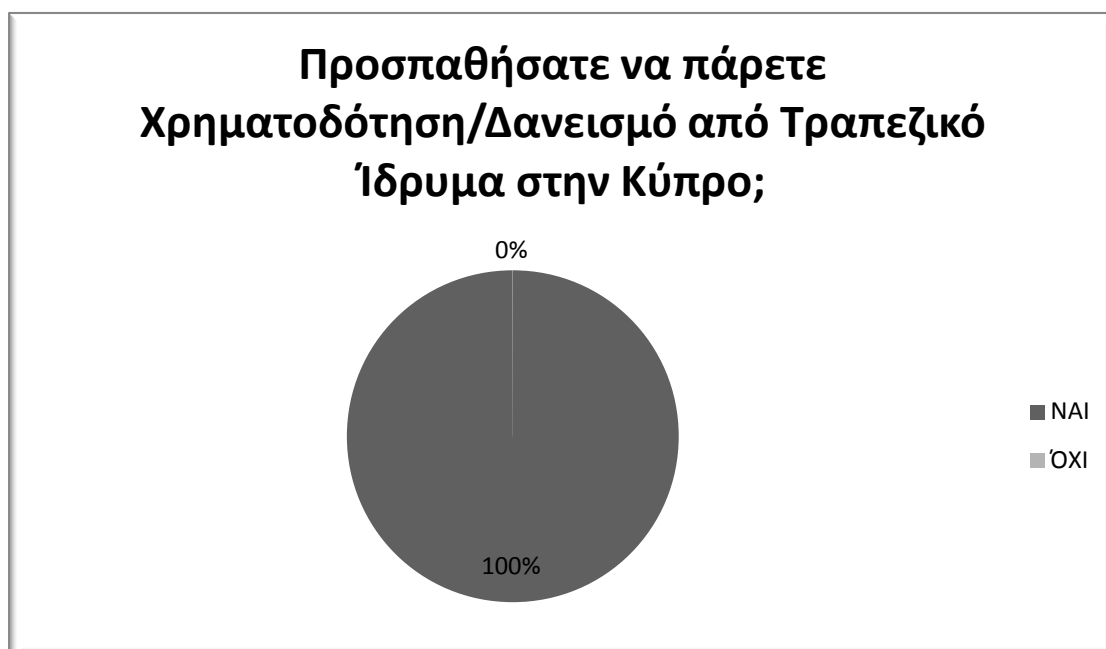

Διάγραμμα 2. Είδη χρηματοδότησης που προσπάθησαν να πάρουν οι κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις του δείγματος.

- ***‘Προσπαθήσατε να πάρετε Χρηματοδότηση/Δανεισμό από Τραπεζικό Ίδρυμα στην Κύπρο;’***

Κι ενώ οι περισσότερες επιχειρήσεις, όπως έχουμε δει δεν χρησιμοποιούν τα πιο πάνω είδη χρηματοδότησης και οι 17 από αυτές προσπάθησαν να πάρουν χρηματοδότηση από κάποιο τραπεζικό ίδρυμα στην Κύπρο. Όπως καταλαβαίνουμε η τραπεζική χρηματοδότηση είναι αρκετά διαδεδομένη και είναι ένα είδος χρηματοδότησης που γνωρίζουν και προτιμούν οι περισσότερες

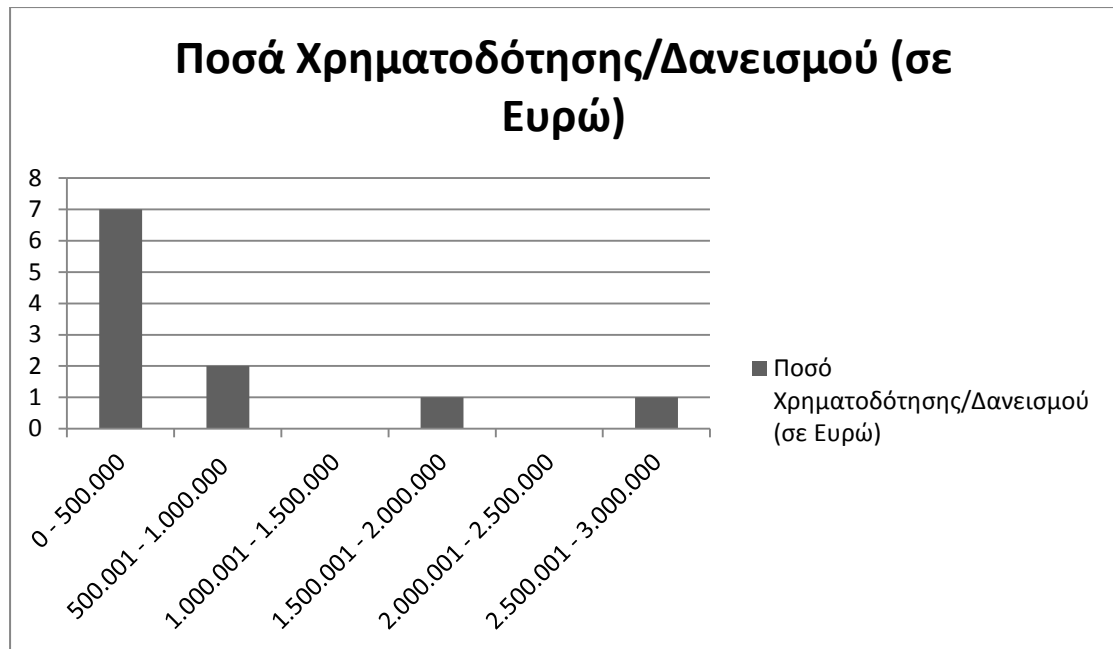
επιχειρήσεις στην Κύπρο. Μέσα από τα αποτελέσματα που έχουμε παρατηρούμε πως η τραπεζική χρηματοδότηση είναι ευρέως γνωστή και είναι ίσως από τις πρώτες επιλογές που μια επιχείρηση θα καταφύγει για να λύσει το πρόβλημα ρευστότητας που αντιμετωπίζει.

Διάγραμμα 3. Ποσοστά των κυπριακών μικρομεσαίων επιχειρήσεων του δείγματος που προσπάθησαν να πάρουν χρηματοδότηση/δανεισμό από τραπεζικό ίδρυμα στην Κύπρο.

- ***‘Παρακαλώ αναφέρατε το ποσό Χρηματοδότησης/Δανεισμού (ποσό σε Ευρώ)’***

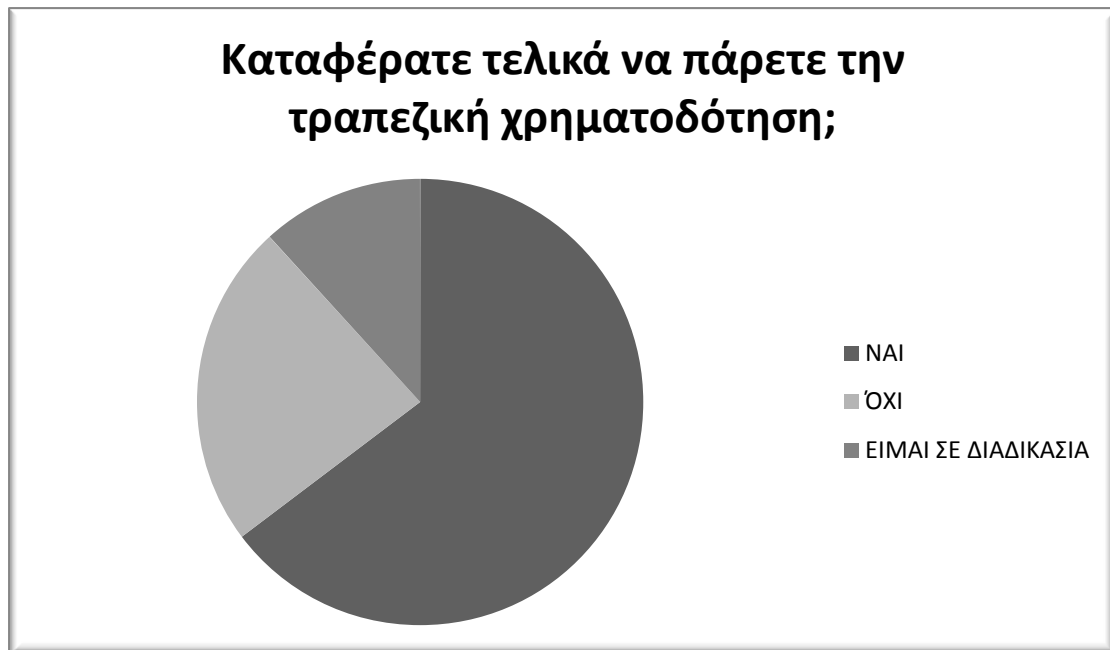
11 από τις 17 μικρομεσαίες επιχειρήσεις ανέφεραν στην πιο πάνω ερώτηση το ποσό δανεισμού που είχαν ζητήσει από το τραπεζικό ίδρυμα. Τα ποσά που έχουν αναφερθεί κυμαίνονται από τις 20.000 μέχρι και τα 3.000.000. Όπως διαπιστώνουμε υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ των ποσών που είχαν ζητηθεί για τραπεζικό δανεισμό.

Διάγραμμα 4. Ποσά χρηματοδότησης/δανεισμού που ζήτησαν οι κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις του δείγματος.

Έπειτα, προχωρώντας στα επόμενα ερωτήματα και παρατηρώντας τις απαντήσεις που έχουν δοθεί από το δείγμα των μικρομεσαίων κυπριακών επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα, οδηγούμαστε στην απάντηση του δεύτερου σκέλους του πρώτου ερευνητικού μας ερωτήματος. Συγκεκριμένα, το δεύτερο σκέλος του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος που καλούμαστε να απαντήσουμε είναι το κατά πόσο είναι εύκολο, από το 2013 και μετά, μια μικρομεσαία κυπριακή επιχείρηση να πάρει τραπεζική χρηματοδότηση και ποιο ποσοστό αυτών των επιχειρήσεων τα έχει καταφέρει.

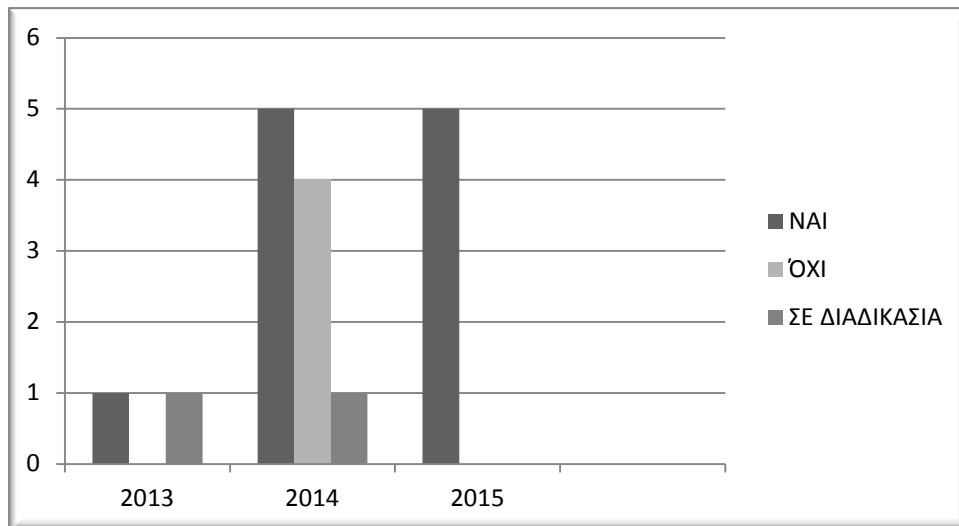
Σύμφωνα με τα αποτελέσματα που έχουμε πάρει από τα ερωτηματολόγια, συνολικά από τις 17 μικρομεσαίες επιχειρήσεις που έχουν κάνει προσπάθειες για απόκτηση τραπεζικής χρηματοδότησης, οι 11 από αυτές τα έχουν καταφέρει με ποσοστό 64,7%, 4 από αυτές όχι, δηλαδή το 23,5%, ενώ δυο βρίσκονται ακόμη σε διαδικασία, δηλαδή το 11,8%.

Διάγραμμα 5. Αριθμός μικρομεσαίων κυπριακών επιχειρήσεων του δείγματος που κατάφεραν να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση.

Από τα πιο πάνω αποτελέσματα, διαπιστώνουμε ότι οι περισσότερες κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις που είχαν προσπαθήσει να αποκτήσουν τραπεζική χρηματοδότηση τα έχουν καταφέρει, γεγονός που μας εκπλήσσει ιδιαίτερα, αφού βλέποντας τις οικονομικές συνθήκες που επικρατούσαν μετά το 2013 στην Κύπρο, φαινομενικά έδειχνε δύσκολο η απόκτηση χρηματοδότησης από κάποιο Τραπεζικό Ίδρυμα της Κύπρου. Παρ' όλα αυτά, και μέσα από το ενδεικτικό δείγμα που έχουμε, ο αριθμός των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που δεν τα κατάφεραν, ενώ περιμέναμε να ήταν μεγαλύτερος, εντούτοις φαίνεται πως είναι μικρός.

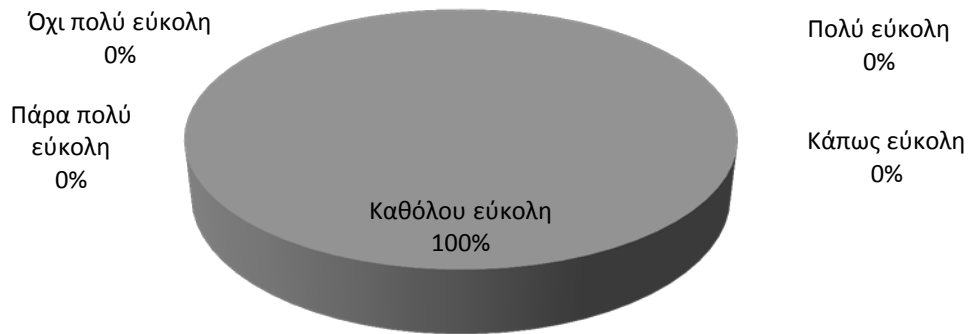
Πιο αναλυτικά, εάν λάβουμε υπόψη μας την περίοδο που άρχισαν οι προσπάθειες απόκτησης τραπεζικής χρηματοδότησης και συγκρίνοντάς τις με το εάν τα έχουν καταφέρει οι επιχειρήσεις να την αποκτήσουν, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα πως όσες επιχειρήσεις δεν τα είχαν καταφέρει, άρχισαν τις προσπάθειές τους το 2014.

Διάγραμμα 6. Χρονιές που άρχισαν οι μικρομεσαίες κυπριακές επιχειρήσεις του δείγματος τις προσπάθειες απόκτησης τραπεζικής χρηματοδότησης, πόσες κατάφεραν να την πάρουν, πόσες όχι και πόσες βρίσκονται σε διαδικασία.

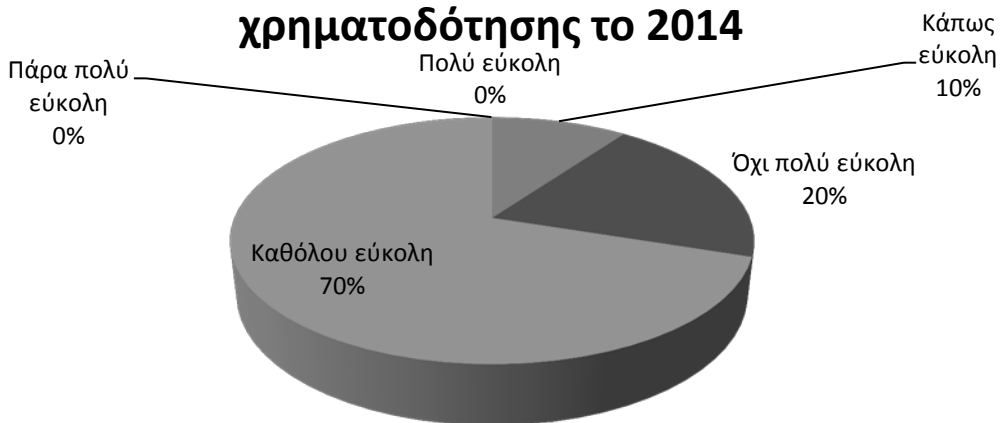
Όπως φαίνεται μέσα από το δείγμα μας, τις χρονιές 2013 και 2015, δεν υπήρξαν επιχειρήσεις που να μην είχαν καταφέρει να αποκτήσουν τραπεζική χρηματοδότηση. Επομένως, όπως δείχνουν τα αποτελέσματα, η χρονιά 2014 ήταν ουσιαστικά μια ενδεχομένως πιο δύσκολη χρονιά για απόκτηση τραπεζικής χρηματοδότησης. Αυτό φαίνεται και από τις απαντήσεις που δόθηκαν από τις επιχειρήσεις, για το πόσο εύκολη θεωρούν πως είναι η διαδικασία απόκτησης τραπεζικής χρηματοδότησης την κάθε χρονιά.

Επιχειρήσεις που άρχισαν τις προσπάθειες για απόκτηση τραπεζικής χρηματοδότησης το 2013

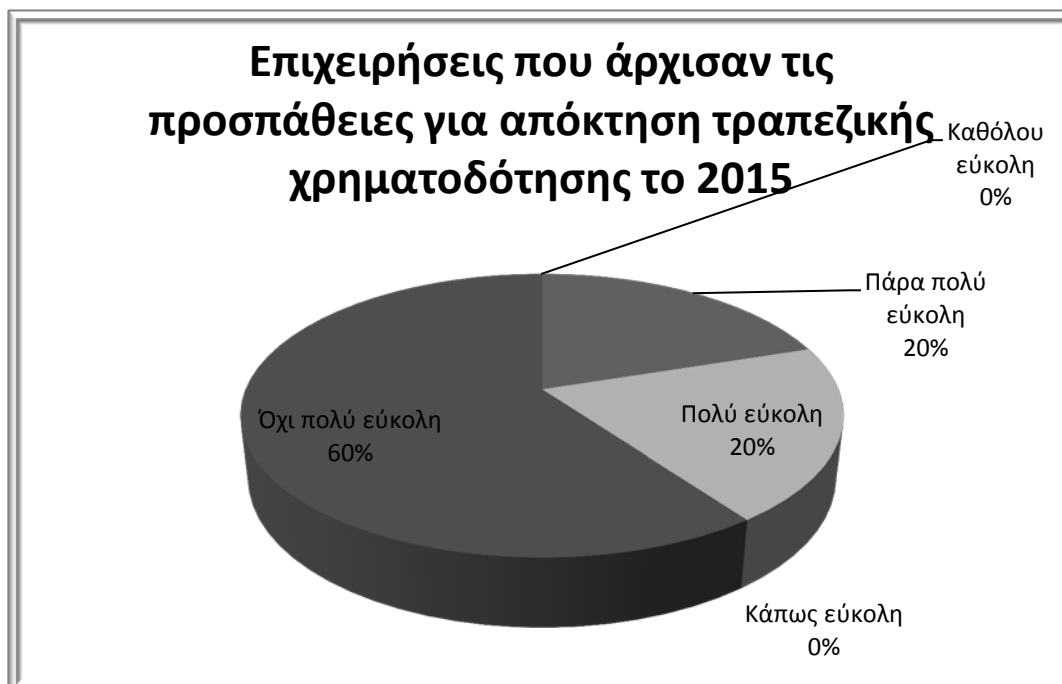

Διάγραμμα 7. Πόσο εύκολη θεωρούν πως είναι η διαδικασία απόκτησης τραπεζικής χρηματοδότησης οι κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις του δείγματος που άρχισαν την προσπάθειά τους το 2013.

Επιχειρήσεις που άρχισαν τις προσπάθειες για απόκτηση τραπεζικής χρηματοδότησης το 2014

Διάγραμμα 8. Πόσο εύκολη θεωρούν πως είναι η διαδικασία απόκτησης τραπεζικής χρηματοδότησης οι κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις του δείγματος που άρχισαν την προσπάθειά τους το 2014.

Διάγραμμα 9. Πόσο εύκολη θεωρούν πως είναι η διαδικασία απόκτησης τραπεζικής χρηματοδότησης οι κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις του δείγματος που άρχισαν την προσπάθειά τους το 2015.

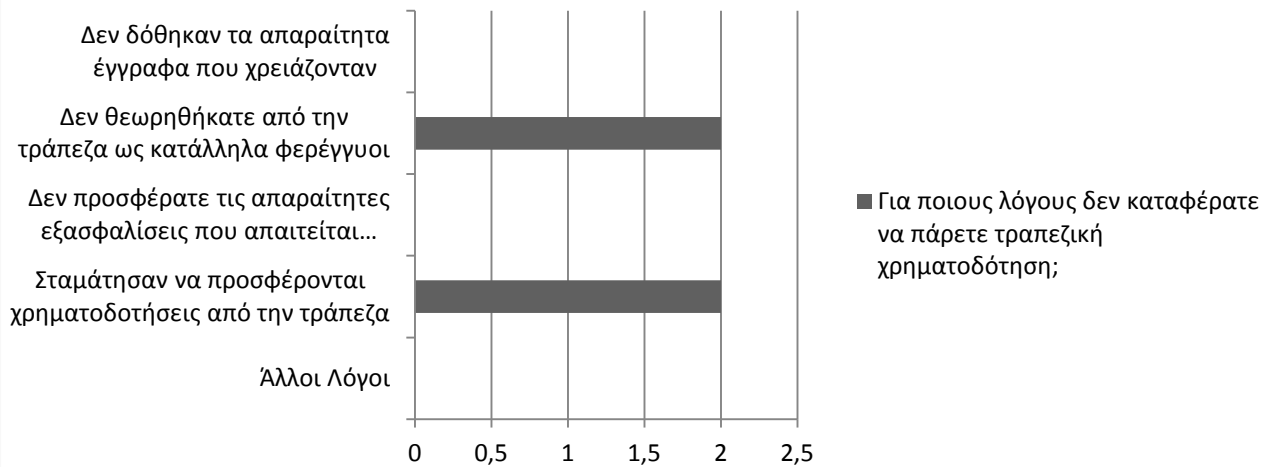
Όπως βλέπουμε και από τα πιο πάνω διαγράμματα, οι περισσότερες από τις επιχειρήσεις που άρχισαν τις προσπάθειές τους για απόκτηση τραπεζικής χρηματοδότησης την χρονιά 2014, απάντησαν πως η διαδικασία αυτή δεν είναι "καθόλου εύκολη". Συγκεκριμένα 7 στις 10 μικρομεσαίες επιχειρήσεις έδωσαν την απάντηση αυτή, μια από αυτές την βρήκε "κάπως εύκολη", ενώ οι υπόλοιπες 2 την βρήκαν "όχι πολύ εύκολη", επιβεβαιώνοντας με αυτόν τον τρόπο ότι δεν είναι και τόσο εύκολο η απόκτηση χρηματοδότησης από τραπεζικό ίδρυμα της Κύπρου την χρονιά αυτή, γεγονός που φάνηκε και από τις 4 επιχειρήσεις που δεν τα κατάφεραν να πάρουν.

Ακόμη και την χρονιά 2013, δυο από τις 17 επιχειρήσεις που άρχισαν την διαδικασία απόκτησης χρηματοδότησης την χρονιά αυτή, χαρακτηρίζουν την διαδικασία αυτή ως "καθόλου εύκολη".

Εντούτοις, αυτό φαίνεται να αλλάζει κάπως την χρονιά 2015, όπου 3 από τις 5 μικρομεσαίες επιχειρήσεις που άρχισαν την διαδικασία την χρονιά αυτή, την χαρακτήρισαν ως "όχι πολύ εύκολη", μια από αυτές την βρήκε "πολύ εύκολη" και μια από τις 5 την βρήκε "πάρα πολύ εύκολη". Την χρονιά 2015, φαίνεται πως η διαδικασία απόκτησης χρηματοδότησης από κάποιο τραπεζικό ίδρυμα της Κύπρου, αρχίζει να γίνεται πιο εύκολη και βαθιά, παρά απ' ότι ήταν τις χρονιές 2013 και 2014, όπου το οικονομικό πρόβλημα τις Κύπρου ήταν αρκετά αισθητό.

Επιπρόσθετα, ρωτώντας τις επιχειρήσεις που δεν είχαν καταφέρει να αποκτήσουν τραπεζική χρηματοδότηση, τους λόγους για τους οποίους έχει γίνει αυτό, 2 από τις 4 ανέφεραν πως δεν θεωρήθηκαν από την τράπεζα ως κατάλληλα φερέγγυοι, ενώ οι υπόλοιπες 2 επιχειρήσεις είχαν αναφέρει πως ο λόγος ήταν ότι είχαν σταματήσει να προσφέρονται χρηματοδοτήσεις από την τράπεζα. Επομένως, όπως διαπιστώνουμε την χρονιά 2014, υπήρξε περίοδος όπου είχαν σταματήσει να δίνονται τραπεζικές χρηματοδοτήσεις, προφανώς λόγω των καταστάσεων που επικρατούσαν στην οικονομία μας την περίοδο αυτή, αλλά επίσης φαίνεται πως οι δανειολήπτες κρίνονταν και αυστηρότερα, λόγω αυτού.

Για ποιους λόγους δεν καταφέρατε να πάρετε τραπεζική χρηματοδότηση;

Διάγραμμα 10. Λόγοι που δεν κατάφεραν να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση οι κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις του δείγματος.

5.1.2 Κύρια Συμπεράσματα Πρώτου Ερευνητικού Ερωτήματος

Το αρχικό μας συμπέρασμα από το ερώτημα αυτό έχει να κάνει με το γεγονός πως οι περισσότερες μικρομεσαίες επιχειρήσεις του δείγματος μας, δεν έχουν προσπαθήσει να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση, γεγονός που μας εξέπληξε ιδιαίτερα. Προσπαθώντας όμως να μπούμε στην ψυχosύνθεση των επιχειρήσεων αυτών, μπορούμε να πούμε πως αυτό ίσως να συμβαίνει για τον λόγο ότι οι επιχειρήσεις αυτές είχαν επαρκεί ρευστότητα και κεφάλαιο κίνησης που ικανοποιούσε τις υφιστάμενες ανάγκες τους, όσο επηρεασμένοι πιθανόν να ήταν από την γενικότερη κατάσταση, είτε ακόμη να ήθελαν να αποφύγουν δυσκολίες και καθυστερήσεις που ενδεχομένως να τους πρόσφερε αυτή η διαδικασία. Ακόμη, αφού στην οικονομία έχει επέλθει μείωση την περίοδο αυτή, οι επιχειρήσεις δεν έχουν πρόσφορο έδαφος για μεγάλες επενδύσεις και ανοίγματα έξω στην αγορά, συνεπώς και δεν έχουν χρειαστεί ίσως να αποκτήσουν κάποια χρηματοδότηση. Επιπρόσθετα, προσέξαμε ότι όσες από τις επιχειρήσεις προσπάθησαν να πάρουν κάποιου είδους χρηματοδότηση, όλες προσπάθησαν μέσω τραπεζικής χρηματοδότησης, δείχνοντας μας με αυτόν τον τρόπο, πως αυτού του είδους η χρηματοδότηση είναι η πιο διαδεδομένη και

χρησιμοποιείται περισσότερο, ενώ είδαμε επίσης πως οι περισσότερες από αυτές τα έχουν καταφέρει (64,7%), ενώ οι λίγες που δεν τα έχουν καταφέρει (23,5%) έχουν αρχίσει όλες τις προσπάθειες τους την χρονιά 2014. Όπως ανέφεραν οι επιχειρήσεις η διαδικασία εξασφάλισης την χρονιά αυτή γενικά δεν ήταν και τόσο εύκολη, γεγονός που μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως το 2014, ήταν μια χρονιά όπου εν μέρει περιορίστηκε η ανάπτυξη της οικονομίας.

5.2 Δεύτερο Ερευνητικό Ερώτημα

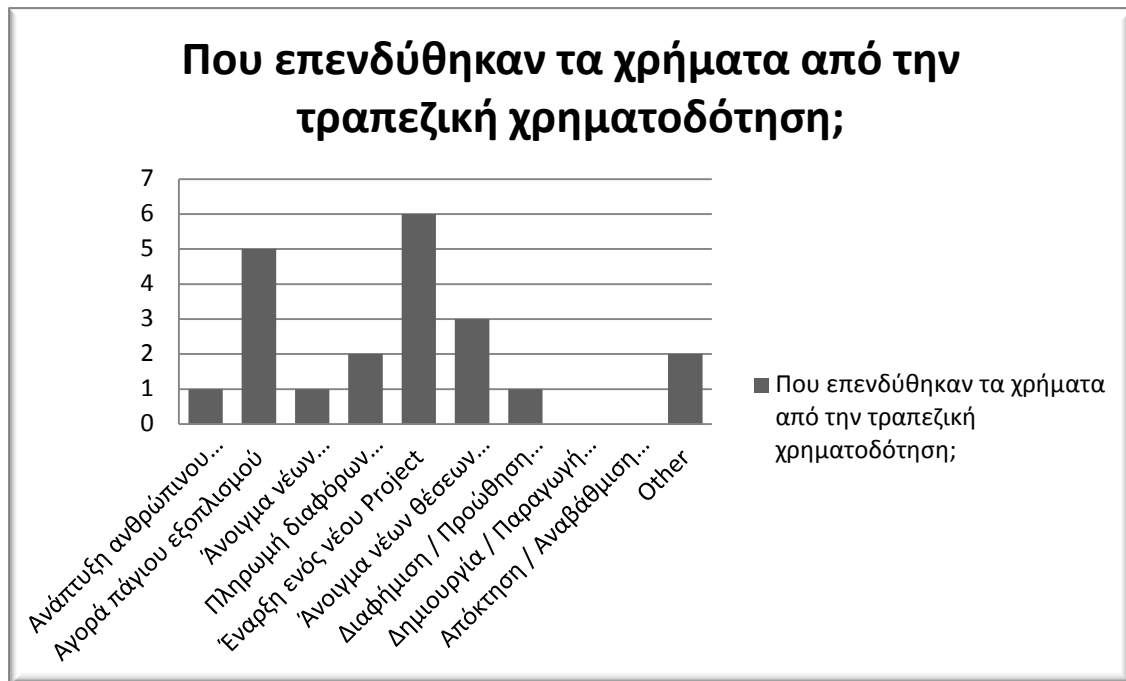
Το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα, το οποίο θεωρείται και ένα από τα πιο σημαντικά της παρούσας διατριβής και το οποίο θέλουμε να μελετήσουμε είναι το που έχουν επενδυθεί τα χρήματα που πήραν από την τραπεζική χρηματοδότηση, όσες επιχειρήσεις κατάφεραν να την πάρουν, αλλά και που θα επένδυαν ή θα επενδύσουν τα χρήματά τους, όσες επιχειρήσεις δεν κατάφεραν να την πάρουν ή τουλάχιστο όχι ακόμη (βρίσκονται σε διαδικασία).

Ακόμη, για όσες επιχειρήσεις δεν κατάφεραν να πάρουν την χρηματοδότηση (ή όχι ακόμη), θέλουμε να δούμε τις εναλλακτικές αναπτυξιακές ενέργειες που έχουν, προκειμένου να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν την κατάσταση στην οποία βρίσκεται η ίδια τους η επιχείρηση.

5.2.1 Ανάλυση Δεύτερου Ερευνητικού Ερωτήματος

Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις Που Κατάφεραν Και Πήραν Τραπεζική Χρηματοδότηση

Αρχή θα κάνουμε, με τα αποτελέσματα που μας δόθηκαν από τις επιχειρήσεις που κατάφεραν να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση και πως αυτές επένδυσαν τα χρήματά τους, παρατηρώντας και το ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 11. Που επένδυσαν τα χρήματα που πήραν οι κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις του δείγματος που κατάφεραν να αποκτήσουν τραπεζική χρηματοδότηση.

Όπως παρατηρούμε από το Διάγραμμα 11, μια μικρομεσαία επιχείρηση έχει απαντήσει πως τα χρήματα που πήρε από την τραπεζική χρηματοδότηση τα επένδυσε στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού (εκπαίδευση, ενημέρωση, σεμινάρια κλπ), πέντε επιχειρήσεις χρησιμοποίησαν τα χρήματά τους για την αγορά πάγιου εξοπλισμού (μηχανημάτων, αυτοκινήτων κλπ), ενώ μια επιχείρηση ανέφερε πως τα χρήματα που πήρε από την χρηματοδότηση τα επένδυσε για άνοιγμα νέων καταστημάτων. Επιπλέον δυο από τις επιχειρήσεις δήλωσαν ότι διέθεσαν τα χρήματά τους για την πληρωμή των διαφόρων πιστωτών – προμηθευτών, έξι επιχειρήσεις τα χρησιμοποίησαν για την έναρξη ενός νέου Project και τρεις για άνοιγμα νέων θέσεων εργασίας και πρόσληψη νέου προσωπικού. Ακόμη μια επιχείρηση χρησιμοποίησε την τραπεζική χρηματοδότηση που πήρε για διαφήμιση και προώθηση των προϊόντων της, ενώ καμία επιχείρηση δεν ανέφερε πως έδωσε τα χρήματα αυτά για δημιουργία και παραγωγή νέων προϊόντων ή/και υπηρεσιών, αλλά ούτε και για απόκτηση ή/και αναβάθμιση πληροφοριακού συστήματος. Επιπρόσθετα, δυο επιχειρήσεις δήλωσαν πως δεν χρησιμοποίησαν τα χρήματα από την τραπεζική

χρηματοδότηση για καμία από τις δοθείσες επιλογές, αλλά τα επένδυσαν για ανακαίνιση του υφιστάμενου χώρου και αναχρηματοδότηση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων.

Πιο συγκεκριμένα, όπως έχουμε διαπιστώσει από το Διάγραμμα 11, οι περισσότερες μικρομεσαίες επιχειρήσεις διέθεσαν τα χρήματά τους για έναρξη ενός νέου Project. Με το ξεκίνημα του νέου Project, η επιχείρηση θα μπορέσει να εφαρμόσει και να υλοποιήσει μια ιδέα της που η ίδια βλέπει πως έχει προοπτική, με στόχο πάντοτε την αύξηση της κερδοφορίας της και την συνέχισή της στην ανταγωνιστική αυτή αγορά, μειώνοντας με αυτόν τον τρόπο την πιθανότητα να κλείσει και να κηρύξει πτώχευση, μειώνοντας έτσι και τις πιθανότητες να αυξηθεί γενικότερα η ανεργία. Επιπλέον, κάποιες επιχειρήσεις δήλωσαν πως θα επενδύσουν τα χρήματά τους για την αγορά πάγιου εξοπλισμού, είτε αυτή είναι μηχανήματα, είτε αυτοκίνητα, είτε οποιοδήποτε άλλο εξοπλισμό. Με την αγορά αυτή, η επιχείρηση μπορεί να γίνει πιο παραγωγική απ' ό,τι ήταν προηγουμένως, με αποτέλεσμα να προσφέρει στους πιθανούς πελάτες της περισσότερα προϊόντα ή και υπηρεσίες. Επομένως, η επιχείρηση μπορεί να αυξήσει όχι μόνο τα κέρδη της, αλλά και γενικότερα να βοηθήσει την οικονομία της χώρας, έστω και ελάχιστα, αυξάνοντας το ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν).

Επιπρόσθετα, μια επιχείρηση ανέφερε πως με την χρηματοδότηση που πήρε, κατάφερε να ανοίξει νέα καταστήματα, έχοντας σαν επακόλουθο το άνοιγμα νέων θέσεων εργασίας, βοηθώντας στην μείωση της ανεργίας σε κάποιο βαθμό, αλλά και όσον αφορά την ίδια την εταιρεία στην καλύτερη ανάπτυξή της.

Παράλληλα, ορισμένες επιχειρήσεις δήλωσαν πως με τα χρήματά που πήραν θα μπορέσουν να αποπληρώσουν διάφορους πιστωτές – προμηθευτές, βοηθώντας έτσι τόσο τους ίδιους όσο και την οικονομία, αφού πληρώνοντας τους πιστωτές θα μπορούν και αυτοί στην συνέχεια να παράγουν είτε τα προϊόντα τους, είτε τις υπηρεσίες τους καλύτερα, διατηρώντας και αυτοί την θέση τους στην αγορά.

Επομένως, μειώνονται έτσι οι πιθανότητες πτωχεύσεων των εταιρειών και υπάρχει καλύτερη κίνηση της οικονομίας.

Επιπλέον, όπως βλέπουμε μέσα από τα αποτελέσματα, τρεις επιχειρήσεις δήλωσαν ότι με την χρηματοδότηση άνοιξαν νέες θέσεις εργασίας και προσέλαβαν νέο προσωπικό. Αναμφίβολα, με την χρηματοδότηση αυτή, κατάφεραν οι επιχειρήσεις αυτές να μειώσουν έστω στο ελάχιστο την ανεργία που συνεχώς αυξάνεται και να προσφέρουν εργασία σε ανθρώπους που δεν είχαν μέχρι εκείνη την στιγμή.

Όσον αφορά την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, δηλαδή την εκπαίδευση του, την ενημέρωση του, είτε ακόμη και την παρακολούθηση κάποιων σεμιναρίων, μια επιχείρηση έχει δηλώσει πως επένδυσε τα χρήματά της γι' αυτόν τον σκοπό. Με την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, οι υπάλληλοι μπορούν να ενημερωθούν για κάποια πράγματα, να γίνουν πιο παραγωγικοί, να προτείνουν νέες ιδέες ή και λύσεις σε ζητήματα που μπορεί να προκύψουν και με τον τρόπο αυτό να μπορέσει η επιχείρηση, να προχωρήσει και να γίνει πιο ανταγωνιστική στον τομέα της, μέσω και της διαφοροποίησης. Η συγκεκριμένη επιχείρηση η οποία έχει δηλώσει πως θα χρησιμοποιήσει τα χρήματά της και γι' αυτόν τον σκοπό, ανέφερε πως το μέσο επίπεδο εκπαίδευσης των υπαλλήλων της είναι το Πανεπιστήμιο. Η εταιρεία αυτή, στοχεύει να αναπτύξει ακόμη περισσότερο το ανθρώπινο της δυναμικό, αφού ίσως πιστεύει πως έχει στα 'χέρια' της ένα πολύ καλό υλικό, το οποίο και μπορεί να εμπλουτίσει και να 'εκμεταλλευτεί' περισσότερο προς όφελός της.

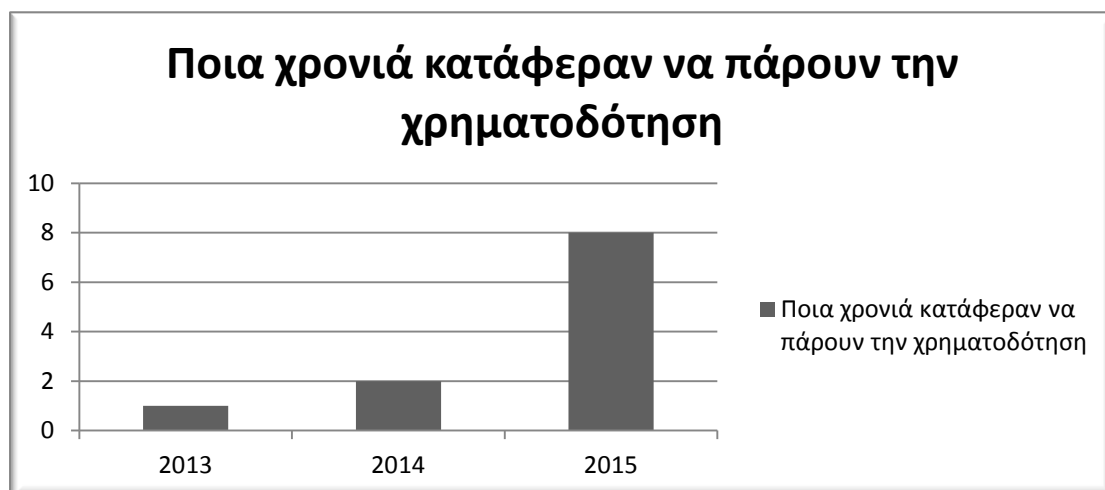
Ακόμη, μια μικρομεσαία επιχείρηση δήλωσε ότι με την χρηματοδότηση, κατάφερε να διαφημίσει και να προωθήσει το προϊόν της. Με την διαφήμιση του προϊόντος και την γνωριμία του με τον κόσμο, θα μπορέσει ίσως να αυξηθεί η ζήτηση του, αφού θα έχει καταφέρει να έρθει πιο κοντά στον κόσμο και να γίνει πιο γνωστό. Έτσι μπορεί στην συνέχεια, η τιμή του προϊόντος αυτού να μειωθεί,

με την αυξημένη ζήτηση, βοηθώντας έτσι έστω και στο ελάχιστο στην μείωση του πληθωρισμού.

Συνολικά, αυτό που έχουμε διαπιστώσει από τις επενδύσεις που έκαναν οι επιχειρήσεις που κατάφεραν να αποκτήσουν τραπεζική χρηματοδότηση, είναι ότι οι κάποιες από αυτές χρησιμοποίησαν τα χρήματα αυτά για να μπορέσουν να βελτιώσουν την εσωτερική λειτουργία τους. Κάποιες από αυτές προσπαθούν να αντιμετωπίσουν τις τρέχουσες τους ανάγκες, όπως είναι οι πληρωμές των διαφόρων προμηθευτών- πιστωτών, να αναπτύξουν τον ανθρώπινο τους δυναμικό ώστε να μπορεί να γίνει πιο παραγωγικό και αποτελεσματικό, άνοιξαν νέες θέσεις εργασίας και προσέλαβαν νέο προσωπικό, διαφήμισαν και προώθησαν τα προϊόντα τους, προσδοκώντας έτσι στην αύξηση των πωλήσεων τους και κατά συνέπεια των κερδών τους, όπως επίσης ανακαίνισαν τον υφιστάμενο τους χώρο. Με αυτόν τον τρόπο παρατηρούμε πως οι επιχειρήσεις αυτές χρειάστηκαν οπωσδήποτε κάποια χρηματοδότηση, αφού δεν διέθεταν την απαραίτητη ρευστότητα για να μπορούν να βελτιώσουν την εσωτερική λειτουργία της επιχείρησής τους. Ακόμη οι περισσότερες επιχειρήσεις επένδυσαν στην γενικότερη ανάπτυξή τους, αφού ξεκίνησαν νέα Project, αγόρασαν πάγιο εξοπλισμό (μηχανήματα, αυτοκίνητα, ακίνητα κλπ), αλλά υπήρξε και μια περίπτωση όπου ανοίχτηκε ένα νέο κατάστημα. Όπως φαίνεται, αυτές οι επιχειρήσεις που τόλμησαν και μπήκαν στην διαδικασία εξασφάλισης τραπεζικής χρηματοδότησης, δεν φοβήθηκαν γενικότερα να κάνουν νέα επενδυτικά ανοίγματα για την καλύτερη ανάπτυξή τους, παρ' όλες τις δυσκολίες που παρουσιάζει η περίοδος αυτή. Και όλα αυτά έχοντας τον δικό τους θετικό αντίκτυπο, όχι μόνο στην ανάπτυξη και λειτουργία των επιχειρήσεων, αλλά και στην γενικότερη βελτίωση ζητημάτων την οικονομίας, που έχουν να κάνουν με την ανεργία, τον πληθωρισμό και το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν.

Όπως αναφέραμε και προηγουμένως, 11 από τις 17 μικρομεσαίες επιχειρήσεις κατάφεραν να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση. Οι χρονιές που έχουν δηλώσει

ότι κατάφεραν και πήραν την χρηματοδότηση από το τραπεζικό ίδρυμα είναι αυτές που παρουσιάζονται στο ακόλουθο διάγραμμα.

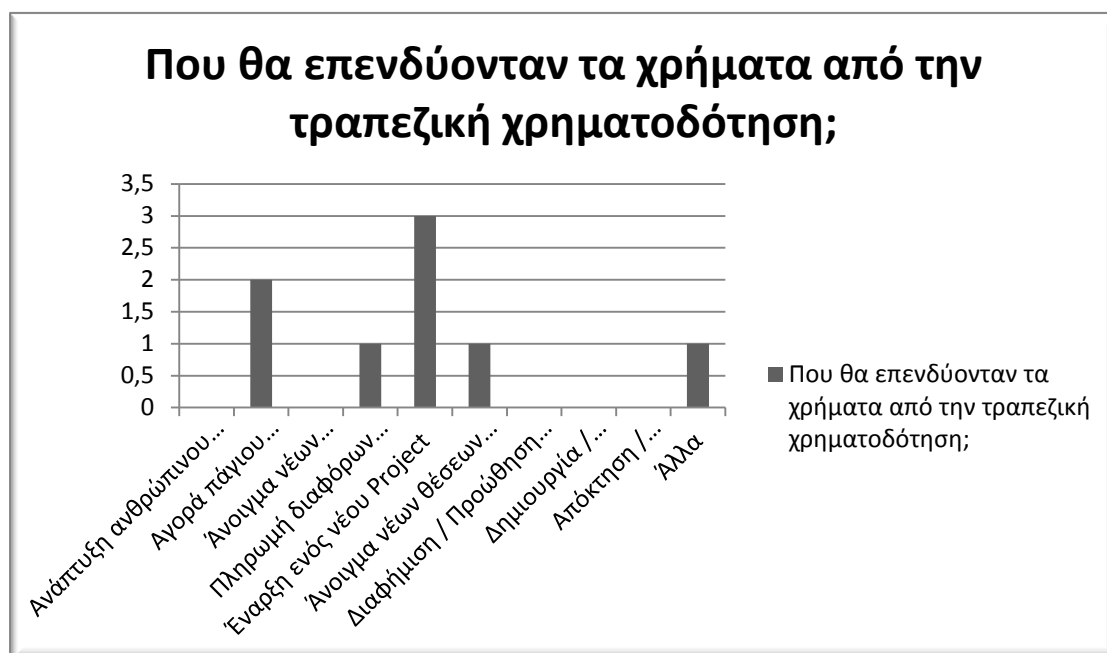

Διάγραμμα 12. Χρονιά που κατάφεραν να πάρουν την χρηματοδότηση οι κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις του δείγματος.

Από το Διάγραμμα 12, παρατηρούμε ότι οι περισσότερες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σύνολο 8, είχαν στην διάθεση τους τα χρήματα από την χρηματοδότηση το 2015, 2 επιχειρήσεις το 2014 και μια το 2013. Επομένως το 2015, ήταν η χρονιά όπου οι περισσότερες μικρομεσαίες επιχειρήσεις μπορούσαν να επενδύσουν τα χρήματα που πήραν τόσο προς όφελος της ίδιας τους της επιχείρησης, όσο και κατ' επέκταση αργότερα της οικονομίας της Κύπρου. Σύμφωνα και με την Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, οι εγγεγραμμένοι άνεργοι που έχουν καταγραφεί τον Δεκέμβρη του 2015 ήταν 44.550, ο ρυθμός πληθωρισμού την ίδια χρονιά ήταν -2,1%, ενώ ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ το 4^ο τρίμηνο του 2015 είναι +2,7% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Τις χρονιές αυτές με τις χρηματοδοτήσεις που δόθηκαν στις 11 μικρομεσαίες επιχειρήσεις, μπόρεσαν και αυτές με την σειρά τους να βάλουν ένα μικρό λιθαράκι στο να μειώσουν, όπως βλέπουμε και από τις επενδύσεις που έκαναν, την ανεργία, τον πληθωρισμό, αλλά και να αυξηθεί το ΑΕΠ της χώρας.

Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις Που Δεν Κατάφεραν Να Πάρουν Τραπεζική Χρηματοδότηση

Στη συνέχεια, θα αναλύσουμε τις επενδύσεις που θα έκαναν οι κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις έτσι όπως οι ίδιες δηλώνουν, εάν έπαιρναν τραπεζική χρηματοδότηση. Οι δηλώσεις τους παρουσιάζονται στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 13. Που θα επένδυαν τα χρήματα που θα έπαιρναν οι κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις του δείγματος εάν κατάφεραν να αποκτήσουν τραπεζική χρηματοδότηση.

Όπως βλέπουμε και πιο πάνω, καμία επιχείρηση δεν έχει δηλώσει πως θα επένδυε τα χρήματα από την χρηματοδότηση στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, στο άνοιγμα νέων καταστημάτων, στη διαφήμιση/προώθηση των προϊόντων της εταιρείας, στη δημιουργία/παραγωγή νέων προϊόντων/υπηρεσιών, αλλά και στην απόκτηση/αναβάθμιση του πληροφοριακού της συστήματος. Δυο επιχειρήσεις ανέφεραν πως θα χρησιμοποιούσαν την χρηματοδότηση για αγορά πάγιου εξοπλισμού, μια πως θα τα διέθετε για πληρωμή διαφόρων πιστωτών – προμηθευτών, τρεις πως θα άρχιζαν ένα νέο Project, μια πως θα άνοιγε νέες θέσεις εργασίας και θα προσλάμβανε νέο προσωπικό και μια διαλέγοντας την επιλογή 'Other', ανέφερε πως θα αύξανε τις αγορές από το εξωτερικό.

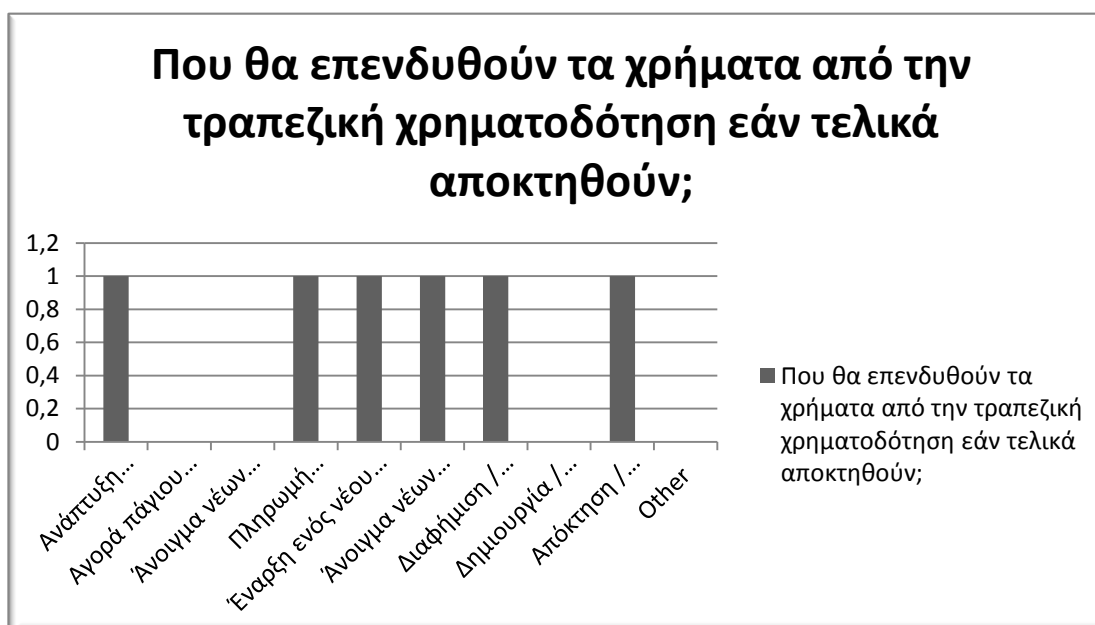
Συμπερασματικά, το γεγονός πως δεν δόθηκε στις επιχειρήσεις αυτές η χρηματοδότηση που ζήτησαν από την τράπεζα, είχε αντίκτυπο τόσο στις ίδιες όσο αναμφισβήτητα στην οικονομία. Με την αγορά που θα έκαναν σε πάγιο εξοπλισμό, θα βοηθούσε, όπως αναφέραμε και προηγουμένως, στην αύξηση της παραγωγικότητας της επιχείρησης, την ανάπτυξή της και ως επακόλουθο την αύξηση του ΑΕΠ της χώρας. Το ίδιο αποτέλεσμα πιθανότατα να είχε και το ξεκίνημα του νέου Project που ήθελαν να θέσουν σε εφαρμογή οι εταιρείες αυτές εάν είχαν τα χρήματα που ήθελαν. Ακόμη με το νέο Project, θα μπορούσαν ίσως μετέπειτα να ανοίξουν και νέες θέσεις εργασίας, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό έστω και ελάχιστα την ανεργία. Η ανεργία θα μειωνόταν ακόμη περισσότερο με την συμβολή της επιχείρησης, που είχε δηλώσει πως θα επένδυε τα χρήματά της για το άνοιγμα νέων θέσεων εργασίας και την πρόσληψη νέου προσωπικού. Μία από τις επιχειρήσεις, η οποία δήλωσε πως θα αύξανε τις αγορές της από το εξωτερικό, σίγουρα θα ήταν και η μοναδική επιχείρηση του δείγματός μας, η οποία δεν θα βοηθούσε και τόσο στην προώθηση των προϊόντων της χώρας μας και σίγουρα δεν θα βοηθούσε καθόλου και το ΑΕΠ. Αυτή θα ήταν ίσως και η μοναδική αρνητική επένδυση που θα γινόταν της χρηματοδότησης, εάν η επιχείρηση κατάφερνε να την πάρει. Ακόμη, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, οι επιχειρήσεις που δήλωσαν ότι θα επένδυαν τα χρήματα για την πληρωμή των διαφόρων πιστωτών - προμηθευτών, αναμφίβολα θα βοηθούσε στο να κινείται η οικονομία της χώρας καλύτερα, δεν θα χρειάζονταν να κλείσουν εταιρείες λόγω πτωχεύσεων, ενώ ίσως με το κεφάλαιο κίνησης που θα διέθεταν, θα υπήρχαν περισσότερες επενδύσεις και νέες προοπτικές. Αδιαμφισβήτητα, η διαδικασία αυτή αποτελεί αλυσίδα, αφού εάν μια επιχείρηση δεν μπορεί να αποπληρώσει τους πιστωτές της, τότε και οι πιστωτές της στην συνέχεια δεν θα μπορέσουν να αποπληρώσουν τους δικούς τους και η οικονομία της χώρας θα ακολουθεί ύφεση.

Εάν οι μικρομεσαίες αυτές επιχειρήσεις κατάφερναν και έπαιρναν τραπεζική χρηματοδότηση, θα επένδυαν αρκετά στην ανάπτυξη τους με την αγορά πάγιου εξοπλισμού, το ξεκίνημα ενός νέου Project, αλλά και την αύξηση των αγορών τους από το εξωτερικό. Λίγες ήταν αυτές που δήλωσαν πως θα

χρησιμοποιούσαν τα χρήματα, για την κάλυψη τρεχουσών αναγκών, όπως είναι η πληρωμή διαφόρων πιστωτών/προμηθευτών.

Μικρομεσαία Επιχείρηση που Βρίσκεται σε Διαδικασία

Δυο από τις επιχειρήσεις του δείγματός μας, έχουν δηλώσει ότι βρίσκονται ακόμη σε διαδικασία απόκτησης τραπεζικής χρηματοδότησης. Οι επιχειρήσεις αυτές έχουν δηλώσει που θα επενδύσουν τα χρήματα αυτά εάν τελικά καταφέρουν και τα αποκτήσουν. Οι απαντήσεις τους παρουσιάζονται στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 14. Που θα επενδυθούν τα χρήματα από την τραπεζική χρηματοδότηση εάν καταφέρει η κυπριακή μικρομεσαία επιχείρηση του δείγματος που βρίσκεται σε διαδικασία να τα πάρει.

Όπως παρατηρούμε, βλέποντας την περίπτωση της μιας από τις δυο επιχειρήσεις που απάντησαν ότι βρίσκονται σε διαδικασία, εάν η επιχείρηση αυτή καταφέρει τελικά να πάρει την τραπεζική χρηματοδότηση, θα μπορέσει και αυτή με την σειρά της, τόσο να αναπτύξει το δικό της ανθρώπινο δυναμικό, δίνοντας έτσι την δυνατότητα στην επιχείρηση αυτή να μπορέσει να

λειτουργήσει καλύτερα σε κάποιους τομείς της και να γίνει και αυτή πιο παραγωγική, αλλά και να ξεκινήσει ένα καινούργιο Project, όπου θα δώσει νέες προοπτικές και νέα δεδομένα στην επιχείρηση, που ίσως την διαφοροποιήσει από τις υπόλοιπες. Η επιχείρηση αυτή έχει δηλώσει πως μέσο επίπεδο εκπαίδευσης των υπαλλήλων της είναι το Πανεπιστήμιο, για τον λόγο αυτό και πιθανότατα να θέλει να επενδύσει σε αυτούς, αφού πιστεύει ότι μπορεί να χρησιμοποιήσει το ήδη καταρτισμένο της προσωπικό ακόμη καλύτερα, για περισσότερη ανάπτυξη. Επιπλέον, θα είναι σε θέση να ανοίξει νέες θέσεις εργασίας και να προσλάβει νέο προσωπικό, δίνοντας έτσι μια ανάσα στην κοινωνία της Κύπρου που μαστίζεται από την ανεργία. Ακόμη, θα μπορέσει να προωθήσει τα δικά της προϊόντα, όπως η ίδια αναφέρει, προσδοκώντας έτσι στην αύξηση της ζήτησης τους, οδηγώντας με τον τρόπο αυτό μετέπειτα και αν όλα πάνε καλά στην μείωση των τιμών του προϊόντος, βοηθώντας στον πληθωρισμό της χώρας. Τέλος, με την χρηματοδότηση, θα είναι ικανή να αποκτήσει ή/και να αναβαθμίσει το πληροφοριακό της σύστημα, με αποτέλεσμα να την κάνει λειτουργικά καλύτερη, να την αναπτύξει και στην τελική να γίνει πιο κερδοφόρα.

Η δεύτερη επιχείρηση, ανέφερε πως εάν καταφέρει να πάρει την τραπεζική χρηματοδότηση, θα επενδύσει τα χρήματά της για την πληρωμή διαφόρων πιστωτών – προμηθευτών, βοηθώντας και αυτή με την σειρά της να κινηθεί καλύτερα η αγορά, καλύπτοντας παράλληλα και τις τρέχουσες της ανάγκες.

Οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις, εάν καταφέρουν τελικά και εξασφαλίσουν την χρηματοδότηση από το τραπεζικό ίδρυμα, θα επενδύσουν περισσότερο στην εσωτερική αναβάθμιση της λειτουργίας τους και όχι τόσο για γενικότερες εξωτερικές επενδύσεις και ανοίγματα.

Το δεύτερο σκέλος του δεύτερου ερευνητικού μας ερωτήματος, αφορούσε τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δεν κατάφεραν να πάρουν την τραπεζική

χρηματοδότηση, δηλαδή τις 4 από τις 17 επιχειρήσεις, αλλά και αυτές που τελικά μπορεί να μην τα καταφέρουν να πάρουν (αν βρίσκονται ακόμη σε διαδικασία), δηλαδή τις δυο από τις 17 επιχειρήσεις του δείγματός μας. Το ερώτημα έχει να κάνει με τις εναλλακτικές αναπτυξιακές ενέργειες που έχουν σαν επιχείρηση. Οι απαντήσεις που δόθηκαν παρουσιάζονται στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 15. Εναλλακτικές αναπτυξιακές ενέργειες των κυπριακών μικρομεσαίων επιχειρήσεων του δείγματος που δεν κατάφεραν να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση ή βρίσκονται ακόμη σε διαδικασία.

Όπως διαπιστώνουμε μέσα από το Διάγραμμα 15, οι περισσότερες επιχειρήσεις, συνολικά 4, απάντησαν πως σαν εναλλακτική αναπτυξιακή ενέργεια, θα χρειαστεί να αλλάξουν στρατηγικό σχεδιασμό, αλλά και να μειώσουν το προσωπικό. Η αλλαγή στρατηγικού σχεδιασμού θα προκαλέσει ίσως αρκετές αλλαγές στην επιχείρηση, επηρεάζοντας εν μέρει την λειτουργία της για κάποιο διάστημα. Στην προκειμένη περίπτωση είναι σημαντικό να υπάρξει προσεχτική διαχείριση της όλης κατάστασης και καλή ενημέρωση επί του θέματος, έτσι ώστε να μπορέσει το ανθρώπινο δυναμικό της να προσαρμοστεί και να ανταπεξέλθει καλύτερα στο έργο που έχει να επιτελέσει. Επιπλέον, οι 4

επιχειρήσεις που έχουν δηλώσει ότι μια εναλλακτική λύση για το πρόβλημα ρευστότητας που αντιμετωπίζουν, είναι να μειώσουν το προσωπικό, αυτό σίγουρα θα προκαλέσει μια αναστάτωση στην λειτουργία της επιχείρησης, αφού πολλοί άνθρωποι θα οδηγηθούν σε απόλυση, εντείνοντας έτσι και πάλι την ανεργία. Ακόμη, 3 επιχειρήσεις δήλωσαν σαν εναλλακτική την μείωση των μισθών, γεγονός που ίσως αναγκάσει κάποιους υπαλλήλους στο να παραιτηθούν ή/και να αναζητήσουν κάπου αλλού εργασία, διαιωνίζοντας για ακόμη μια φορά το πρόβλημα της ανεργίας. Έπειτα, 2 επιχειρήσεις απάντησαν πως θα χρειαστεί να πωλήσουν πάγιο ενεργητικό, επηρεάζοντας ίσως έτσι την λειτουργία, αλλά και την ανάπτυξη της επιχείρησης, αφού ίσως χρειαστεί να πωλήσουν μηχανήματα ή/και ακίνητα. Αυτό πιθανότατα να προκαλέσει με την σειρά του μερική μείωση του ΑΕΠ, αφού πλέον οι επιχειρήσεις ίσως να μην είναι σε θέση να παράγουν μόνες τους κάποια προϊόντα, καταφεύγοντας στην λύση των εισαγόμενων προϊόντων από το εξωτερικό. Επιπλέον, μια επιχείρηση απάντησε πως θα μειώσει τα αποθέματά της, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό πιθανόν πρόβλημα στις παραγγελίες της ή/και καθυστέρηση και δημιουργώντας έτσι διατάραξη της πελατειακής τους σχέσης. Διατάραξη στις σχέσεις με τους πιστωτές τους θα προκαλέσουν πιθανότατα και οι επιχειρήσεις που έχουν δηλώσει ότι θα καθυστερήσουν την πληρωμή τους, δημιουργώντας μια αρνητική εικόνα σε αυτούς και γενικότερα προς τα έξω για την εταιρεία, μειώνοντας έτσι την αξία της και δημιουργώντας προβλήματα όσον αφορά την ανάπτυξή της.

Μέσα από τις απαντήσεις που πήραμε στο ερώτημα αυτό, οδηγούμαστε αβίαστα στο συμπέρασμα πως είναι πολύ σημαντικό για μια επιχείρηση να καταφέρει, εάν το έχει ανάγκη, να εξασφαλίσει τραπεζική χρηματοδότηση. Με τον τρόπο αυτό, θα μπορεί να βελτιωθεί πρώτα εσωτερικά σαν επιχείρηση, επιλύοντας κάποια τρέχοντα προβλήματα που πιθανός να έχει ή ακόμη αναβαθμίζοντας κάποιους τομείς της. Σε αντίθετη περίπτωση, έχοντας υπόψη και τις πιο πάνω απαντήσεις που δόθηκαν, οι επιχειρήσεις ακολουθώντας κάποιες εναλλακτικές ενέργειες έχοντας ως στόχο την εξοικονόμηση χρημάτων για να μπορέσουν να

έχουν κεφάλαιο κίνησης και να επενδύουν, οδηγούνται σταθερά και αθόρυβα στην δημιουργία άλλων προβλημάτων που αφορούν την οικονομία.

5.2.2 Κύρια Συμπεράσματα Δεύτερου Ερευνητικού Ερωτήματος

Τα κύρια συμπεράσματά μας, όσον αφορά τις επενδύσεις που έκαναν τόσο οι επιχειρήσεις που κατάφεραν να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση, όσο και αυτές που δεν πήραν είναι πως οι περισσότερες από αυτές την χρησιμοποίησαν ή θα την χρησιμοποιούσαν πιο πολύ για ανάπτυξη τους και για νέα επενδυτικά ανοίγματα, με ξεκινήματα νέων Project, αγορά πάγιων εξοπλισμών, άνοιγμα νέου καταστήματος και αγορές από το εξωτερικό. Οι υπόλοιπες από τις επιχειρήσεις ανέφεραν πως χρησιμοποίησαν την χρηματοδότηση ή θα την χρησιμοποιούσαν και για θέματα που αφορούν τις τρέχουσες τους ανάγκες, όπως πληρωμές των πιστωτών/προμηθευτών τους, ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, άνοιγμα νέων θέσεων εργασίας, διαφήμιση των προϊόντων τους και ανακαίνιση του υφιστάμενου τους χώρου. Όλα αυτά έχουν θετικό αντίκτυπο, τόσο στην ίδια την επιχείρησή τους, όσο και γενικότερα στην οικονομία της χώρας, καταπολεμώντας εν μέρει και θέματα που μας απασχολούν όπως είναι η ανεργία, ο πληθωρισμός και το ΑΕΠ. Γι' αυτόν τον λόγο θα ήταν σημαντικό, να μπορούσαν όλες οι επιχειρήσεις να αποκτούσαν τραπεζική χρηματοδότηση, βοηθώντας έτσι καλύτερα την αναδιάρθρωση της οικονομίας. Την άποψη αυτή ήρθε να ενισχύσει περισσότερο και οι απαντήσεις που έδωσαν όσον αφορά τις εναλλακτικές αναπτυξιακές ενέργειες των επιχειρήσεων, όπου όπως παρατηρήσαμε με τις ενέργειες αυτές μπορεί να βοηθούνται οι επιχειρήσεις, αλλά όχι η οικονομία.

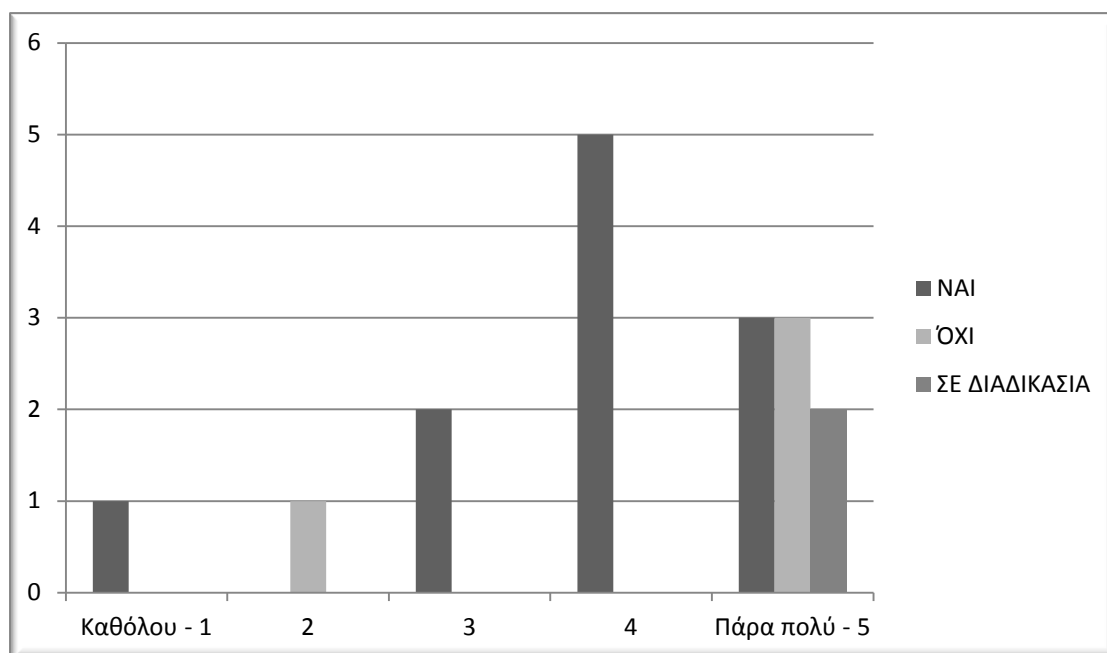
5.3 Τρίτο Ερευνητικό Ερώτημα

Το τρίτο ερευνητικό ερώτημα της παρούσας διατριβής, έχει να κάνει με το κατά πόσο έχει επηρεάσει την λειτουργία και την ανάπτυξη της κάθε επιχείρησης η εξασφάλιση ή όχι τραπεζική χρηματοδότησης, τόσο γενικά, όσο και ποιο

συγκεκριμένα όσον αφορά τις πωλήσεις της, την παραγωγή/εμπορία αγαθών ή/και την παροχή υπηρεσιών, τον αριθμό των υπαλλήλων, τις επενδύσεις της, την κερδοφορία, αλλά και το μερίδιο αγοράς της.

5.3.1 Ανάλυση Τρίτου Ερευνητικού Ερωτήματος

Αρχή κάνουμε με το πόσο πολύ έχει επηρεαστεί η γενικότερη ανάπτυξη των επιχειρήσεων, τόσο αυτών που κατάφεραν να πάρουν την χρηματοδότηση, όσο και αυτών που δεν τα κατάφεραν ή τουλάχιστο δεν τα κατάφεραν ακόμη (σε διαδικασία), έτσι όπως οι ίδιες δηλώνουν.

Διάγραμμα 16. Πόσο επηρεάστηκε γενικά η ανάπτυξη των κυπριακών μικρομεσαίων επιχειρήσεων του δείγματος που απέκτησαν τραπεζική χρηματοδότηση, που δεν τα κατάφεραν ή που βρίσκονται σε διαδικασία.

Οι επιχειρήσεις που κατάφεραν να εξασφαλίσουν τραπεζική χρηματοδότηση, όπως βλέπουμε μέσα και από το Διάγραμμα 16, έχουν δηλώσει οι περισσότερες, σε μια κλίμακα από το 1 (Καθόλου) μέχρι και το 5 (Πάρα πολύ) πως

επηρεάστηκαν σε βαθμό 4. Συγκεκριμένα 4 από αυτές έδωσαν αυτήν την απάντηση, 3 ανέφεραν ότι έχουν επηρεαστεί πάρα πολύ από αυτήν, δυο από αυτές επηρεάστηκαν σε βαθμό 3, ενώ μια από αυτή δήλωσε πως δεν έχει επηρεαστεί καθόλου από την εξασφάλιση τραπεζικής χρηματοδότησης. Συνολικά, οι πιο πολλές επιχειρήσεις είχαν φαίνεται μια επιρροή από την χρηματοδότηση, που πιθανότατα να είναι θετική, αφού είχαν καταφέρει να αυξήσουν την ρευστότητα τους και να κινηθούν καλύτερα σαν επιχείρηση.

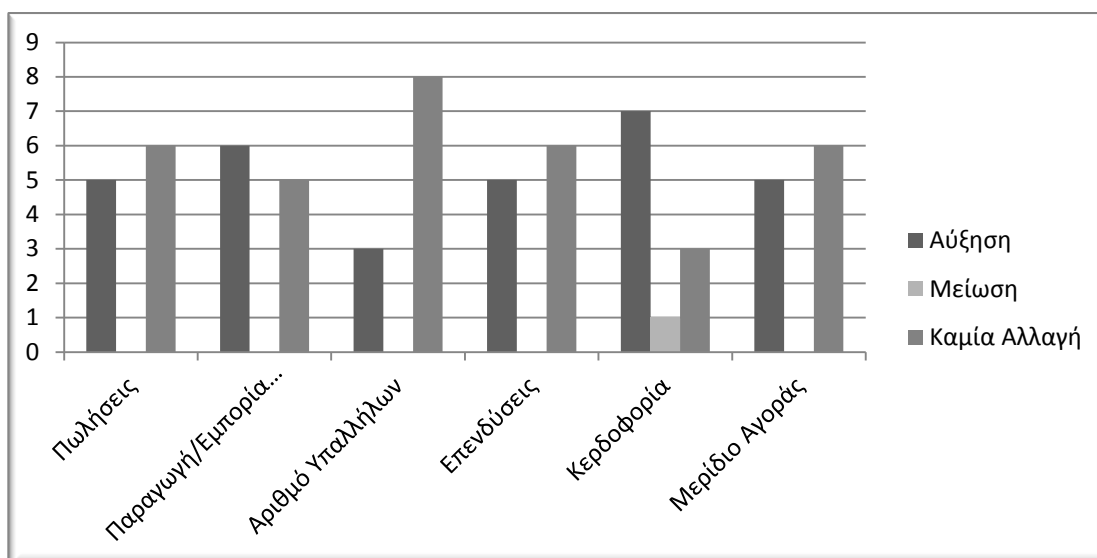
Όσον αφορά τις επιχειρήσεις που δεν κατάφεραν να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση, τρεις από αυτές δήλωσαν πως επηρέασε γενικότερα την ανάπτυξη τους πάρα πολύ η χρηματοδότηση, ενώ μόνο μια επιχείρηση επηρεάστηκε σε βαθμό 2. Πιθανότατα η επιρροή στην ανάπτυξη αυτών των επιχειρήσεων να ήταν αρνητική, αφού δεν κατάφεραν να αυξήσουν την οικονομική τους δυνατότητα, μέσω της χρηματοδότησης.

Ακόμη, οι 2 επιχειρήσεις που βρίσκονται σε διαδικασία εξασφάλισης τραπεζικής χρηματοδότησης, ανέφεραν πως η επιρροή που δέχονται στην ανάπτυξη τους γενικά σαν επιχείρηση μέχρι να αποκτήσουν την χρηματοδότηση είναι πάρα πολύ, εννοώντας πιθανόν και πάλι αρνητική, αφού δεν είχαν καταφέρει να αυξήσουν την ρευστότητα τους ακόμη και να ικανοποιήσουν τις τρέχουσες ανάγκες τους.

Για να είμαστε όμως πιο συγκεκριμένοι και να μην παίζουμε με τις πιθανότητες, θα διαχωρίσουμε πιο κάτω τις επιχειρήσεις που εξασφάλισαν τραπεζική χρηματοδότηση, από αυτές που δεν εξασφάλισαν ακόμη και αυτές που βρίσκονται σε διαδικασία και θα δούμε αναλυτικότερα τι απάντησαν όσον αφορά την επιρροή που είχαν στις πωλήσεις τους, την παραγωγή/εμπορία αγαθών ή/και παροχή υπηρεσιών, τον αριθμό των υπαλλήλων τους, τις επενδύσεις, την κερδοφορία και το μερίδιο αγοράς, για να δούμε με αυτόν τον

τρόπο εάν η επιρροή ήταν θετική ή αρνητική και να οδηγηθούμε καλύτερα σε κάποια συμπεράσματα.

Επιχειρήσεις που εξασφάλισαν τραπεζική χρηματοδότηση

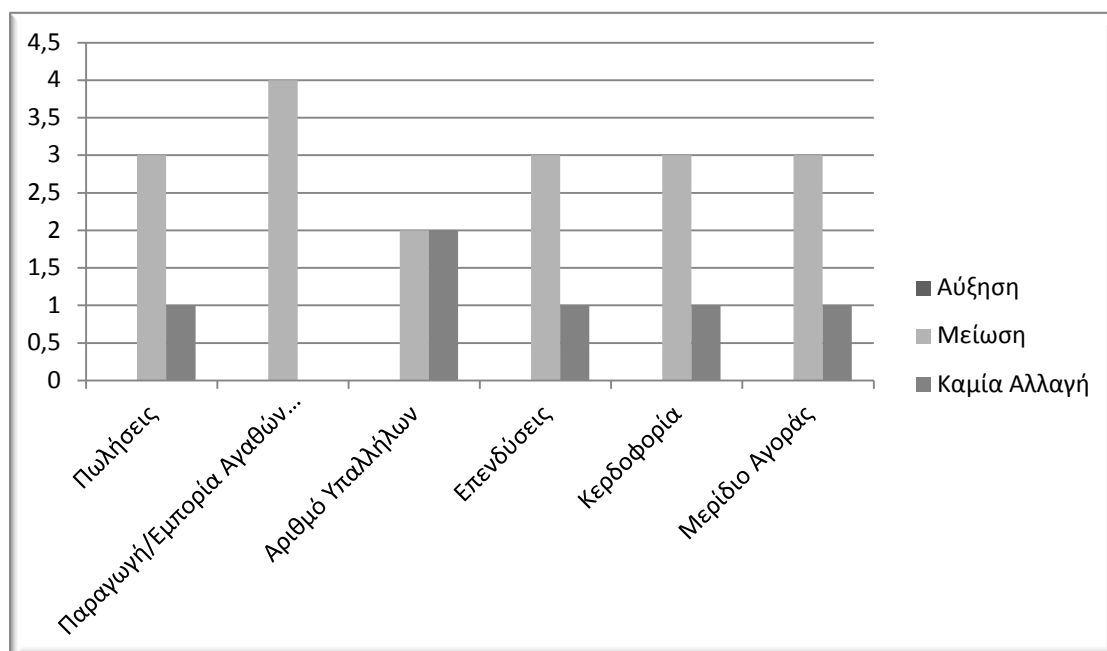
Διάγραμμα 17. Πως επηρεάστηκαν κάποια στοιχεία των κυπριακών μικρομεσαίων επιχειρήσεων του δείγματος που κατάφεραν να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση.

Όπως παρατηρούμε γενικότερα στο Διάγραμμα 17, οι περισσότερες επιχειρήσεις που κατάφεραν και απέκτησαν την χρηματοδότηση, δήλωσαν πως είτε αυξήθηκαν τα πιο πάνω στοιχεία της επιχείρησης, είτε δεν υπέστησαν καμία αλλαγή, δείχνοντας μας έτσι πως η χρηματοδότηση τους βοήθησε αρκετά στο να αναπτυχθούν σε κάποιους τομείς. Μόνο μια επιχείρηση, ανέφερε πως υπέστηκε μείωση στην κερδοφορία, αλλά όπως φαίνεται αυτή είναι μια μεμονωμένη περίπτωση.

Πιο αναλυτικά, στην παραγωγή/εμπορία αγαθών ή/και παροχή υπηρεσιών, αλλά και στην κερδοφορία, οι περισσότερες επιχειρήσεις είχαν αύξηση, γεγονός που δείχνει πως η τραπεζική χρηματοδότηση, βοήθησε πολύ στην ανάπτυξη και λειτουργία των επιχειρήσεων. Στα υπόλοιπα στοιχεία, αυτό που δήλωσαν περισσότερο οι επιχειρήσεις είναι ότι δεν υπήρξε κάποια αλλαγή, χωρίς όμως να

σημαίνει πως κάποιες από αυτές δεν είχαν και αύξηση. Παρ' όλα αυτά στις επιχειρήσεις αυτές δεν υπήρξαν μειώσεις, παρά μόνο μια περίπτωση, οδηγώντας μας στο συμπέρασμα πως όπως και να' χει μια χρηματοδότηση είναι αρκετά σημαντική για μια μικρομεσαία επιχείρηση, είτε γιατί την βοηθάει να αναπτυχθεί σε κάποιους τομείς και να λειτουργήσει καλύτερα, είτε ακόμα να κρατήσει την υφιστάμενη της κατάσταση και να μπορεί να κρατηθεί στην αγορά, έπειτα από τον ανταγωνισμό που έχει να αντιμετωπίσει.

Επιχειρήσεις που δεν εξασφάλισαν τραπεζική χρηματοδότηση

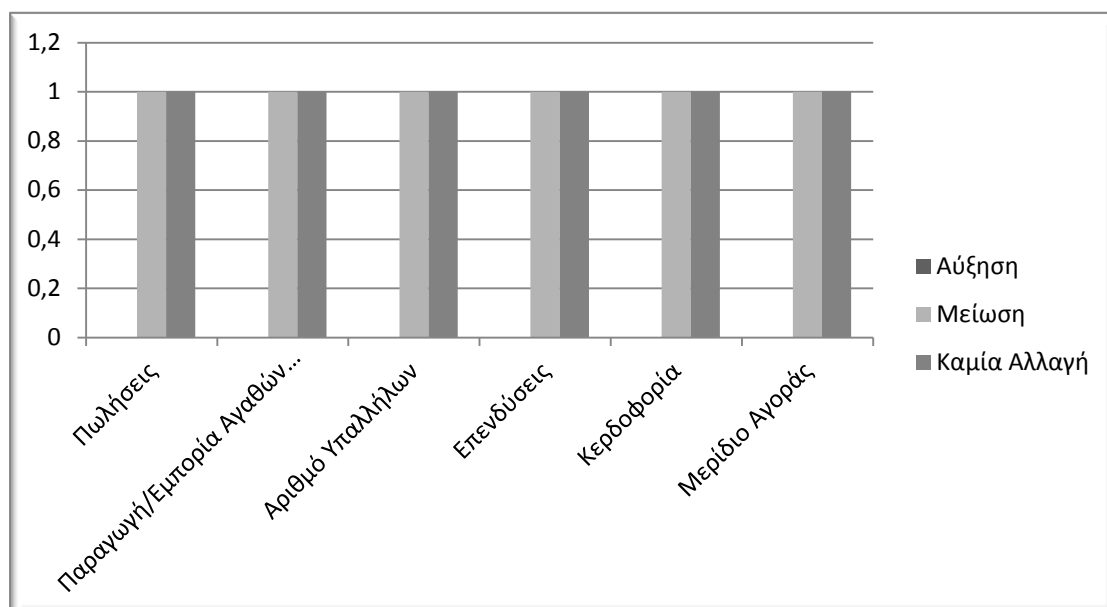

Διάγραμμα 18. Πως επηρεάστηκαν κάποια στοιχεία των κυπριακών μικρομεσαίων επιχειρήσεων του δείγματος που δεν κατάφεραν να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση.

Όπως ήταν αναμενόμενο, βλέποντας και το Διάγραμμα 18, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δεν απέκτησαν τραπεζική χρηματοδότηση, είχαν να αντιμετωπίσουν μια εντελώς διαφορετική κατάσταση από αυτές που πήραν. Πιο συγκεκριμένα, όπως παρατηρούμε σε όλα τα στοιχεία της επιχείρησης που αναφέρονται στο διάγραμμα, υπήρξαν περισσότερες μειώσεις. Το γεγονός αυτό μας προτρέπει να σκεφτούμε πως όσες επιχειρήσεις δεν απέκτησαν τα χρήματα

που ζήτησαν από το τραπεζικό ίδρυμα, οδηγήθηκαν σε μια δυσμενή κατάσταση, όπου όχι μόνο χαλούσε την λειτουργία τους, αλλά ήταν αρκετά μακριά από την ανάπτυξη και εξέλιξη τους. Λίγες ήταν αυτές που δήλωσαν πως δεν είχαν καμία αλλαγή στα στοιχεία αυτά, αλλά και πάλι δεν μας αλλάζει αυτό από το να σκεφτόμαστε πόσο σημαντικό είναι για κάθε επιχείρηση να μπορέσει να εξασφαλίσει μια χρηματοδότηση.

Επιχειρήσεις που βρίσκονται ακόμη σε διαδικασία εξασφάλισης τραπεζικής χρηματοδότησης

Διάγραμμα 19. Πως επηρεάστηκαν κάποια στοιχεία των κυπριακών μικρομεσαίων επιχειρήσεων του δείγματος που βρίσκονται σε διαδικασία απόκτησης τραπεζικής χρηματοδότησης.

Αναμφίβολα, όπως φαίνεται και μέσα από το Διάγραμμα 19, η μια επιχείρηση η οποία βρίσκεται ακόμη σε διαδικασία εξασφάλισης τραπεζικής χρηματοδότησης, επηρεάζεται αρνητικά, αφού όπως έχει δηλώσει υπάρχουν μειώσεις σε όλα τα στοιχεία της επιχείρησης που αναφέρονται πιο πάνω. Αυτό που θα την κάνει πιθανότατα να βγει από αυτήν την κατάσταση και να αρχίσει

να έχει αυξήσεις, είναι εάν τελικά καταφέρει και πάρει τα χρήματα που χρειάζεται και τα επενδύσει εκεί που η ίδια πιστεύει πως χρειάζεται.

Μέσα από την περίπτωση αυτή, μπορούμε να δούμε καθαρά, πως εσωτερικά η επιχείρηση αντιμετωπίζει αρκετές δυσκολίες που την κάνουν να λειτουργά με αβεβαιότητα. Για τον λόγο αυτό οδηγήθηκε στο να ζητήσει τραπεζική χρηματοδότηση, προσπαθώντας προφανώς να βελτιώσει την κατάσταση αυτή και να ορθοποδήσει η ίδια ξανά.

Ακόμη, η δεύτερη επιχείρηση η οποία βρίσκεται και αυτή σε διαδικασία, δήλωσε πως το γεγονός πως δεν έχει εξασφαλίσει ακόμη τραπεζική χρηματοδότηση, δεν της προκαλεί καμία αλλαγή στους τομείς οι οποίοι αναφέρονται πιο πάνω. Η εταιρεία αυτή πιθανότατα να έφτασε σε μια φάση σταθεροποίησης της κατάστασης της, η οποία κατάσταση παρ' όλα αυτά δεν την αποτρέπει από το να ζητήσει χρηματοδότηση από ένα τραπεζικό ίδρυμα. Συνεπώς η κατάσταση στην οποία βρίσκεται την παρούσα φάση, δεν την ικανοποιεί και την κάνει να επιζητεί περαιτέρω κεφάλαιο κίνησης.

Οι απαντήσεις που δόθηκαν από τις δυο αυτές επιχειρήσεις είναι λογικές, αφού δεν περιμέναμε από καμία επιχείρηση που βρίσκεται ακόμη σε διαδικασία εξασφάλισης χρηματοδότησης, να μας αναφέρει πως το γεγονός αυτό την επηρεάζει θετικά και προκαλεί αυξήσεις σε διάφορους τομείς της. Αυτό αναμφίβολα θα ήταν αντιφατικό, αφού εάν συνέβαινε κάτι τέτοιο πιθανότατα να μην επιζητούσε κάποια χρηματοδότηση.

5.3.2 Κύρια Συμπεράσματα Τρίτου Ερευνητικού Ερωτήματος

Τα συμπεράσματα από το τρίτο ερευνητικό ερώτημα είναι ξεκάθαρα, αφού όπως διαπιστώνουμε οι περισσότερες επιχειρήσεις που κατάφεραν να πάρουν τραπεζική χρηματοδότηση, έχουν υποστεί είτε αύξηση, είτε καμία αλλαγή σε

διάφορους τομείς της επιχείρησης τους, σε αντίθεση με τις επιχειρήσεις που δεν τα κατάφεραν ή βρίσκονται ακόμη σε διαδικασία, όπου δήλωσαν πως υπήρξαν περισσότερο μειώσεις. Όπως καταλαβαίνουμε από εδώ, το να μπορέσει να εξασφαλίσει μια επιχείρηση τραπεζική χρηματοδότηση, είναι κάτι που θα την βοηθήσει τόσο να βελτιώσει την λειτουργία της, αλλά και γενικότερα την ανάπτυξή της, έχοντας όπως είναι φυσικό και την αντίστοιχη επιρροή στην οικονομία.

Κεφάλαιο 6

Επίλογος

Μετά από μερικούς μήνες, η παρούσα διατριβή ολοκληρώνεται. Οδηγηθήκαμε, εν τέλει, στην επίτευξη των στόχων και των σκοπών της που έχουν να κάνουν με τα διάφορα ερευνητικά ερωτήματα που μας απασχολούσαν. Τα ερωτήματα αυτά άρχισαν να γεννιούνται από την στιγμή που παρατηρήσαμε αλλαγές στο γενικότερο προσκήνιο της χώρας.

Από το 2013 και μετά, η Κύπρος έχει περάσει σε μια άλλη οικονομική κατάσταση. Άλλαξαν πολύ οι συνθήκες, έγιναν ανατροπές, αφού η κρίση που είχε ξεσπάσει από τότε δεν άφησε τίποτε ανεπηρέαστο. Παρατηρώντας την δύσκολη κατάσταση στην οποία βρίσκονταν τόσο τα νοικοκυριά, όσο και οι επιχειρήσεις, θέλαμε μέσα από την έρευνα αυτή να ψάξουμε τις απαντήσεις σε κάποια ερωτήματα που ίσως ενδιαφέρουν όχι μόνο εμάς, αλλά και το σύνολο των κυπριακών επιχειρήσεων που προσπαθούν καθημερινά να επιβιώσουν.

Τα ερωτήματά μας είχαν να κάνουν με το θέμα της χρηματοδότησης και πιο συγκεκριμένα της τραπεζικής χρηματοδότησης και κατά πόσο αυτή επηρεάζει γενικότερα, είτε θετικά, είτε αρνητικά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Κύπρου, αλλά και την κυπριακή οικονομία γενικότερα.

Για να αντιληφθούμε καλύτερα πως επηρεάστηκαν οι κυπριακές επιχειρήσεις, προσπαθήσαμε να εστιάσουμε σε δυο σημεία, στις επιχειρήσεις που κατάφεραν να εξασφαλίσουν τραπεζική χρηματοδότηση, πως την έχουν αξιοποιήσει και στις επιχειρήσεις που δεν εξασφάλισαν τραπεζική χρηματοδότηση, που σκόπευαν να τη χρησιμοποιήσουν, πως έχουν επηρεαστεί και τι εναλλακτικές επιλογές είχαν.

Μέσα από την έρευνα μας, αυτό που φαίνεται ξεκάθαρα είναι πως για να μπορέσει μια μικρομεσαία επιχείρηση να εξασφαλίσει τραπεζική χρηματοδότηση είναι ένα πολύ δύσκολο εγχείρημα, αλλά τόσο σημαντικό για την ανάπτυξη και τη λειτουργία της και συνεπώς, για την ανάπτυξη της Κυπριακής Οικονομίας στο σύνολο της.

Η απουσία εναλλακτικών μορφών χρηματοδότησης, καθιστούν την τραπεζική χρηματοδότηση την μοναδική δύσκολη επιλογή για τις κυπριακές επιχειρήσεις, ιδιαίτερα με τις νέες προϋποθέσεις και τους κανονισμούς, όπως έχουν επιβληθεί από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

Είναι ξεκάθαρο πλέον το συμπέρασμα ότι για να επανέλθει η ανάπτυξη στην Κυπριακή Οικονομία, είναι πολύ σημαντικό να διευκολυνθούν οι κυπριακές επιχειρήσεις να εξασφαλίσουν τραπεζικές χρηματοδοτήσεις, για να βελτιώσουν τη λειτουργία τους, αλλά και για να χρηματοδοτήσουν την ανάπτυξη τους.

Βιβλιογραφία

Βιβλία

Μούσουλος, Σ. (2014) *Στα Άδυτα Της Οικονομικής Κρίσης Στην Κύπρο*.

Λευκωσία: Εκδόσεις Κώστα Επιφανίου.

Χριστοδούλου, Χ. (2009) *Παγκόσμια Οικονομική Κρίση Και Κυπριακή Οικονομία*. Λευκωσία: Αυτοέκδοση.

Λαζαρίδη, Γ. Τ. (1996) *Σύγχρονες Μορφές Χρηματοδότησης*. Θεσσαλονίκη: Έκδοση Πανεπιστημίου Μακεδονίας - Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών.

Ηλεκτρονικά Άρθρα

Μποζανίνου, Τ. (2001) 'Η Ιστορία των Κραχ',

<<http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=130455>>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Μαλλιάρη, Ν. (2015) 'Κύπρος, δύο χρόνια μετά το "κούρεμα" των καταθέσεων', <<http://www.capital.gr/story/2266649>>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Ευαγγέλου, Π. Γ. (2014) 'Οι κυπριακές επιχειρήσεις – προσκλήσεις και προοπτικές', <<http://www.pwc.com.cy/en/articles/2014/cyprus-companies-challenges-potential.html>>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Ιωάννου, Χ. και Αιμιλιανίδης, Α. (2013) 'Πώς και γιατί η Κύπρος βυθίστηκε στην κρίση', <<http://www.foreignaffairs.gr/articles/69205/xristina-ioannoy-kai-axilleas-aimilianidis/pos-kai-giati-i-kypros-bythistike-stin-krisi?page=show>>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Ιστοσελίδες

Σαν Σήμερα.gr, 'Η Χρηματιστηριακή κρίση του 1929' <

<http://www.sansimera.gr/articles/182>>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Lexilogia - Words are our oysters <

<http://lexilogia.gr/forum/showthread.php?6158-Financial-crisis-glossary-%28I%29-The-basics-%CE%A4%CE%BF->>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Βικιπαίδεια, 'Κυπριακή οικονομική κρίση 2012-2013' <

<https://el.wikipedia.org>>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

The Manager's Resource Handbook, 'Restructuring Your Company: 5 Key

Decisions' <<http://www.managersresourcehandbook.com/how-to-effectively-restructure-an-organization/>>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Forbes, '7 Ways to Restructure Your Company for Opportunity, Inspired by

Disney' <<http://www.forbes.com/sites/yec/2012/06/12/7-ways-to-restructure-your-company-for-opportunity-inspired-by-disney/#1a3a61794995>>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Network Enterprise Europe Hellas <<http://www.enterprise-hellas.gr/>>,

τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Ευρετήριο Οικονομικών Όρων <<https://www.euretirio.com/>>, τελευταία

επίσκεψη: 09/05/2016.

Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Γραφείο Διασύνδεσης, 'Χρηματοδότηση

Επιχειρήσεων'

<http://www.career.aua.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=129#a1>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Τράπεζα Κύπρου <<http://www.bankofcyprus.com.cy/>>, τελευταία επίσκεψη:

09/05/2016.

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου

<http://www.centralbank.gov.cy/nqcontent.cfm?a_id=1>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Υπουργείο Οικονομικών

<http://www.mof.gov.cy/mof/mof.nsf/index_gr/index_gr?opendocument>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου <<http://www.cse.com.cy/el-GR/home/>>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου <<http://www.cysec.gov.cy/el-GR/home/>>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Οικονομικός Τύπος <http://www.dealnews.gr/kosmos/item/31670-%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%C3%9C%8B%A93%E3p_%EB%FC%F8#.VzDkdSEpqtI>, τελευταία επίσκεψη: 09/05/2016.

Στατιστική Υπηρεσία <http://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/index_gr/index_gr?OpenDocument>, τελευταία επίσκεψη: 12/05/16.

Άρθρα σε περιοδική έκδοση

Πηλείδου, Μ. και Κωστούρη, Α. (2015) 'Toxic Banking - Τράπεζες και τραπεζίτες στην Κύπρο 2008-2013 – Το ιστορικό της κατάρρευσης του κυπριακού χρηματοπιστωτικού συστήματος, οι κακές τραπεζικές πρακτικές, οι ευθύνες και τα στελέχη που πρωταγωνίστησαν', *IN Business*, 115, σσ.50-60.

Παράρτημα

Ερωτηματολόγιο

ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ / ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ / ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (MBA)

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μέρος έρευνας «Τραπεζική Χρηματοδότηση των Κυπριακών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, επίδραση στη λειτουργία και στην ανάπτυξη τους». Η έρευνα διαφυλάσσει την ανωνυμία σας. Η συμμετοχή σας είναι καθοριστική και μοναδική για την διεξαγωγή αξιόπιστων αποτελεσμάτων.

*Required

Μέρος Α – Στοιχεία επιχείρησης

1. Επωνυμία επιχείρησης *

.....

2. Email *

.....

3. Τηλέφωνο επικοινωνίας *

.....

4. Διεύθυνση *

.....

5. Νομική μορφή επιχείρησης *

Tick all that apply.

- Ατομική / Εμπορική Επωνυμία
- Συνεταιρισμός
- Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
- Other:

6. Κλάδος (μπορούν να επιλεγούν περισσότερα από ένα) *

Tick all that apply.

- Γεωργία - Κτηνοτροφία
- Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο
- Παροχή Υπηρεσιών
- Βιομηχανία
- Κατασκευές
- Other:

7. Αριθμός εργαζομένων (μόνιμο προσωπικό) *

.....

8. Μέσο επίπεδο εκπαίδευσης υπαλλήλων *

Mark only one oval.

- Δημοτικό
- Λύκειο / Γυμνάσιο
- Πανεπιστήμιο
- Μεταπτυχιακό
- Διδακτορικό

Μέρος Β

Παρακαλώ όπως επιλέξετε την απάντηση που αντιστοιχεί σε κάθε ερώτηση.

9. Από το 2013 και μετά, έχετε προσπαθήσει να πάρετε κάποιου είδους χρηματοδότηση; *

Mark only one oval.

- ΝΑΙ
 ΟΧΙ *Skip to question 64.*

10. Τι είδους χρηματοδότηση προσπαθήσατε να πάρετε; *

Tick all that apply.

- Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου
 Χρηματοδοτική μίσθωση (Leasing)
 Πρακτόρευση απαιτήσεων (Factoring)
 Κεφάλαια Επιχειρηματικών Συμμετοχών (Venture Capital)
 Αναζήτηση Ιδιωτών Επενδυτών (Business Angels)
 Κανένα από τα παραπάνω

11. Προσπαθήσατε να πάρετε Χρηματοδότηση/Δανεισμό από Τραπεζικό Ίδρυμα στην Κύπρο; *

Mark only one oval.

- ΝΑΙ
 ΟΧΙ *Skip to question 64.*

12. Παρακαλώ αναφέρατε το ποσό Χρηματοδότησης/Δανεισμού (ποσό σε Ευρώ)

.....

-
13. Ποια περίοδο άρχισαν οι προσπάθειες για απόκτηση τραπεζικής χρηματοδότησης; *

Mark only one oval.

- 2013
 2014
 2015
 2016

14. Καταφέρατε τελικά να πάρετε την τραπεζική χρηματοδότηση; *

Mark only one oval.

- ΝΑΙ
- ΟΧΙ *Skip to question 18.*
- ΕΙΜΑΙ ΣΕ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ *Skip to question 21.*

15. Ποια χρονιά καταφέρατε να πάρετε την χρηματοδότηση; *

.....

16. Πόσο εύκολη θεωρείται πως είναι η διαδικασία απόκτησής της; *

Mark only one oval.

- Πάρα πολύ εύκολη *After the last question in this section, skip to question 23.*
- Πολύ εύκολη *After the last question in this section, skip to question 23.*
- Κάπως εύκολη *After the last question in this section, skip to question 23.*
- Όχι πολύ εύκολη *After the last question in this section, skip to question 23.*
- Καθόλου εύκολη *After the last question in this section, skip to question 23.*

17. Πως σας επηρέασε σαν επιχείρηση, η εξασφάλιση τραπεζικής χρηματοδότησης, όσον αφορά: *

Mark only one oval per row.

	Αύξηση	Μείωση	Καμία Αλλαγή
Πωλήσεις	☐	☐	☐
Παραγωγή/Εμπορία Αγαθών ή/και Παροχή Υπηρεσιών	☐	☐	☐
Αριθμό Υπαλλήλων	☐	☐	☐
Επενδύσεις	☐	☐	☐
Κερδοφορία	☐	☐	☐
Μερίδιο Αγοράς	☐	☐	☐

Skip to question 23.

18. Πόσο εύκολη θεωρείται πως είναι η διαδικασία απόκτησής της; *

Mark only one oval.

- Πάρα πολύ εύκολη
- Πολύ εύκολη
- Κάπως εύκολη
- Όχι πολύ εύκολη
- Καθόλου εύκολη

19. Για ποιους λόγους δεν καταφέρατε να πάρετε τραπεζική χρηματοδότηση; *

Tick all that apply.

- Δεν δόθηκαν τα απαραίτητα έγγραφα που χρειάζονταν (π.χ οικονομικές καταστάσεις, βεβαιώσεις κλπ)
- Δεν θεωρηθήκατε από την τράπεζα ως κατάλληλα φερέγγυοι (πιστοληπτική ικανότητα)
- Δεν προσφέρατε τις απαραίτητες εξασφαλίσεις (π.χ. εγγυήσεις, υποθήκες κλπ) που απαιτείται από την τράπεζα
- Σταμάτησαν να προσφέρονται χρηματοδοτήσεις από την τράπεζα
- Other:

20. Πως σας επηρέασε σαν επιχείρηση, η μη εξασφάλιση τραπεζικής χρηματοδότησης, όσον αφορά: *

Mark only one oval per row.

	Αύξηση	Μείωση	Καμία Αλλαγή
Πωλήσεις	☐	☐	☐
Παραγωγή/Εμπορία Αγαθών ή/και Παροχή Υπηρεσιών	☐	☐	☐
Αριθμό Υπαλλήλων	☐	☐	☐
Επενδύσεις	☐	☐	☐
Κερδοφορία	☐	☐	☐
Μερίδιο Αγοράς	☐	☐	☐

Skip to question 23.

21. Πόσο εύκολη θεωρείται πως είναι η διαδικασία απόκτησής της; *

Mark only one oval.

- Πάρα πολύ εύκολη
- Πολύ εύκολη
- Κάπως εύκολη
- Όχι πολύ εύκολη
- Καθόλου εύκολη

22. Πως σας επηρεάζει αυτήν την στιγμή σαν επιχείρηση, το γεγονός ότι δεν έχετε εξασφαλίσει ακόμη τραπεζική χρηματοδότηση, όσον αφορά: *

Mark only one oval per row.

	Αύξηση	Μείωση	Καμία Αλλαγή
Πωλήσεις	☐	☐	☐
Παραγωγή/Εμπορία Αγαθών ή/και Παροχή Υπηρεσιών	☐	☐	☐
Αριθμό Υπαλλήλων	☐	☐	☐
Επενδύσεις	☐	☐	☐
Κερδοφορία	☐	☐	☐
Μερίδιο Αγοράς	☐	☐	☐

Μέρος Γ

Παρακαλώ όπως απαντηθούν όλα τα πιο κάτω ερωτήματα. Το ερώτημα Γ3, να απαντηθεί μόνο εάν δεν πήρατε χρηματοδότηση ή εάν βρίσκεστε σε διαδικασία.

23. Γ 1) Που επενδύθηκαν (ή που θα θέλατε να επενδυθούν) τα χρήματα από την τραπεζική χρηματοδότηση; (Σημειώστε με \surd για ότι ισχύει) *

Tick all that apply.

- Ανάπτυξη ανθρωπίνου δυναμικού (εκπαίδευση, ενημέρωση, σεμινάρια κλπ)
- Αγορά πάγιου εξοπλισμού (μηχανημάτων, αυτοκινήτων κλπ)
- Άνοιγμα νέων καταστημάτων
- Πληρωμή διαφόρων πιστωτών - προμηθευτών
- Έναρξη ενός νέου Project
- Άνοιγμα νέων θέσεων εργασίας - πρόσληψη νέου προσωπικού
- Διαφήμιση / Προώθηση προϊόντων εταιρείας
- Δημιουργία / Παραγωγή νέων προϊόντων / υπηρεσιών
- Απόκτηση / Αναβάθμιση πληροφοριακού συστήματος
- Other:

24. Γ 2) Πόσο πολύ πιστεύετε ότι επηρέασε την ανάπτυξη σας γενικά σαν επιχείρηση, η εξασφάλιση (ή η μη εξασφάλιση) τραπεζικής χρηματοδότησης; *

Mark only one oval.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Πάρα Πολύ

25. Γ 3) Εάν δεν καταφέρατε ή εάν δεν καταφέρετε τελικά (αν βρίσκεστε σε διαδικασία) να πάρετε τραπεζική χρηματοδότηση τι εναλλακτικές αναπτυξιακές ενέργειες έχετε;

Tick all that apply.

- Μείωση Αποθεμάτων
- Μείωση Χρεωστών / Αλλαγή Πιστωτικής Πολιτικής
- Καθυστέρηση Πληρωμών Πιστωτών
- Μείωση Προσωπικού
- Μείωση Μισθών
- Πώληση Πάγιου Ενεργητικού
- Αλλαγή Στρατηγικού Σχεδιασμού
- Other:

Μέρος Δ - Οικονομικά Δεδομένα (Ισολογισμός 2013)

Το μέρος Δ είναι ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ. Παρ' όλα αυτά, θα το εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν συμπληρώνατε τα παρακάτω σημεία. Σας βεβαιώνουμε για ακόμη μια φορά ότι η έρευνα διαφυλάσσει την ανωνυμία σας και πως τα στοιχεία αυτά θα χρησιμοποιηθούν καθαρά για να οδηγηθούμε σε κάποια συμπεράσματα.

Εάν δεν επιθυμείτε να συμπληρώσετε το μέρος Δ, προχωρήστε με το NEXT στο τέλος του ερωτηματολογίου και πατήστε SUBMIT.

26. Πάγιο Ενεργητικό (ποσό σε Ευρώ)

.....

27. Αποθέματα (ποσό σε Ευρώ)

.....

28. Χρεώστες (ποσό σε Ευρώ)

.....

29. Πιστωτές (ποσό σε Ευρώ)

.....

30. **Μετρητά (ποσό σε Ευρώ)**

.....

31. **Τραπεζικό Παρατράβηγμα (ποσό σε Ευρώ)**

.....

32. **Δάνεια (ποσό σε Ευρώ)**

.....

33. **Μετοχικό Κεφάλαιο (ποσό σε Ευρώ)**

.....

34. **Αποθεματικά (ποσό σε Ευρώ)**

.....

Οικονομικά Δεδομένα (Αποτελέσματα 2013)

Το μέρος Δ είναι ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ. Παρ' όλα αυτά, θα το εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν συμπληρώνατε τα παρακάτω σημεία. Σας βεβαιώνουμε για ακόμη μια φορά ότι η έρευνα διαφυλάσσει την ανωνυμία σας και πως τα στοιχεία αυτά θα χρησιμοποιηθούν καθαρά για να οδηγηθούμε σε κάποια συμπεράσματα.

Εάν δεν επιθυμείτε να συμπληρώσετε το μέρος Δ, προχωρήστε με το NEXT στο τέλος του ερωτηματολογίου και πατήστε SUBMIT.

35. **Πωλήσεις (ποσό σε Ευρώ)**

.....

36. **Μεικτό Κέρδος (ποσό σε Ευρώ)**

.....

37. **Κόστος Μισθολογίου (ποσό σε Ευρώ)**

.....

38. **Αποσβέσεις (ποσό σε Ευρώ)**

.....

39. **Άλλα Λειτουργικά Έξοδα (ποσό σε Ευρώ)**

.....

40. Τόκοι Πληρωτέοι (ποσό σε Ευρώ)

.....

41. Τόκοι Εισπρακτέοι (ποσό σε Ευρώ)

.....

42. Άλλα Έσοδα/Έξοδα (ποσό σε Ευρώ)
- Παρακαλούμε όπως σημειώσετε εάν
είναι έσοδα ή/και έξοδα.

.....

43. Αριθμός Υπαλλήλων

.....

Οικονομικά Δεδομένα (Ισολογισμός 2014 / 2015)

Το μέρος Δ είναι ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ. Παρ' όλα αυτά, θα το εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν συμπληρώνετε τα παρακάτω σημεία. Σας βεβαιώνουμε για ακόμη μια φορά ότι η έρευνα διαφυλάσσει την ανωνυμία σας και πως τα στοιχεία αυτά θα χρησιμοποιηθούν καθαρά για να οδηγηθούμε σε κάποια συμπεράσματα.

Εάν δεν επιθυμείτε να συμπληρώσετε το μέρος Δ, προχωρήστε με το NEXT στο τέλος του ερωτηματολογίου και πατήστε SUBMIT.

44. Τα πιο κάτω οικονομικά δεδομένα αφορούν την χρονιά:

Mark only one oval.

2014

2015

45. Πάγιο Ενεργητικό (ποσό σε Ευρώ)

.....

46. Αποθέματα (ποσό σε Ευρώ)

.....

47. Χρεώστες (ποσό σε Ευρώ)

.....

48. Πιστωτές (ποσό σε Ευρώ)

.....

49. Μετρητά (ποσό σε Ευρώ)

.....

50. Τραπεζικό Παρατράβηγμα (ποσό σε Ευρώ)

.....

51. Δάνεια (ποσό σε Ευρώ)

.....

52. Μετοχικό Κεφάλαιο (ποσό σε Ευρώ)

.....

53. Αποθεματικά (ποσό σε Ευρώ)

.....

Οικονομικά Δεδομένα (Αποτελέσματα 2014 / 2015)

Το μέρος Δ είναι ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ. Παρ' όλα αυτά, θα το εκτιμούσαμε ιδιαίτερα αν συμπληρώνατε τα παρακάτω σημεία. Σας βεβαιώνουμε για ακόμη μια φορά ότι η έρευνα διαφυλάσσει την ανωνυμία σας και πως τα στοιχεία αυτά θα χρησιμοποιηθούν καθαρά για να οδηγηθούμε σε κάποια συμπεράσματα.

Εάν δεν επιθυμείτε να συμπληρώσετε το μέρος Δ, προχωρήστε με το NEXT στο τέλος του ερωτηματολογίου και πατήστε SUBMIT.

54. Τα πιο κάτω οικονομικά δεδομένα αφορούν την χρονιά:

Mark only one oval.

2014

2015

55. Πωλήσεις (ποσό σε Ευρώ)

.....

56. Μεικτό Κέρδος (ποσό σε Ευρώ)

.....

57. Κόστος Μισθολογίου (ποσό σε Ευρώ)

.....

58. Αποσβέσεις (ποσό σε Ευρώ)

.....

59. Άλλα Λειτουργικά Έξοδα (ποσό σε Ευρώ)

.....

60. Τόκοι Πληρωτέοι (ποσό σε Ευρώ)

.....

61. Τόκοι Εισπρακτέοι (ποσό σε Ευρώ)

.....

62. Άλλα Έσοδα/Έξοδα (ποσό σε Ευρώ)
- Παρακαλούμε όπως σημειώσετε εάν
είναι έσοδα ή/και έξοδα.

.....

63. Αριθμός Υπαλλήλων

.....

Ευχαριστούμε για τον χρόνο σας!

64. Εάν επιθυμείτε να πάρετε τα αποτελέσματα της έρευνας, παρακαλώ κάντε κλικ πιο κάτω

Tick all that apply.

Επιθυμώ να πάρω τα αποτελέσματα της έρευνας